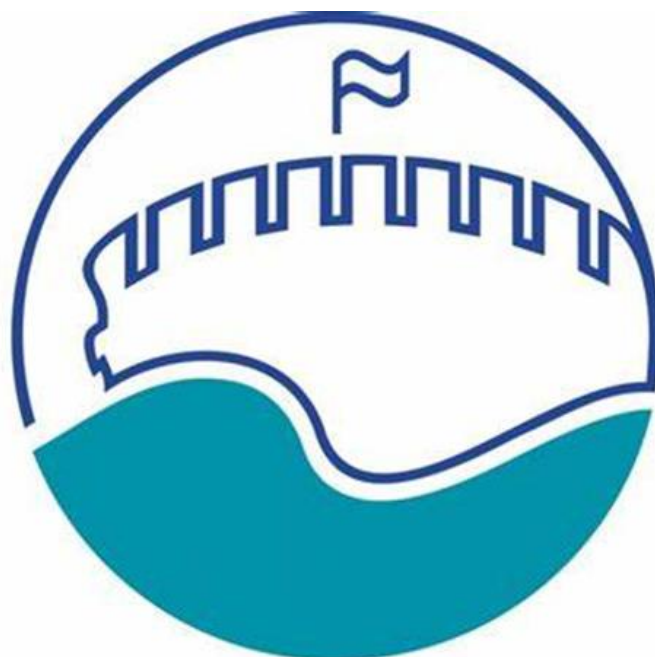

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

Kazimierza Wielka
bogata z natury

Spis Treści

Wstęp.....	3
I. Wnioski z diagnozy społeczno - gospodarczo – przestrzennej	5
1. Wnioski z diagnozy przestrzennej.....	5
2. Wnioski z diagnozy społecznej.....	20
3. Wnioski z diagnozy gospodarczej.....	34
4. Kluczowe wyzwania	41
II. Cele strategiczne w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.....	42
III. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych oraz oczekiwane rezultaty	46
IV. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	70
V. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	78
VI. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 oraz z 2021 r. poz. 1038), wraz z zakresem planowanych działań.....	88
VII. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano wraz z zakresem planowanych działań	90
VIII. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych.....	93
IX. Ramy finansowe i źródła finansowania.....	97
X. Zgodność z dokumentami strategicznymi.....	100
XI. Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych.....	115
Spis tabel.....	119
Spis map.....	119

Wstęp

Strategię rozwoju gminy można określić jako długookresowy proces wytyczania i uzyskania celów wspólnoty samorządowej, który określa kierunki działania, dążenia i kluczowe preferencje rozwoju społeczno – gospodarczego samorządu oraz ukazuje sposoby i narzędzia wdrożeniowe.

W związku z tym „Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030” jest priorytetowym dokumentem planistycznym, który poprzez swój zakres, a także sposób dochodzenia do ujętych w nim rozwiązań systematyzuje wiedzę o gminie, określa długoletnie kierunki jej rozwoju oraz wskazuje działania, których wykonanie przyczyni się do rozwoju newralgicznych obszarów rozwojowych dla samorządu w najbliższych latach. Strategia stanowi dokument bazowy, który określa, jakie działania powinny być wdrażane, aby wspierać dalszy rozwój gminy (przede wszystkim w sferze infrastrukturalnej, społecznej i gospodarczej, ale także te, które będą wpływać na ożywienie sfery kulturalnej, społecznej i turystycznej) z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju. Przy jej formułowaniu wzięto pod uwagę założenia obowiązujących dokumentów strategicznych wyższego rzędu, tj.:

- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030,
- Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ ,
- dokumentów strategicznych Powiatu Kazimierskiego oraz Miasta i Gminy Kazimierza Wielka.

Niniejsza *Strategia* stanowi również odpowiedź Gminy Kazimierza Wielka na ustawowy wymóg prowadzenia polityki rozwoju w oparciu o Strategię. Samo przygotowanie dokumentu, a następnie jego wdrożenie jest procesem bardzo złożonym, obejmującym kilka etapów, który zostały zdefiniowane przez Radę Miejską w Kazimierzy Wielkiej w uchwale LX/465/2022 w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu "Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030", w tym trybu konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Warto również podkreślić, że uchwalenie strategii nie zamyka możliwości wprowadzania zmian, prowadzenia konsultacji społecznych i składania propozycji działań inwestycyjnych zgodnie z pojawiającymi się uzasadnionymi potrzebami oraz dopasowywania jej zapisów do zmieniających się warunków zewnętrznych i potrzeb mieszkańców. Realizacja wyznaczonych celów pozwoli na osiągnięcie możliwie najlepszej efektywności wydatkowanych środków, stworzy odpowiednie warunki do zrównoważonego rozwoju gminy oraz wpłynie na ogólną poprawę poziomu życia społeczności lokalnej. Ogólne założenia dotyczące dokumentu Strategii:

- perspektywa planowania: 2030r.
- cele i projekty zawarte w Strategii Rozwoju służą mieszkańcom gminy,
- strategia jest priorytetowym dokumentem planistycznym Gminy Kazimierza Wielka i zarazem nadrzędnym w stosunku do pozostałych dokumentów przyjętych przez władze lokalne,
- końcową akceptację Strategii podejmuje Rada Miejska w Kazimierzy Wielkiej w drodze uchwały,
- przygotowanie Strategii i jej realizacja uwzględnia zasady zrównoważonego rozwoju,

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

- zadaniem strategii rozwoju jest ułatwienie władzom samorządowym utrzymania głównych długookresowych kierunków rozwoju lokalnego,
- Strategia wskazuje zadania wspólne partnerów społecznych, gospodarczych, samorządowych,
- realizacją Strategii kierują władze Gminy Kazimierza Wielka – Rada Miejska oraz Burmistrz.

Opracowanie *Strategii Rozwoju* opierało się głównie na analizie zasobów, specyfiki i otoczenia gminy (rozdział I) w szczególności na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy, Głównego Urzędu Statystycznego oraz ogólnie dostępnych informacji i dokumentów dotyczących gminy Kazimierza Wielka. Poza analizą czynników wewnętrznych, dokonano także analizy czynników zewnętrznych, czyli tych nie zależnych od władz gminy. Ponadto, w celu uzupełnienia pozyskanych informacji i wyciągniętych wniosków, przeprowadzone zostały konsultacje społeczne (zarówno diagnozy strategicznej jak i samej strategii rozwoju). W dokumencie Strategii określono misję i wizję rozwoju Gminy Kazimierza Wielka wraz z wykazem celów i projektów niezbędnych do realizacji, które zostały uzgodnione w ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych.

Osiągnięcie założonych celów wymaga regularnego monitorowania zmian wewnętrznych i zewnętrznych w zakresie rozwoju samorządu. Wobec tego, żeby proces ten przebiegał w usystematyzowany i kontrolowany sposób opracowano – rozdział VIII - koncepcję docelowego systemu wdrażania, monitorowania i ewaluacji Strategii. Koncepcja ta uwzględnia przykłady mierników efektywności procesu realizacji założeń i celów strategicznych, jakie zostały postawione do realizacji.

Okres obowiązywania strategii obejmuje rok docelowy 2030 i pokrywa się z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu m.in. Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego. Taki zakres czasowy pozwala na dopasowanie działań na szczeblu lokalnym z możliwościami pozyskania dofinansowań zewnętrznych oraz uwzględnienia w kierunkach rozwoju gminy działań prowadzonych na szczeblu regionalnym, a finansowanych np. w ramach „Funduszy dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027”.

I. Wnioski z diagnozy społeczno - gospodarczo – przestrzennej

Podstawowym źródłem dla formułowania wniosków była analiza potencjałów i barier rozwojowych wynikających z uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych Gminy Kazimierza Wielka. Wykorzystano analizę poszczególnych czynników w sferze gospodarczej, społecznej, środowiskowej, a także przestrzennej. Drugim elementem było uwzględnienie uwarunkowań zewnętrznych, które mogą wspierać wykorzystanie atutów obszaru i przyspieszać pozytywne zmiany, ale mogą też stanowić zagrożenie dla rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka. Do najistotniejszych uwarunkowań zewnętrznych należą:

- procesy globalne (zmiany klimatyczne oraz powiązane z tym zagadnieniem stan powietrza oraz kurczące się zasoby wody; zmiany technologiczne w tym rewolucja cyfrowa, wpływające nie tylko na procesy gospodarcze, ale również funkcjonowanie społeczeństwa; rosnące nierówności społeczne; zjawiska kryzysowe typu pandemia SARS-COV-2 i jej skutki, ryzyko wojny w związku z agresją Rosji na Ukrainę, itp.),
- polityki Unii Europejskiej, w tym Nowy Zielony Ład oraz istotne z punktu widzenia gminy polityki wspierające rozwój jak Polityka Spójności, Wspólna Polityka Rolna;
- kierunki polityki rozwojowej kraju oraz Województwa Świętokrzyskiego.

W formułowaniu wniosków zastosowano podejście funkcjonalne. Podejmując dany wątek tematyczny nie odniesiono się wyłącznie do uwarunkowań wewnętrznych obszaru gminy, ale także do szans i zagrożeń wynikających z otoczenia zewnętrznego.

Pogłębiony materiał analityczny, będący podstawą dla sformułowania wniosków diagnostycznych jest zawarty w dokumencie Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej dla „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030” zatwierdzonej zarządzeniem nr 248/2022 Burmistrza Miasta i Gminy Kazimierza Wielka z dnia 4 listopada 2022 r., a poddanej konsultacjom społecznym w dniach 11-25 października 2022r. ¹

1. Wnioski z diagnozy przestrzennej

Gmina Kazimierza Wielka to gmina miejsko-wiejska leżąca w południowej części województwa świętokrzyskiego, w powiecie kazimierskim, na obszarze tzw. Niecki Nidziańskiej. Gmina jest najbardziej wysuniętym na południe samorządem regionu świętokrzyskiego i sąsiaduje z gminami: Skalbierz, Czarnocin, Bejsce, Opatowiec (z woj. świętokrzyskiego) oraz z gminami Pałecznica, Proszowice i Koszyce (z woj. małopolskiego).

Gmina położona jest w odległości 50 km od Krakowa, 76 km od Kielc, 55 km od Jędrzejowa oraz 35 km od Buska -Zdroju. Obszar gminy podzielony jest na 42 sołectwa oraz miasto Kazimierza Wielka. Ogólna powierzchnia gminy wynosi 139,9 km², w tym miasto 5,34 km². Siedzibą gminy jest miasto Kazimierza Wielka, które podzielone jest na 2 osiedla/obszary:

1. osiedle nr 1 podzielone jest umownie na 3 obszary tj.

- RYNEK w skład którego wchodzi ulice: 1 Maja, Aleja Parkowa, Armii Krajowej, Okrężna.
- OGRODY w skład którego wchodzi ulice: Agrestowa, Cicha, Gruszkowa, Harcerska, Miodowa, Murarska, Polna, Sienkiewicza, Stolarska, Jabłonowska, Jachimowskiego, Koszycka, Krakowska, Krótka, Kwiatowa, Lipowa, Malinowa, Wiśniowa.

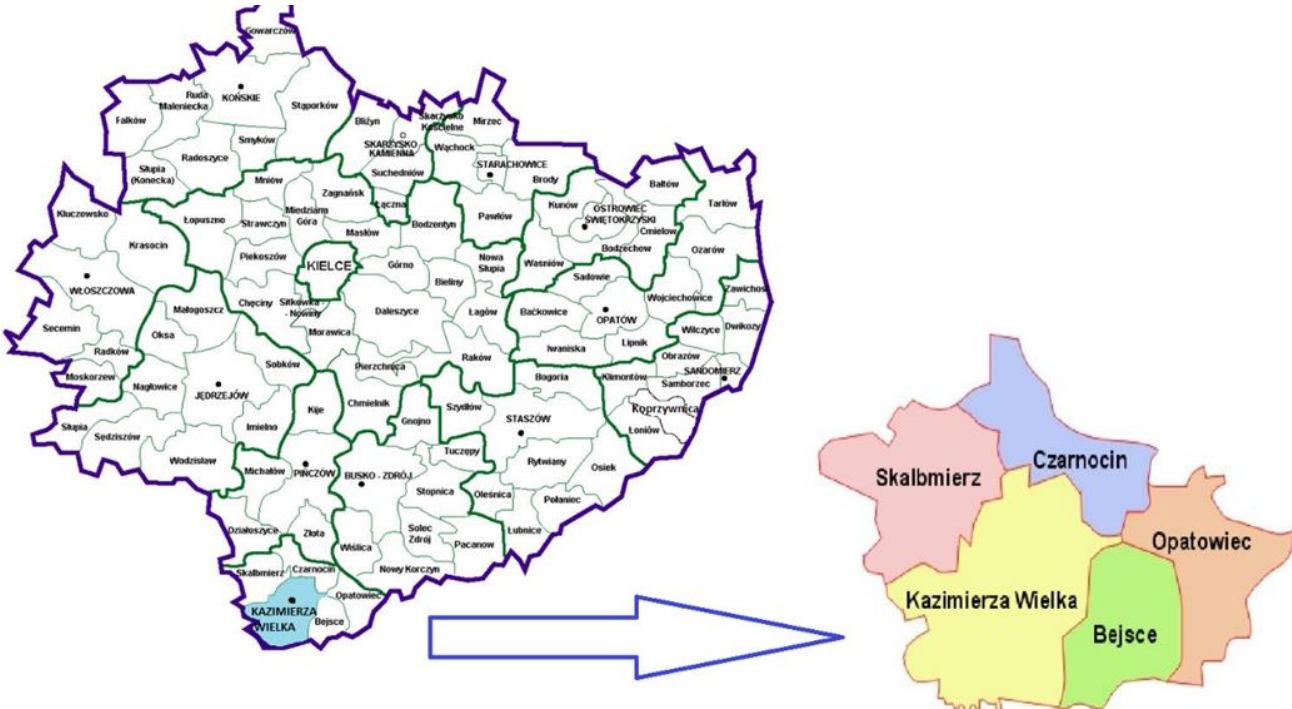
¹ Dokument dostępny na stronie <https://kazimierzawielka.biuletyn.net/?bip=2&cid=1293&id=5362>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

- PAGÓREK w skład wchodzi ulice: Głowackiego, Łabędź, Niecała, Nowa Wieś, Piłsudskiego, Wesoła, Zielona.

2. osiedle nr 2

Mapa 1 Położenie Gminy Kazimierza Wielka na tle Województwa Świętokrzyskiego i powiatu kazimierskiego

Źródło: opracowanie własne

Przez teren gminy przebiegają drogi o znaczeniu gminnym, powiatowym i wojewódzkim:

- droga wojewódzka nr 768 Jędrzejów - Kazimierza Wielka - Koszyce - Brzesko,
- droga wojewódzka nr 776 Kraków – Proszowice – Kazimierza Wielka – Busko – Zdrój,
- droga powiatowa nr 1230T Słonowice – Kazimierza Wielka,
- droga powiatowa nr 1231T Topola – Kamyszów – Broniszów,
- droga powiatowa nr 1232T Kazimierza Wielka – Kościelec,
- droga powiatowa nr 1233T Odonów – Włostowice,
- droga powiatowa nr 1234T Boronice – Lekszyce,
- droga powiatowa nr 1235T Kazimierza Mała – Wojciechów,
- droga powiatowa nr 1236T Gabułów – Wielgus,
- droga powiatowa nr 1237T Wielgus – Bornice,
- droga powiatowa nr 1248T Jakuszowice – Rogów.

Większość dróg na terenie gminy jest w dobrym stanie. Odcinki wymagające remontów lub przebudowy sukcesywnie są poddawane modernizacji, co znacznie poprawia bezpieczeństwo na tych odcinkach. Na terenie gminy wg danych GUS znajduje się 37,9 km ścieżek rowerowych, w tym:

- 24,5 km tras rowerowych wybudowanych w ramach EuroVelo 11,
- 5 km Kazimierza Wielka – Cudzynowice w ramach trasy regionalnej nr 153.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

W całej Gminie Kazimierza Wielka jest dostęp do internetu, który dostarczają prywatni dostawcy. Jakość internetu jest dobra, w wielu miejscowościach dostępny jest już internet światłowodowy. Stan zwodociągowania gminy wynosi ok 76%. Sieć (203,9 km) i urządzenia wodociągowe – w większości przypadków - znajdują się w dobrym stanie technicznym pod względem funkcjonalnym i są na dzień dzisiejszy wystarczające dla zaspokajania potrzeb związanych z dostarczeniem wody dla mieszkańców oraz przedsiębiorstw, którzy mają dostęp do sieci wodociągowej. Istnieje jednak potrzeba rozbudowy sieci tam gdzie jest ona niedostępna.

Stan skanalizowania gminy wynosi zaledwie 28%, długość sieci kanalizacyjnej 93,5 km. Dla miejscowości, w których nie ma jeszcze sieci kanalizacyjnych – w najbliższych latach – planuje się wykonanie takiej sieci lub budowę przydomowych oczyszczalni ścieków (w miejscowościach, w których budowa sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie nieopłacalna). Według danych GUS:

- 71,7% mieszkańców gminy (94,7% miasta) korzysta z sieci wodociągowej,
- 52,1% mieszkańców gminy (81,1% miasta) korzysta z sieci kanalizacyjnej.

Tabela 1 Korzystający z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej (wyrażona w %)

Kategoria	wodociąg					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
Gmina Kazimierza Wielka	67,2	70,1	70,2	70,6	71,0	71,6
Kazimierza Wielka - miasto	94,5	94,5	94,6	94,6	94,6	94,7
Kazimierza Wielka - obszar wiejski	52,9	57,2	57,5	58,1	58,9	59,9
	kanalizacja					
Gmina Kazimierza Wielka	51,4	51,7	51,9	52,0	52,0	52,1
Kazimierza Wielka - miasto	80,2	80,4	80,6	80,8	80,9	81,1
Kazimierza Wielka - obszar wiejski	36,2	36,6	36,8	37,0	37,2	37,5
	gaz					
Gmina Kazimierza Wielka	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kazimierza Wielka - miasto	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kazimierza Wielka - obszar wiejski	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Ze względu na brak wód głębinowych na terenie gminy, samorząd, korzysta z ujęć wody położonych poza terenem Kazimierzy Wielkiej. Obecnie gmina kupuje wodę z ujęć: „Pałecznicza”, „Mękarzowice” oraz ujęć wody powierzchniowej „Nida 2000” oraz „Opatkowice”. Podział gminy na ujęcia wody z których jest ona dostarczana do poszczególnych sołectw obrazuje mapa nr 2.

29.12.2020r. Rada Miejska w Kazimierzy Wielkiej podjęła uchwałę² w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Kazimierza Wielka. Łączna długość istniejącej sieci kanalizacyjnej na obszarze aglomeracji wynosi 136,7 km (z czego 93,5 km na terenie Gminy Kazimierza Wielka), w tym:

- 110,6 km sieci grawitacyjnej oraz
- 26,1 km sieci tłocznej

do której jest podłączone 10 903 stałych mieszkańców. Na obszarze aglomeracji funkcjonuje:

- 60 zbiorników bezodpływowych obsługujących 240 osób,
- 286 miejsc noclegowych z których to ścieki odprowadzane są do sieci kanalizacyjnej.

² nr XXXVII/290/2020

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

Aglomeracja obsługiwana jest przez oczyszczalnię ścieków mechaniczno-biologiczna o średniej przepustowości $Q_{\text{Śrd}} = 1900 \text{ m}^3/\text{d}$ zlokalizowaną na terenie miasta. RLM³ aglomeracji wynosi: 12 088 i na tę cyfrę składa się:

- liczba stałych mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej – 10 903 RLM,
- liczba osób czasowo przebywających na terenie aglomeracji korzystających z sieci kanalizacyjnej – 286 RLM,
- równoważna liczba mieszkańców wynikająca z dobowego ładunku ścieków odprowadzanych przez zakłady przemysłowe i usługowe korzystające z istniejącej sieci kanalizacyjnej – 659 RLM,
- liczba mieszkańców przebywających na terenie aglomeracji korzystających z indywidualnych systemów oczyszczania ścieków komunalnych (zbiorniki bezodpływowe) – 240 RLM

Aglomeracja obejmuje na terenie gminy – poza miastem także fragmenty sołectw: Cudzynowice, Donosy, Hołdowiec, Jakuszowice, Kamyszów, Kazimierza Mała, Odonów, Słonowice, Stradlice, Wojciechów.

Pozostałe dwie oczyszczalnie ścieków mają charakter lokalny i zlokalizowane są w Łękawie i Podolanach. W tej ostatniej miejscowości pracuje mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków komunalnych RLM 150 i obsługuje ona jedynie osiedle dawnego PGR w Podolanach. W Łękawie funkcjonuje mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków, która obsługuje osiedle dawnego PGR w Łękawie. Poniższa tabela prezentuje podstawowe dane na temat infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy Kazimierza Wielka.

Tabela 2 Infrastruktura wodno-kanalizacyjna na terenie Miasta i Gminy Kazimierza Wielka

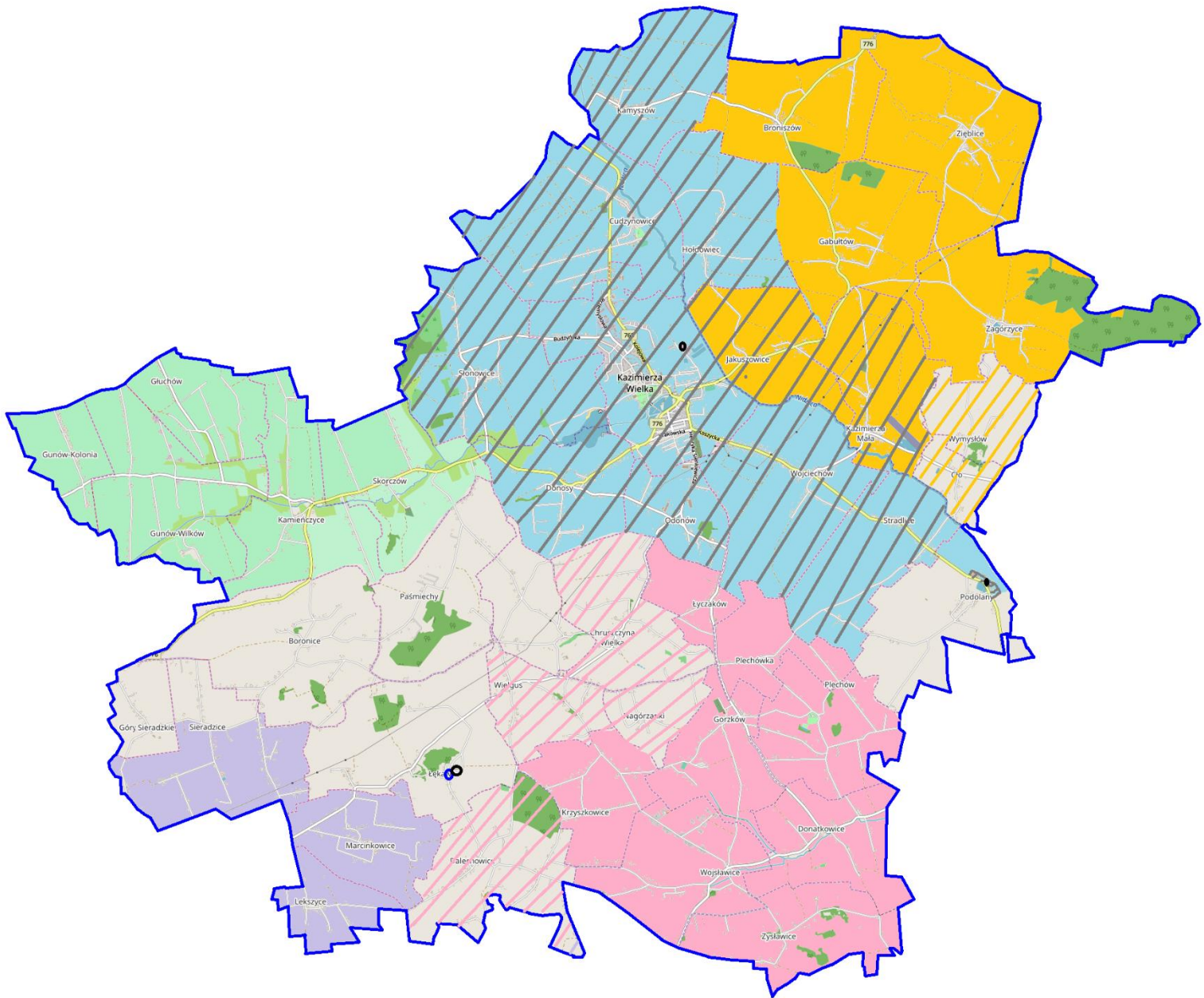
Wyszczególnienie	Wartość	w tym wymagających modernizacji
Długość sieci wodociągowej [w km]	203,9	20
% zwodociągowania gminy	ok. 76 %	
Liczba stacji uzdatniania wody [w szt.]	1	0
Liczba ujęć wody [w szt.]	1	0
Długość sieci kanalizacyjnej [w km]	93,5	5
% skanalizowania gminy	ok. 28 %	
Ilość zbiorników bezodpływowych na ścieki	1908	Nie dotyczy
oczyszczalnie przydomowe	56	Nie dotyczy
Liczba oczyszczalni ścieków [w szt.]	3	0

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej oraz GUS

³ Równoważna liczba mieszkańców

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

Mapa 2 Zasięg sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gminy Kazimierza Wielka

Źródło: opracowanie własne

Legenda: wodociąg „Płouźki” wodociąg „Miękarzowice” wodociąg „NIDA 2000” wodociąg „Opatkowice” wodociąg „Pełecznicza”
 Projektowana sieci wodociągowa „NIDA „2000” projektowana sieć wodociągowa „Miękarzowice” obszary skanalizowane oczyszczalnie ścieków wodociąg „Łekawa”

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

Brak jest na terenie gminy rozdzielczej sieci gazowej, stąd mieszkańcy nie mogą z niej korzystać mimo, iż przez północną część gminy przebiega fragment tranzytowego gazociągu wysokiego ciśnienia DN 1000 MOP 8,4 MPa od tłoczni Podgórska Wola do węzła Tworzeń, stanowiący część gazociągu Hermanowice – Strachocina – Podgórska Wola – Tworzeń – Tworóg – Odolanów wykonanego wraz z infrastrukturą do obsługi 5 województw: podkarpackiego, świętokrzyskiego, małopolskiego, opolskiego i śląskiego.

Na terenie gminy gazociąg liczy 9,3 km i przebiega przez sołectwa: Cudzynowice, Gabułów, Hołdowiec, Jakuszowice, Kazimierza Mała, Kazimierza Wielka, Wymysłów i Zagórzycy. W przyszłości przewiduje się zaopatrzenie gminy w gaz z projektowanej sieci gazu średniego lub niskiego ciśnienia po wykonaniu stacji redukcyjno-pomiarowej.

Odbiorem⁴ i transportem odpadów komunalnych od mieszkańców z terenu Miasta i Gminy Kazimierza Wielka zajmuje się „Kazimierskie Przedsiębiorstwo Komunalne” sp. z o.o. W 2021r. Spółka odebrała 2 763,12 Mg odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości objętych gminnym systemem gospodarki odpadami oraz 295,14 Mg odpadów komunalnych w ramach zawartych umów.

Od lutego 2021 r. mieszkańcy gminy mogą bezpłatnie pobrać i korzystać z aplikacji „Kiedy śmieci”. Aplikacja umożliwia przeglądanie harmonogramu odbioru odpadów w wybranej lokalizacji bez konieczności drukowania harmonogramu. Mieszkaniec otrzymuje (w zależności od ustawień od 1 do 5 dni wcześniej) powiadomienie o konieczności wystawienia odpowiedniego worka lub pojemnika. Na terenie miasta Kazimierza Wielka przy ul. Budzyńskiej funkcjonuje Gminny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). Stanowi on miejsce na terenie gminy, w którym mieszkańcy pozostawiać mogą odpady komunalne zebrane w sposób selektywny.

Na terenie gminy nie funkcjonuje scentralizowany system ciepłowniczy, działają 3 lokalne kotłownie obsługujące zabudowę w centrum miasta. W 2021r. w związku z likwidacją Komunalnego Związku Ciepłownictwa „Ponidzie” z siedzibą w Busku – Zdroju, Kazimierskie Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o. przejęło zadania własne gminy w zakresie zaopatrzenia mieszkańców gminy w ciepło.

Kotłownie w celach grzewczych wykorzystują paliwo w postaci węgla kamiennego (groszek) o wartości opałowej 26-28 MJ/kg i sprawności 92%. Na pozostałym obszarze gminy, niepodłączonym do w/w kotłowni, ciepło dostarczane jest za pomocą indywidualnych kotłowni i systemów grzewczych, które zaspokajają potrzeby budynków mieszkalnych oraz obiektów publicznych.

Miasto i Gmina Kazimierza Wielka jest obsługiwana przede wszystkim przez PGE Dystrybucja S.A. Oddział Skarżysko – Kamienna, zaś firma TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Krakowie zasila częściowo przygraniczne obszary na terenie miejscowości Gunów – Kolonia, Gunów – Wilków, Boronice, Sieradzice, Marcinkowice, Lekszyce. PGE Dystrybucja posiada na terenie gminy w swoim zarządzaniu jeden GPZ – GPZ Kazimierza Wielka z dwoma transformatorami o napięciu transformacji 110/15 oraz linie 15 kV i 0,4 kV napowietrzne i kablowe.

⁴ Organizacyjnie miasto zostało podzielone na 2 obszary, a teren gminy (42 sołectwa) został podzielony na 6 obszarów.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

Na terenie gminy znajduje się również 2 321 szt. lamp oświetlenia ulicznego, których operatorem jest PGE Dystrybucja S.A. oraz TAURON Dystrybucja S.A.

Dostęp do sieci telekomunikacyjnej na terenie gminy zapewniają linie naziemne aktualnie obsługiwane przez Orange S.A. oraz cztery stacje telefonii komórkowej T-Mobile, Plus, Play i Orange.

Geologia

W chwili obecnej, zwłaszcza z nastawieniem na rozwój funkcji uzdrowiskowej, kopaliny nie odgrywają dużego znaczenia, lecz występujące tu surowce ilaste są doskonałym materiałem do produkcji elementów ceramiki budowlanej i niegdyś z dużym powodzeniem były wykorzystywane. Ponadto, w rejonie Gór Sieradzkich, z jednego odwiertu, eksploatowana jest ropa naftowa ze złoża Pławowice.

Energetyka odnawialna

Na terenie gminy istnieją obiekty pozyskujące energię z odnawialnych źródeł energii (OZE) i są to:

- 2 turbiny wiatrowe o mocy 0,33 MW i wysokości 33 m zlokalizowane w miejscowości Wymysłów (teren ten stanowi obszar istniejącego OZE),
- panele fotowoltaiczne zlokalizowane na niektórych posesjach prywatnych i obiektach użyteczności publicznej,
- ujęcie wód termalnych w Cudzynowicach wykorzystujące pobraną wodę do celów grzewczych w Zespole Szkół Rolniczych.

Działalność sportową na terenie miasta prowadzą głównie:

- Międzyzakładowy Ludowy Klub Sportowy „Sparta” Kazimierza Wielka. W ramach, którego funkcjonują: pierwsza drużyna seniorów, A2 junior starszy (U18), D2 Młodzik młodszy (U12);
- Kazimierski Ośrodek Sportowy, obejmujący: halę sportową, siłownię, fitness, szkołę tańca STEP, krytą pływalnię „Wodny Raj”, odkryty megalityczny basen siarkowy;
- korty tenisowe w Kazimierzy Wielkiej,
- LZS Jawornik Gorzków – piłka nożna,
- Rafello Kazimierza Wielka – tenis stołowy,
- Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „RETURN” – tenis ziemny.

Na terenie gminy istnieje infrastruktura rekreacyjno-sportowa (głównie przy obiektach oświatowych).

Tabela 3 Urządzenia rekreacyjno – sportowe przy obiektach szkolnych na terenie Miasta i Gminy Kazimierza Wielka

Wyszczególnienie		Rodzaj urządzenia	Liczba urządzeń
1.	Publicznego Przedszkola Samorządowego im. Parkowe Skrzaty w Kazimierzy Wielkiej,	Plac zabaw przed budynkiem (tor przeszkód ze zjeżdżalnią, huśtawki „konik”, karuzela, piaskownica, sprzężynowce, huśtawka podwójna, ciuchcia z wagonikami, domek)	15
2.	Samorządowej Szkoły Podstawowej Nr 1 im. Hugona Kołłątaja w Kazimierzy Wielkiej,	Boisko utwardzone (p. nożna)	1
		Plac trawiasty – plac zabaw dla dzieci	1

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

3.	- Samorządowej Szkoły Podstawowej Nr 3 im. Jana Pawła II w Kazimierzy Wielkiej,	Boisko „ORLIK 2012” (p. nożna, p. koszykowa, p. siatkowa, tenis ziemny)	1
		Plac do zabaw	1
4.	Samorządowej Szkoły Podstawowej im. Ks. Władysława Łatosa w Kamieńczycach.	Boisko asfaltowe (p. nożna, p. koszykowa, p. siatkówka)	1
		Boisko do gry w p. nożną (trawiaste)	1
		Plac zabaw	1
5.	Samorządowej Szkoły Podstawowej im. Ks. Andrzeja Biernackiego w Wielgusie,	Boisko asfaltowe, boisko trawiaste, skocznia (p. nożna, p. koszykowa, p. siatkowa)	1
		Mały plac zabaw – zakupiony ze środków własnych RR	1
		Siłownia	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej

Na terenie gminy nie występują formy ochrony przyrody i krajobrazu w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt. 1-9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody. Część sołectwa Zagórzycy od strony południowo-wschodniej graniczy z Koszyckim Obszarem Chronionego Krajobrazu.

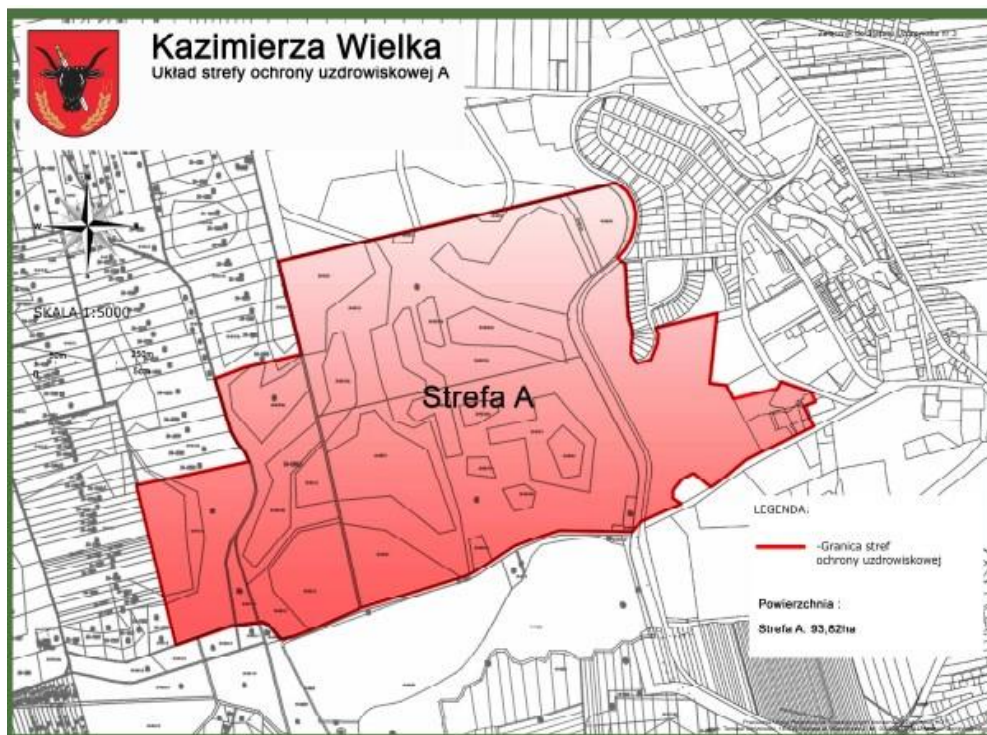
Miasto Kazimierza Wielka oraz sołectwa: Cudzynowice, Donosy i Słonowice⁵ położone na obszarze gminy otrzymały w 2019r. status Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej „Kazimierza Wielka”⁶ dla obszaru wynoszącego 1952,62 ha, w tym powierzchnia: strefy „A” ochrony uzdrawiskowej – 93,82 ha, strefy „B” – 474,07 ha, strefa „C” – 1384,73 ha.

Strefa „A” obejmuje obszar, na którym są planowane zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrawiskowego, a także inne obiekty służące lecznictwu uzdrawiskowemu lub obsłudze pacjenta lub turysty, w szczególności: pensjonaty, restauracje lub kawiarnie. Procentowy udział terenów zieleni nie może wynosić mniej niż 65 %.

⁵ Sołectwo Słonowice zostało włączone w obręb miasta.

⁶ Na podstawie Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 31 maja 2019r. w sprawie nadania statusu obszaru ochrony uzdrawiskowej miastu Kazimierza Wielka oraz sołectwom Cudzynowice, Donosy i Słonowice położonym na obszarze Gminy Kazimierza Wielka (Dz. U. z 18 czerwca 2019r. poz. 1132)

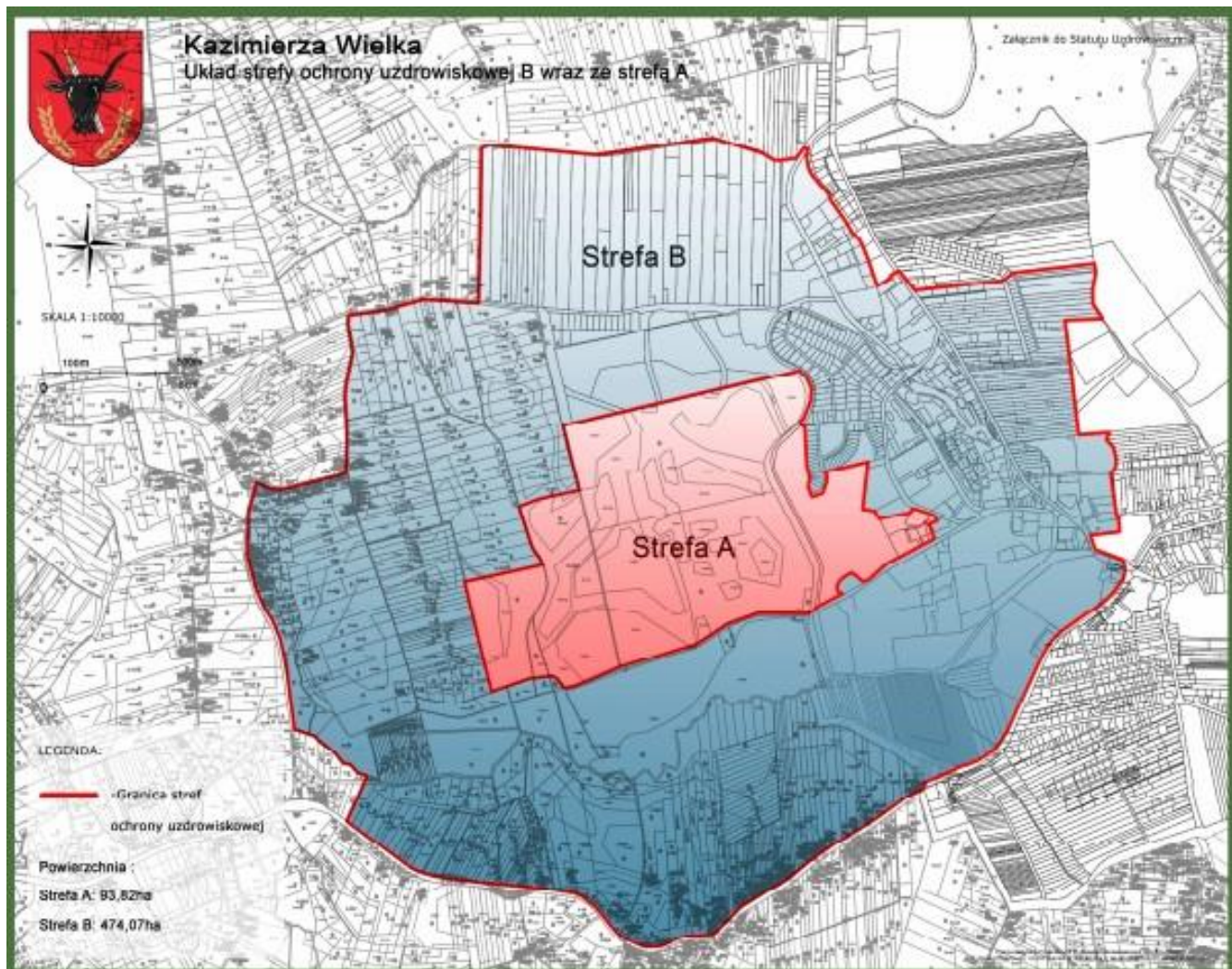
Mapa 3 Strefa uzdrowiskowa „A”

Źródło: Załącznik nr 3 do uchwały nr XIV/102/2019 Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej z dnia 15 lipca 2019 r. w sprawie uchwalenia Statutu Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej „Kazimierza Wielka”

Strefa „B” ochrony uzdrowiskowej przylega (otacza obszar) do obszaru strefy „A” i ze względu na zagospodarowanie i sposób użytkowania ma charakter ochronny dla podstawowej strefy ochrony uzdrowiskowej „A”.

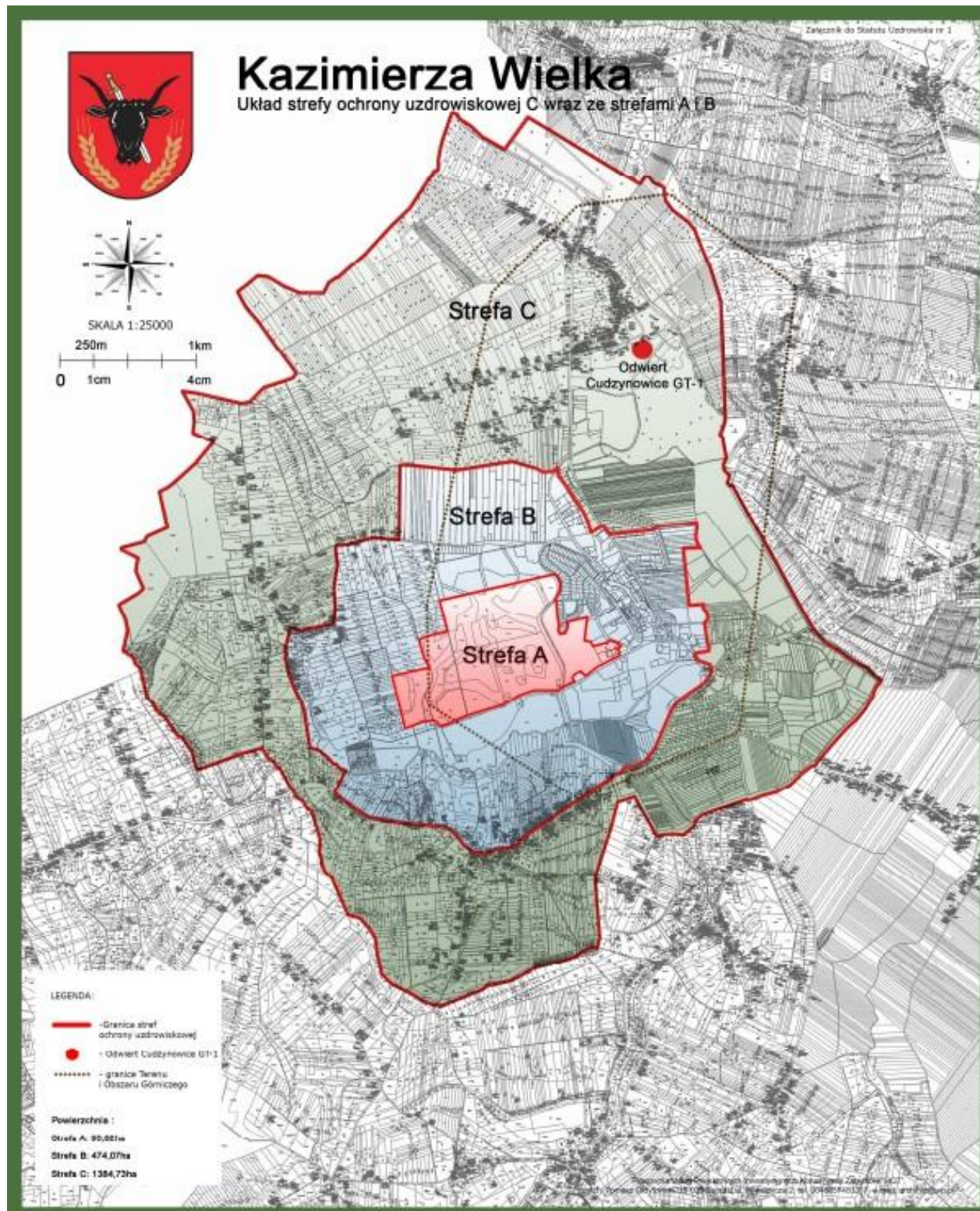
Mapa 4 Strefa uzdrowiskowa „A” i „B”

Źródło: Załącznik nr 2 do uchwały nr XIV/102/2019 Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej z dnia 15 lipca 2019 r. w sprawie uchwalenia Statutu Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej „Kazimierza Wielka”

Strefa „C” obejmuje obszar stanowiący otulinę strefy „B” i „A” ochrony uzdrowiskowej i stanowi zarys uzdrowiska. Strefa ta przebiega po granicach „zewnątrznych” części miasta Kazimierza Wielka oraz sołectw Cudzynowice, Donosy, Słonowice. Strefa „C” przylega do strefy „B” i stanowi jej otoczenie, obejmując obszar mający wpływ na zachowanie walorów krajobrazowych, klimatycznych oraz ochronę złóż naturalnych surowców leczniczych. Udział terenów biologicznie czynnych powinien wynosić nie mniej niż 45%. Powierzchnia strefy „C” wynosi 1384,73 ha.

Mapa 5 Strefa „C” wraz z granicami obszaru „A” i „B” i terenami górniczymi

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

Tabela 4. Analiza SWOT Miasta i Gminy Kazimierza Wielka w obszarze przestrzennym⁷

Mocne strony	Słabe strony
<p style="text-align: center;">Położenie</p> <p>+ korzystne usytuowanie w przygranicznej części województwa bliska odległość do miasta Kraków 50 km</p> <p>+ wysokie walory przyrodniczo krajobrazowe i kulturowe, liczne urokliwe trasy turystyczne w tym rowerowe (37,9 km tras rowerowych na terenie gminy)</p> <p style="text-align: center;">Środowisko naturalne</p> <p>+ cennym przyrodniczo rejonem gminy jest dolina rzeki Nidzicy (uznana za ciąg ekologiczny główny), a doliny rzek Małaszówki, Jawornika i Łękawy oraz doliny innych niewielkich cieków wodnych uznano za wspomagające ciągi ekologiczne</p> <p>+ brak zakładów przemysłowych szczególnie uciążliwych dla środowiska, emitujących znaczne ilości pyłów czy zanieczyszczeń gazowych</p> <p style="text-align: center;">Zasoby naturalne</p> <p>+ największe bogactwo wód leczniczych w województwie świętokrzyskim</p> <p style="text-align: center;">Infrastruktura elektroenergetyczna</p> <p>+ przez teren gminy przebiega linia elektroenergetyczna 110 kV</p> <p style="text-align: center;">Infrastruktura drogowa</p>	<p style="text-align: center;">Położenie</p> <p>- daleka odległość od Kielc (miasta wojewódzkiego) ok. 76 km</p> <p style="text-align: center;">Środowisko naturalne</p> <p>- niewłaściwe ogrzewanie domów jednorodzinnych, prowadzące do pogorszenia jakości powietrza w gminie (większość domów ogrzewanych jest węglem)</p> <p>- niezadawalająca ilość OZE wykorzystywana przez mieszkańców i sektor publiczny</p> <p style="text-align: center;">Zasoby naturalne</p> <p>- 9 spośród 10 znajdujące się na terenie gminy jednolitych części wód powierzchniowych oznaczają się stanem ogólnym określonym jako zły</p> <p style="text-align: center;">Infrastruktura drogowa</p> <p>- słaba jakość części dróg przebiegających przez teren gminy (ok. 50 km dróg gminnych i powiatowych wymaga modernizacji),</p> <p>- niewystarczająca ilość chodników oraz ścieżek rowerowych na terenie gminy,</p>

⁷ Część danych na podstawie Diagnozy strategicznej przyjętej zarządzeniem 248/2022 Burmistrza Miasta i Gminy Kazimierza Wielka z dnia 4 listopada 2022r.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

<p>+ w strefie oddziaływania (rozumianej jako max. 30 min. czas dojazdu) miasta Kazimierza Wielka jest aż 16 gmin z aż 5 powiatów: kazimierskiego, pińczowskiego, buskiego, proszowickiego i miechowskiego. A w strefie z 20 min. dojazdem znajdują się gminy: Brzesko Nowe, Działoszyce, Żłota, Wiślica, Radziemice i Proszowice.</p> <p>+ położenie w węźle dróg wojewódzkich: nr 768 Jędrzejów - Kazimierza Wielka - Koszyce - Brzesko, nr 776 Kraków - Busko Zdrój.</p> <p>Infrastruktura wodno - kanalizacyjna</p> <p>+ utworzenie aglomeracji Kazimierza Wielka 12088 RLM obejmującą miejscowości: Kazimierza Wielka, Cudzynowice, Donosy, Hołodowiec, Jakuszowice, Kamyszów, Kazimierza Mała, Odonów, Stonowice, Stradlice, Wojciechów, Skalbmierz, Sielec Kolonia, część miejscowości Sielec Biskupi, Topola, Drożejowice</p> <p>+ 203,09 km sieci wodociągowej + 93,5 km sieci kanalizacyjnej</p> <p>Gospodarka odpadami</p> <p>+ stały wzrost ilości odpadów zbieranych selektywnie + stałe zmniejszanie ilości wyrobów zawierających azbest na terenie gminy + funkcjonowanie Gminnego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK)</p> <p>Infrastruktura gazowa</p> <p>+ przez północną część gminy przebiega fragment tranzytowego gazociągu wysokiego ciśnienia DN 1000 MOP 8,4 MPa od tłoczni Podgórska Wola do</p>	<p>- niewystarczająca dostępność miejsc parkingowych w okolicach lokali usługowych</p> <p>Infrastruktura wono - kanalizacyjna</p> <p>- niewystarczające zwodociągowanie gminy (w 76%) - niski poziom skanalizowania gminy (zaledwie 52% ogółu mieszkańców gminy korzysta z sieci kanalizacyjnej) - brak odpowiednich zasobów wód głębinowych, które można by wykorzystać do zaopatrzenia w wodę pitną miejscowości pozbawionych sieci wodociągowej - kupowanie wody od innych samorządów/podmiotów</p> <p>Gospodarka odpadami</p> <p>- niewystarczająca świadomość mieszkańców gminy na temat selektywnej zbiórki odpadów</p> <p>Infrastruktura gazowa</p> <p>- brak na terenie gminy sieci rozdzielczej gazowej uniemożliwiający korzystania z sieci,</p>
---	---

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

<p>węzła Tworzeń, stanowiący część gazociągu Hermanowice – Strachocina – Podgórska Wola – Tworzeń – Tworóg – Odolanów</p> <p>+ na terenie gminy gazociąg liczy 9,3 km i przebiega przez sołectwa – Cudzynowice, Gabułów, Hołodowiec, Jakuszowice, Kazimierza Mała, Kazimierza Wielka, Wymysłów i Zagórzycze</p> <p align="center">Infrastruktura sportowo-rekreacyjna</p> <p>+ dobrze rozwinięta infrastruktura sportowo- rekreacyjna przy placówkach oświatowych znajdujących się na terenie gminy</p> <p align="center">Dostęp do internetu</p> <p>+ dobry dostęp do internetu (w tym szerokopasmowego)</p>	<p align="center">Infrastruktura sportowo-rekreacyjna</p> <p>- niewystarczająca ilość miejsc rekreacyjno – sportowych na terenie gminy</p>
<p align="center">Szanse Zagrożenia</p>	
<p align="center">Położenie</p> <p>+ bliska odległość do Krakowa 50 km</p> <p align="center">Środowisko naturalne</p> <p>+ pozyskanie środków europejskich z nowej perspektywy finansowej: RPO WP na lata 2021-2027 na ochronę powietrza</p> <p>+ większa świadomość społeczności lokalnych w dziedzinie ochrony środowiska</p> <p align="center">Zasoby naturalne</p> <p>+ wykorzystanie wód uzdrowiskowych do rozwoju turystyki zdrowotnej</p> <p>+ rozwój bazy leczniczej i infrastruktury rekreacyjnoturystycznej</p> <p>+ rosnąca rola uzdrowisk w gospodarce narodowej</p> <p align="center">Infrastruktura drogowa</p> <p>+ modernizacja dróg powiatowych i gminnych oraz rozbudowa miejsc parkingowych na terenie gminy</p>	<p align="center">Położenie</p> <p>- położenie w rejonie słabiej rozwiniętym</p> <p align="center">Środowisko naturalne</p> <p>- pogarszający się stan środowiska naturalnego spowodowany m.in.: globalnym ociepleniem, dużą emisją gazów cieplarnianych</p> <p>- na podstawie map zagrożenia powodziowego stwierdzono, że na terenie gminy Kazimierza Wielka występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Nidzica, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%). Na przedmiotowym terenie objętym projektem strategii występują również obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%).</p> <p align="center">Zasoby naturalne</p> <p>- ograniczanie nakładów na lecznictwo uzdrowiskowe</p>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

<p>Infrastruktura wod-kan</p> <ul style="list-style-type: none">+ dokończenie procesu zwodociągowania oraz skanalizowania gminy – ważne czynniki wzrostu atrakcyjności gminy dla obecnych i przyszłych mieszkańców,+ budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, gdzie nieopłacalna – z ekonomicznego punktu widzenia – jest budowa sieci kanalizacyjnej,+ modernizacja istniejącej oczyszczalni ścieków w Kazimierzy Wielkiej, która finalnie miałaby przyjmować wody siarczkowe z budowanego basenu siarczkowego w Kazimierzy Wielkiej <p>Gospodarka odpadami</p> <ul style="list-style-type: none">+ budowa Gminnego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w innej lokalizacji niż obecnie <p>Infrastruktura sportowo-rekreacyjna</p> <ul style="list-style-type: none">- budowa nowych miejsc rekreacyjno – sportowych, które wpłyną na podniesienie atrakcyjności gminy m.in. skate parków, muld rowerowych, placów zabaw, siłowni zewnętrznych <p>Infrastruktura gazowa</p> <ul style="list-style-type: none">+ możliwości techniczne zgazyfikowania gminy	<p>Infrastruktura drogowa</p> <ul style="list-style-type: none">- ograniczone środki na modernizację infrastruktury drogowej <p>Infrastruktura wod-kan</p> <ul style="list-style-type: none">- rozciągłość czasowa i rosnące koszty przygotowania inwestycji,- brak uporządkowania w pełni gospodarki wodno-ściekowej ogranicza możliwości rozwoju gminy i niesie ryzyka np. kar administracyjnych w zakresie niewykonania aglomeracji- brak wejścia w życie lub opóźnienia we wdrażaniu KPO lub programów regionalnych z perspektywy 2021-2027 <p>Gospodarka odpadami</p> <ul style="list-style-type: none">- stale zwiększają się ilości zbieranych odpadów z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca <p>Infrastruktura sportowo-rekreacyjna</p> <ul style="list-style-type: none">- niewystarczająca ilość miejsc rekreacyjno – sportowych na terenie gminy <p>Zagrożenia makroregionalne</p> <ul style="list-style-type: none">- ryzyko „uwikłania” Polski w konflikt zbrojny w wyniku agresji Rosji na Ukrainę
---	--

Źródło: Opracowanie własne

2. Wnioski z diagnozy społecznej

Na dzień 31.12.2021 r. Gminę Kazimierza Wielka, według danych GUS⁸, zamieszkiwało 15 875 osób z czego 51,2% stanowią kobiety, a 48,8% mężczyźni. 60,2% mieszkańców gminy jest w wieku produkcyjnym, 14,6% w wieku przedprodukcyjnym, a 25,2 % w wieku poprodukcyjnym. Średni wiek mieszkańców wynosi 44,2 lat i jest nieznacznie większy do średniego wieku mieszkańców województwa świętokrzyskiego (43 lata) oraz większy od średniego wieku mieszkańców całej Polski (42 lata).

Tabela 5 Struktura ludności na terenie Miasta i Gminy Kazimierza Wielka

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ogółem	16,379	16,290	16,210	16,118	16,019	15,875
Kobiet	8,409	8,343	8,302	8,234	8,182	8,124
Mężczyzn	7,970	7,947	7,908	7,884	7,837	7,751
w wieku przedprodukcyjnym - 14 lat i mniej w tym	2,044	2,014	1,986	1,984	1,974	1,933
Kobiet	974	956	939	930	929	930
Mężczyzn	1,070	1,058	1,047	1,054	1,045	1,003
w wieku produkcyjnym: 15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni w tym:	10,701	10,565	10,435	10,248	10,099	9,949
Kobiet	4,977	4,902	4,839	4,748	4,673	4,613
Mężczyzn	5,724	5,663	5,596	5,500	5,426	5,336
w wieku poprodukcyjnym w tym:	3,634	3,711	3,789	3,886	3,946	3,993
Kobiet	2,458	2,485	2,524	2,556	2,580	2,581
Mężczyzn	1,176	1,226	1,265	1,330	1,366	1,412

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W latach 2002-2021 liczba mieszkańców zmalała o 7,3%. Gęstość zaludnienia w 2021r. na terenie gminy wynosiła 110 os./km² i była dużo wyższa niż średnia dla powiatu kazimierskiego (76 os. na km²) i średnia dla województwa (101 os./km²).

W 2021r. w gminie Kazimierza Wielka odnotowano (podobnie jak w poprzednich latach) ujemny przyrost naturalny wynoszący -123. W 2021r. urodziło się 111 dzieci, w tym 58 % dziewczynek i 42% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,47 i jest równy średniej dla województwa (0,47) oraz znacznie mniejszy od średniej dla kraju (0,64).

Tabela 6 Dynamika urodzeń i zgonów w Gminie Kazimierza Wielka

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Urodzenia żywe	139	104	114	113	102	111
Kobiet	69	52	48	49	50	65

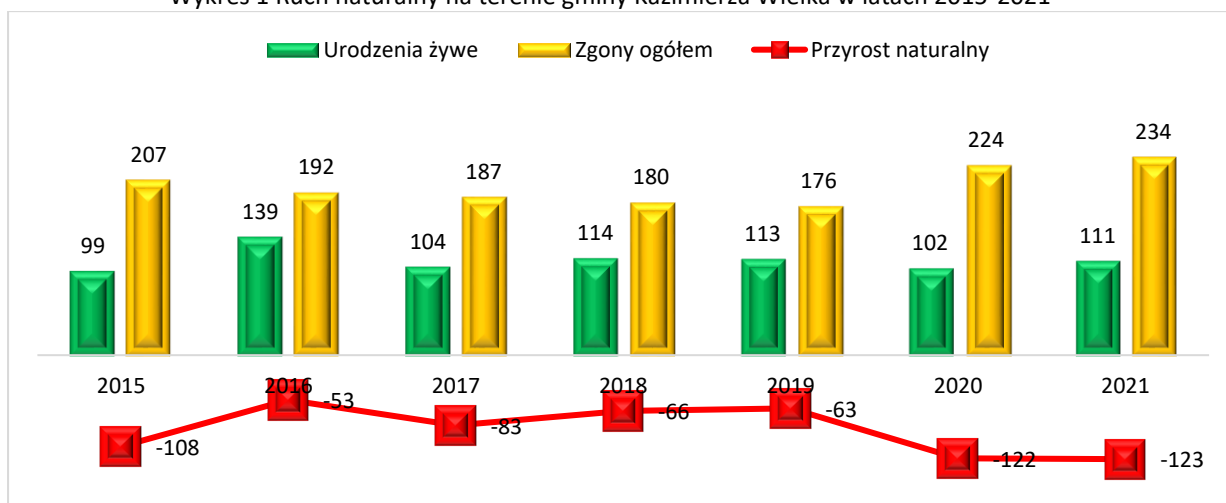
⁸ Dane demograficzne przedstawione w *Strategii* pochodzą z BDL/GUS i były one przez Urząd Statystyczny obliczane na podstawie wyników spisu powszechnego z 2021r. Natomiast obecnie Główny Urząd Statystyczny publikuje dane za rok 2020 i 2021, które zaktualizował 25.10.2022r., a bazą wyjściową bilansu stanu ludności, jej struktury, przyrostu naturalnego i migracji były wyniki Narodowego Spisu Powszechnego z 2021r.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

Mężczyzn	70	52	66	64	52	46
Zgony ogółem	192	187	180	176	224	234
Kobiet	92	99	81	90	105	109
Mężczyzn	100	88	99	86	119	125
Zgony niemowląt	2	1	1	0	0	0
Kobiet	1	0	0	0	0	0
Mężczyzn	1	1	1	0	0	0
Przyrost naturalny	-53	-83	-66	-63	-122	-123
Kobiet	-23	-47	-33	-41	-55	-44
Mężczyzn	-30	-36	-33	-22	-67	-79

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 1 Ruch naturalny na terenie gminy Kazimierza Wielka w latach 2015-2021

Źródło: opracowanie własne

Prognoza demograficzna do 2050r. wskazuje, iż liczba mieszkańców województwa świętokrzyskiego, a co za tym idzie również powiatu kazimierskiego będzie sukcesywnie spadać.

Tabela 7 Prognoza demograficzna dla powiatu kazimierskiego i województwa Świętokrzyskiego do roku 2050r.

Wyszczególnienie	2030	2040	2050
Ogółem powiat kazimierski	30 447	27 567	24 455
Mężczyźni	14 945	13 496	11 998
Kobiety	15 502	14 071	12 457
Ogółem województwo świętokrzyskie	1 157 417	1 071 560	976 938
Mężczyźni	564,561	522,939	479,846
Kobiety	592,856	548,621	497,092

Źródło: opracowanie własne wg danych Głównego Urzędu Statystycznego

Według prognoz GUS do roku 2030 na terenie gminy Kazimierza Wielka należy spodziewać się:

- spadku liczby ludności względem roku 2020 o 818 osób, tj. 5,3 %. Według prognozy w 2030 roku teren gminy będzie zamieszkiwać 14 758 osób, w tym 7558 kobiet i 7200 mężczyzn,
- znacznego wzrostu liczby mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym, który będzie wynosić 30,4% ogółu ludności (wskaźnik dotyczący liczby mieszkańców gminy w wieku

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

poprodukcyjnym wśród kobiet wzrosnie względem 2016r. o 8,2 p.p., zaś wśród mężczyzn o 8,1 p.p.),

- zmaleje liczba osób w wieku przedprodukcyjnym (względem 2016r.) z poziomu 15,2% do 13,2% w roku 2030,
- spadnie liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym z poziomu 62,6% do 56,5%.
- ujemnego przyrostu naturalnego ludności,
- ujemnego salda migracji w całym okresie prognozowanym.

Tabela 8 Struktura ludności w Gminie Kazimierza Wielka w roku 2016 i 2030 wg prognoz GUS

STRUKTURA LUDNOŚCI (w %)		
	2016	2030
	Ogółem	Ogółem
przedprodukcyjny	15,2	13,2
produkcyjny	62,6	56,5
poprodukcyjny	22,2	30,4

STRUKTURA LUDNOŚCI (w %)		
	2016	2030
	Mężczyźni	Mężczyźni
przedprodukcyjny	16,1	14,6
produkcyjny	69,1	62,5
poprodukcyjny	14,8	22,9

STRUKTURA LUDNOŚCI (w %)		
	2016	2030
	Kobiety	Kobiety
przedprodukcyjny	14,4	11,8
produkcyjny	56,3	50,7
poprodukcyjny	29,2	37,4

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 - tablice wojewódzkie

Tabela 9 Ruch naturalny i wędrownkowy na terenie gminy Kazimierza Wielka - prognozy

Rok	Ludność, stan w dniu 31 XII	Ruch naturalny			Migracje wewnętrzne na pobyt stały			Migracje zagraniczne na pobyt stały	
		Urodzenia	Zgony	Przyrost	Napływ	Odływ	Saldo	Imigracja	Emigracja
2023	15 596	109	195	-86	102	133	-31	6	3
2024	15 484	105	189	-84	99	130	-31	6	3
2025	15 370	103	189	-86	98	129	-31	6	3
2026	15 251	99	191	-92	98	127	-29	6	4
2027	15 128	95	190	-95	95	125	-30	6	4
2028	15 006	93	189	-96	95	124	-29	6	3
2029	14 883	90	190	-100	93	122	-29	9	3
2030	14 758	88	190	-102	91	120	-29	9	3

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 - tablice wojewódzkie

Pomoc społeczna na terenie gminy

Z analizy danych dotyczących powodów przyznania pomocy przez M-GOPS wynika, że głównymi przyczynami przyznawania pomocy społecznej jest (od lat) bezrobocie, a następnie długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. Niemożność podjęcia pracy, niepełnosprawność, niedostatek środków do życia to zaledwie kilka przykładów problemów osób zgłaszających się o pomoc do Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kazimierzy Wielkiej.

Tabela 10 Powody przyznawania pomocy społecznej⁹ przez M-GOPS w Kazimierzy Wielkiej w roku 2016 i 2020

Przesłanki przyznawania pomocy	2016		2020	
	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin
Bezrobocie	850	296	577	228
Ubóstwo	457	217	62	34
Niepełnosprawność	159	85	168	92
Długotrwała lub ciężka choroba	214	103	274	150
Przemoc	126	35	29	8
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w tym: rodziny niepełne, rodziny wielodzietne	101	32	60	25
Trudności po opuszczeniu zakładów karnych	4	4	1	1
Alkoholizm	92	28	118	36
Sytuacja kryzysowa	16	4	4	3
Zdarzenia losowe	13	3	10	7

Źródło: dane M-GOPS w Kazimierzy Wielkiej

Pomocą społeczną na terenie gminy zajmuje się również Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie¹⁰ i w jego skład wchodzi:

- psycholog Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Kazimierzy Wielkiej,
- nauczyciel Samorządowej Szkoły Podstawowej nr 1 w Kazimierzy Wielkiej,
- wicedyrektor Samorządowej Szkoły Podstawowej nr 3 w Kazimierzy Wielkiej,
- nauczyciel Samorządowej Szkoły Podstawowej w Kamieńczycach,
- nauczyciel Samorządowej Szkoły Podstawowej w Wielgusie,
- kierownik II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowniczej przy Sądzie Rejonowym w Busku Zdroju z siedzibą w Kazimierzy Wielkiej,
- przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kazimierzy Wielkiej,
- 2 pracowników socjalnych Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kazimierzy Wielkiej,
- dzielnicowy Komendy Powiatowej Policji w Kazimierzy Wielkiej,
- funkcjonariusz Komendy Powiatowej Policji w Kazimierzy Wielkiej,

⁹ Uwaga: dany Klient Ośrodka Pomocy Społecznej może mieć przyznaną pomoc z powodu więcej niż 1 powodu

¹⁰ Powołany Zarządzeniem Nr 3/2020 Burmistrza Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej z dnia 2 stycznia 2020r. w sprawie powołania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Kazimierzy Wielkiej

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

- pracownik Przychodni Rejonowej w Kazimierzy Wielkiej,
- nauczyciel Szkoły Podstawowej z Oddziałami Przedszkolnymi „Szkoła Twórcza” w Cudzynowicach,
- prezes Fundacji „Dajemy Wybór”.

Na terenie powiatu kazimierskiego funkcjonują 4 Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze:

- typu specjalistyczno-terapeutycznego Mieszkanie dla Dzieci i Młodzieży Nr 1 w Kazimierzy Wielkiej,
- typu socjalizacyjnego Mieszkanie dla Dzieci i Młodzieży Nr 2 w Kazimierzy Wielkiej,
- typu socjalizacyjnego Mieszkanie dla Dzieci i Młodzieży Nr 3 w Kazimierzy Wielkiej,
- typu socjalizacyjnego Mieszkanie dla Dzieci i Młodzieży Nr 4 w Kazimierzy Wielkiej.

W trosce o seniorów samorząd w 2017r. zaadaptował budynek po byłej Samorządowej Szkole Podstawowej w Gorzkowie na wielofunkcyjną placówkę wsparcia dla seniorów. W ramach w/w zadania został utworzony Dzienny Dom „Senior+”

Dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej

Na terenie miasta zlokalizowane są:

- Szpital Rejonowy,
- Świętokrzyskie Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego, oddział w Kazimierzy Wielkiej,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej MaxMed,
- Rejonowa Kolumna Transportu Sanitarnego,
- Przychodnia Rejonowa SP ZOZ,
- 6 aptek,
- punkt krwiodawstwa.

Opieka lekarska nie ogranicza się wyłącznie do publicznych zakładowych obiektów lecznictwa, ale sprawowana jest także poprzez prywatne gabinety lekarskie i stomatologiczne.

Dostęp do edukacji

Gmina Kazimierza Wielka jest organem prowadzącym dla:

- Publicznego Przedszkola Samorządowego im. Parkowe Skrzaty w Kazimierzy Wielkiej,

oraz 4 publicznych szkół podstawowych:

- Samorządowej Szkoły Podstawowej Nr 1 im. Hugona Kołłątaja w Kazimierzy Wielkiej,
- Samorządowej Szkoły Podstawowej Nr 3 im. Jana Pawła II w Kazimierzy Wielkiej,
- Samorządowej Szkoły Podstawowej im. Ks. Andrzeja Biernackiego w Wielgusie,
- Samorządowej Szkoły Podstawowej im. Ks. Władysława Łatosa w Kamieńcycach

Wychowanie przedszkolne na terenie gminy realizowane jest również podmioty prywatne oraz stowarzyszenia:

- Niepubliczne Przedszkole „MOTYLEK” do którego uczęszcza ponad 100 dzieci,
- Niepubliczne Przedszkole „SYLABKA” gdzie wychowanie przedszkolne w 2021r. realizowało średnio 83 dzieci oraz

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

- w oddziale przedszkolnym w Niepublicznej Szkole Podstawowej „Twórcza Szkoła” w Cudzynowicach prowadzonej przez Stowarzyszenie, gdzie do oddziału przedszkolnego uczęszczało w 2021r. - 18 dzieci.

Negatywnym zjawiskiem utrzymującym się od kilku lat jest spadek liczby dzieci uczęszczających do szkół na terenie gminy.

W roku szkolnym 2020/2021 w 53 oddziałach klasowych uczyło się łącznie 987 uczniów. W stosunku do roku poprzedniego liczba wychowanków w szkołach podstawowych zmniejszyła się o 31 uczniów. W ślad za zmniejszoną liczbą dzieci, zmniejszyła się również o 1 liczba oddziałów.

Tabela 11 Stan organizacji publicznych szkół podstawowych na terenie Gminy Kazimierza Wielka w roku szkolnym 2020/2021

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	w tym liczba uczniów w klasach							
				I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
1.	Samorządowa Szkoła Podstawowa Nr 1 w Kazimierzy Wielkiej	18	393	37	45	41	47	15	73	86	49
2.	Samorządowa Szkoła Podstawowa Nr 3 w Kazimierzy Wielkiej	16	293	35	37	36	35	16	42	61	31
3.	Samorządowa Szkoła Podstawowa w Wielgusie	11	203	19	28	36	26	25	19	28	22
4.	Samorządowa Szkoła Podstawowa w Kamieńczycach	8	98	11	9	15	9	9	15	16	14
Razem		53	987	65	119	128	117	65	149	191	116

Źródło: Raport o stanie gminy za 2021r.

Na terenie gminy funkcjonuje Publiczny Żłobek Samorządowy w Kazimierzy Wielkiej, który swoją działalność rozpoczął 1 stycznia 2020r. i w jego ramach utworzono 53 miejsca dla dzieci, które mają na celu wspieranie rodzin w procesie wychowania. Placówka zatrudnia 18 pracowników, w tym 11 etatów opiekunek dziecięcych. Dodatkowo na podstawie umowy zlecenia swoje usługi świadczą 2 pielęgniarki oraz prowadzone są zajęcia z języka angielskiego i rytmiki.

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy zapewnia Powiatowa Komenda Policji w Kazimierzy Wielkiej oraz jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych. Teren gminy jest narażony głównie na występowanie przestępczości pospolitej, głównie przeciwko mieniu, życiu i zdrowiu oraz zagrożenia w ruchu drogowym. W 2021 roku na obszarze gminy stwierdzono 210 przestępstw w tym 37 przestępstw z 7 podstawowych kategorii:

Tabela 12 Podstawowe przestępstwa odnotowywane na terenie Gminy Kazimierza Wielka w latach 2020 i 2021

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

Kategoria przestępstw	Rok 2020	Rok 2021
Kradzież z włamaniem	3	3
Kradzież mienia	14	19
Kradzież pojazdu	0	0
Rozbój i wymuszenie rozbójnicze	0	0
Bójka i pobicie	1	2
Uszkodzenie mienia	6	11
Uszczerbek na zdrowiu	5	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie gminy za 2021r.

W 2021r. odnotowano również 13 przestępstw narkotykowych i jest to wzrost w porównaniu do roku 2020r., gdzie odnotowano 4 tego typu przestępstwa. To co istotne, analizując dane GUS od 2016r. widać, że liczba przestępstw na terenie gminy waha się od 125 (w 2017r.) do 210 (w 2021r.).

Tabela 13 Liczba przestępstw i wykroczeń popełnionych na terenie Miasta i Gminy Kazimierza Wielka

Gmina	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kazimierza Wielka	167	125	208	199	202	210

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Dostęp do instytucji i obiektów kultury

Na terenie gminy potrzeby kulturalne mieszkańców zaspokajają m.in. Kazimierski Ośrodek Kultury w Kazimierzy Wielkiej (KOK) oraz Miejsko-Gminna i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Kazimierzy Wielkiej. Są to instytucje, które organizują życie kulturalne mieszkańców gminy oraz powiatu kazimierskiego. Na terenie gminy funkcjonują również świetlice jako wiejskie obiekty kultury (w sołectwach: Boronice, Broniszów, Chruszczyna Wielka, Dalechowice, Donatkowice, Donosy, Gabułów, Gunów Kolonia, Kamyszów, Skorców, Słonowice, Stradilice, Wojciechów, Zięblice, Zysławice) w których mieszkańcy spędzają czas i biorą udział w spotkaniach kulturalnych.

Poniższa tabela prezentuje dostęp do infrastruktury społecznej w poszczególnych sołectwach

Tabela 14 Dostęp do infrastruktury kulturalnej na terenie Miasta i Gminy Kazimierza Wielka

L.p.	Sołectwo	Dostęp do infrastruktury kultury
1.	Boronice	tak
2.	Broniszów	tak
3.	Chruszczyna Mała	nie
4.	Chruszczyna Wielka	tak
5.	Cło	nie
6.	Cudzynowice	tak
7.	Dalechowice	tak
8.	Donatkowice	tak
9.	Donosy	tak
10.	Gabułów	tak

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

11.	Głuchów	nie
12.	Gorzków	tak
13.	Góry Sieradz.	nie
14.	Gónów Kol.	nie
15.	Gunów Wilk.	tak
16.	Hołdowiec	tak
17.	Jakuszowice	nie
18.	Kamieńczyce	tak
19.	Kamyszów	tak
20.	Kazimierza Mała	tak
21.	Krzyszkowice	tak
22.	Lekszyce	tak
23.	Łękawa	tak
24.	Łyczaków	nie
25.	Marcinkowice	nie
26.	Nagórzanki	nie
27.	Odonów	nie
28.	Paśmiechy	nie
29.	Plechów	tak
30.	Plechówka	nie
31.	Podolany	tak
32.	Sieradzice	tak
33.	Skorczów	tak
34.	Słonowice	tak
35.	Stradlice	tak
36.	Wielgus	nie
37.	Wojciechów	tak
38.	Wojstawice	tak
39.	Wymysłów	nie
40.	Zagórzycy	tak
41.	Zięblice	tak
42.	Zyśławice	tak
43.	miasto Kazimierza Wielka	tak

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Kazimierza Wielka

Organizacje społeczne

Mieszkańcy Miasta i Gminy Kazimierzy Wielkiej wykazują dużą aktywność społeczną. W gminie działa duża ilość różnorodnych organizacji pozarządowych: społecznych, kulturalnych i sportowych. Świadczy to o dużej integracji i świadomości wśród społeczności lokalnej. Na terenie gminy działa 47 stowarzyszeń i organizacji oraz 3 fundacje:

1. Kazimierskie Stowarzyszenie Kultury
2. Stowarzyszenie Twórcza Szkoła
3. Kazimierskie Stowarzyszenia Amazonki

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

4. Stowarzyszenie Rozwoju Inicjatyw Gospodarczych Gminy i Regionu Kazimierzy Wielkiej „Impuls gospodarczy”
5. „Stowarzyszenie Rozwoju Regionu” w Kazimierzy Wielkiej
6. Kazimierskie Stowarzyszenie Przyjaciół Miasta Altenstadt
7. Kazimierski Klub Futsalu
8. Odonowskie Towarzystwo Kulturalne
9. Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych Ziemi Kazimierskiej
10. Stowarzyszenie Wsparcia Obywatelskiego
11. Stowarzyszenie dla rozwoju MOST
12. Ochotnicza Straż Pożarna w Krzyszkowicach
13. Ochotnicza Straż Pożarna w Słonowicach
14. Ochotnicza Straż Pożarna w Marcinkowicach
15. Ochotnicza Straż Pożarna w Cudzynowicach
16. Ochotnicza Straż Pożarna w Górach Sieradzkich
17. Ochotnicza Straż Pożarna w Gorzkowie
18. Ochotnicza Straż Pożarna w Łękawie
19. Ochotnicza Straż Pożarna w Kamyszowie
20. Ochotnicza Straż Pożarna w Zagórzycach
21. Ochotnicza Straż Pożarna w Zięblicach
22. Ochotnicza Straż Pożarna w Kamieńczycach
23. Ochotnicza Straż Pożarna w Podolanach
24. Ochotnicza Straż Pożarna w Gabułtowie
25. Ochotnicza Straż Pożarna w Dalechowicach
26. Ochotnicza Straż Pożarna w Chruszczynie Wielkiej
27. Ochotnicza Straż Pożarna w Gunowie Kolonii
28. Ochotnicza Straż Pożarna w Wojsławicach
29. Ochotnicza Straż Pożarna w Gunowie Wilkowie
30. Ochotnicza Straż Pożarna w Donatkowicach
31. Stowarzyszenie Ruchu na Rzecz Rozwoju Ziemi Kazimierskiej „Twój Samorząd”
32. Stowarzyszenie Żołnierzy Armii Krajowej
33. Koło Ogólnopolskiego Związku Żołnierzy „Batalionów Chłopskich”
34. Koło nr 11 Żołnierzy WP w Kazimierzy Wielkiej
35. Koło Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych
36. Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Policyjnych w Kazimierzy Wielkiej
37. Oddział Rejonowy Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Kazimierzy Wielkiej
38. Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Promyk Nadziei” w Kazimierzy Wielkiej
39. Rejonowe Koło Pszczelarzy
40. Polski Związek Wędkarski
41. Polski Związek Hodowców Gołębia Poczтового
42. Polski Związek Łowiecki
43. Odonowskie Towarzystwo Kulturalne
44. MLKS „Sparta” Kazimierza Wielka
45. LZS „Jawornik” Gorzków
46. Pływacki Klub Sportowy „Pirania”

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

47. OTKKF „Return”
48. Koło PTTK nr 23 w Kazimierzy Wielkiej
49. Fundacja „Nasza Szkap”
50. Fundacja „VIPNATUR”
51. Fundacja „Corde Canis – Wielkopscy Adopcje”

Warto również wspomnieć, że sama gmina należy do:

1. Związku Międzygminnego NIDZICA,
2. Związku Międzygminnego „Planowanie Przestrzenne”,
3. Związku Międzygminnego NIDA 2000,
4. Stowarzyszenia Gmin Uzdrawiskowych RP,
5. Regionalnej Organizacji Turystycznej Województwa Świętokrzyskiego,
6. Nadwiślańskiej Grupa Działania CENOMA.

Samorząd ma również podpisane porozumienie Obszar Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrawiska.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

Tabela 15 Analiza SWOT Gminy Kazimierza Wielka w obszarze społecznym

Mocne strony	Słabe strony
<p style="text-align: center;">Procesy demograficzne, kapitał społeczny</p> <ul style="list-style-type: none"> + na terenie gminy działa 47 stowarzyszeń i organizacji oraz 3 fundacje + średni wiek mieszkańców wynosi 44 lata i jest nieco większy do średniego wieku mieszkańców województwa świętokrzyskiego (43 lata) oraz większy od średniego wieku mieszkańców całego kraju (42 lata), + wysoka gęstość zaludnienia gminy 110 osób/1 km² (dla porównania średnia dla powiatu kazimierskiego – 76 os./km², dla województwa świętokrzyskiego – 101 os./ km²), + działalność Międzyzakładowego Ludowego Klub Sportowy „Sparta” Kazimierza Wielka. W ramach, którego funkcjonują: pierwsza drużyna seniorzy, A2 junior starszy (U18), D2 Młodzik młodszy (U12). <ul style="list-style-type: none"> + działalność LZS Jawornik Gorzków – piłka nożna, + działalność Rafello Kazimierza Wielka – tenis stołowy, +Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „RETURN” – tenis ziemny. <p style="text-align: center;">Pomoc społeczna</p> <ul style="list-style-type: none"> + malejąca liczba osób korzystających z pomocy M-GOPS w Kazimierzy Wielkiej <ul style="list-style-type: none"> + działalność Dziennego Domu „Senior+” + działalność Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie + funkcjonowanie 4 Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych oferujących pomoc dzieciom i młodzieży <ul style="list-style-type: none"> + spadek liczby bezrobotnych <p style="text-align: center;">Ochrona zdrowia</p> <ul style="list-style-type: none"> + Szpital Rejonowy w Kazimierzy Wielkiej + działalność Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej MaxMed oferującego dostęp do ok. 20 specjalistów <ul style="list-style-type: none"> + działalność Przychodni Rejonowej SP ZOZ + punkt krwiodawstwa 	<p style="text-align: center;">Procesy demograficzne, kapitał społeczny</p> <ul style="list-style-type: none"> - systematyczny spadek ogólnej liczby ludności (względem roku 2016 ubyło 504 mieszkańców), - negatywne tendencje demograficzne tj. spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym (względem roku 2016 ubyło 111 mieszkańców w tym wieku) i rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym (wzrost względem 2016 r. o 359 os.) <ul style="list-style-type: none"> - niski współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,47 i jest równy średniej dla województwa (0,47) oraz znacznie mniejszy od średniej dla kraju (0,64), - ujemny przyrost naturalny (2016r. – 53, 2017r. -83, 2018r. – 66, 2019r. - 63, 2020r. – 122, 2021r. – 123) - emigracja ludzi młodych do większych miast (ujemne saldo migracji). <p style="text-align: center;">Pomoc społeczna</p> <ul style="list-style-type: none"> - (nadal mimo spadku) duży odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej M-GOPS w Kazimierzy Wielkiej <ul style="list-style-type: none"> - niedostateczna liczba usług opiekuńczych dla seniorów <p style="text-align: center;">Ochrona zdrowia</p> <ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca liczba specjalistów powodująca utrudniony dostęp do badań specjalistycznych, <ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca ilość e-usług w obszarze zdrowia, <p style="text-align: center;">Edukacja</p> <ul style="list-style-type: none"> - na przestrzeni ostatnich lat zauważa się systematyczny spadek liczby dzieci w wielu szkolnym (od roku 2011/2012 w szkołach zmniejszyła się liczba dzieci o 340 osób), <ul style="list-style-type: none"> - wzrost otyłości i nadwagi wśród dzieci w wieku szkolnym - pogorszenie się kondycji psychicznej dzieci i młodzieży

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

+ Rejonowa Kolumna Transportu Sanitarnego

Edukacja

+ na terenie gminy funkcjonują 4 publiczne szkoły podstawowe oraz 4 placówki przedszkolne

+ działalność publicznego żłobka na terenie miasta Kazimierza Wielka oferującego 53 miejsca

+ 4 placówki oferujące edukacje ponadpodstawową

+ funkcjonowanie Zespołu Placówek Szkolno-Wychowawczo-Rewalidacyjnych w Cudzynowicach oferujących edukację uczniom z niepełnosprawnościami

+ wysoko wykwalifikowana kadra nauczycielska

+ dobra jakość kształcenia w szkołach na terenie gminy

Bezpieczeństwo publiczne

+ Powiatowa Komenda Policji w Kazimierzy Wielkiej

+ wskaźnik wykrywalności sprawców w gminie Kazimierza Wielka wynosi 90,30% i jest znacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa świętokrzyskiego oraz dla całej Polski

Infrastruktura społeczna

+ dobrze rozwinięta baza sportowo - rekreacyjna w Kazimierzy Wielkiej, która obejmuje: halę sportową, siłownię, fitness, szkołę tańca STEP, krytą pływalnię „Wodny Raj”, odkryty megalityczny basen siarkowy

+ funkcjonowanie świetlic jako wiejskie obiekty kultury (w sołectwach: Boronice, Broniszów, Chruszczyna Wielka, Dalechowice, Donatkowice, Donosy, Gabułów, Gunów Kolonia, Kamyszów, Skorczów, Słonowice, Stradilice, Wojciechów, Zięblice, Zysławice)

+ Kazimierski Ośrodek Kultury w Kazimierzy Wielkiej (KOK) oraz Miejsko-Gminna i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Kazimierzy Wielkiej – rozwinięta działalność KOK oraz M-G Biblioteki

+ liczne zabytki w tym wpisane do Rejestru zabytków nieruchomych województwa świętokrzyskiego

- niewystarczające zaplecze sportowe w szkołach (potrzeba modernizacji lub rozbudowy infrastruktury sportowej)

Bezpieczeństwo publiczne

- wzrost liczby przestępstw na terenie gminy w tym wzrost przestępstw narkotykowych

- słabe wyposażenie jednostek OSP na terenach wiejskich

Infrastruktura społeczna

- niezadawalający stan techniczny oraz wyposażenie obiektów kultury (świetlic),

- niewystarczający dostęp do infrastruktury sportowej głównie na obszarach wiejskich,

- niestarczająca ilość infrastruktury turystycznej na terenie gminy (miejsc noclegowych, gastronomicznych)

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

SZANSE	ZAGROŻENIA
<p style="text-align: center;">Procesy demograficzne, kapitał społeczny</p> <ul style="list-style-type: none"> + napływ mieszkańców Ukrainy i ich ewentualna dobra asymilacja kulturowa w środowisku lokalnym + możliwe działania na rzecz wsparcia rosnącej grupy społecznej – seniorów oraz ich wsparcie w różnych wymiarach 1 usługi opiekuńcze, 2 organizacja Klubu/ów Seniora, Senior+, Dzienny Dom Senior+, 3 posiłki z dowozem do domu, 4 pomoc sąsiedzka, 5 lepszy dostęp do rehabilitacji i terapii, 6 rozwijanie usług opiekuńczych i zdrowotnych prowadzonych w przyjaznych warunkach, w domach lub niewielkich placówkach + możliwość pozyskania i wykorzystania funduszy zewnętrznych na wsparcie osób starszych (Kluby Seniora) oraz dzieci i młodzieży (świetlice wiejskie, zajęcia pozalekcyjne) <p style="text-align: center;">Pomoc społeczna</p> <ul style="list-style-type: none"> + wzrost poziomu zamożności społeczeństwa, który wpłynie na zmniejszenie liczby osób korzystających z pomocy M-GOPS + rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych, który prowadzić może do większej aktywizacji seniorów <p style="text-align: center;">Ochrona zdrowia</p> <ul style="list-style-type: none"> - możliwość pozyskania i wykorzystania funduszy zewnętrznych na wsparcie infrastruktury uzdrowiskowej z nowej perspektywy finansowej UE 2021-2027 - zwiększenie świadomości mieszkańców na temat działań profilaktycznych związanych m.in. z chorobami układu krążenia i nowotworami <p style="text-align: center;">Edukacja</p> <ul style="list-style-type: none"> + zwiększenie ilości innowacji pedagogicznych i uatrakcyjnienie zajęć, 	<p style="text-align: center;">Procesy demograficzne, kapitał społeczny</p> <ul style="list-style-type: none"> - coraz większa migracja młodych ludzi do większych miast i zagranicę (według prognoz GUS w całym okresie prognozowanym możemy spodziewać się ujemnego salda migracji na pobyt stały wynoszącego ok. - 30 osób) - przewiduje się również utrzymanie corocznego ujemnego przyrostu naturalnego, - niesprzyjające prognozy w zakresie struktury liczby mieszkańców (zmniejszenie liczby mieszkańców gminy w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, a wzrost w wieku poprodukcyjnym) <p style="text-align: center;">Pomoc społeczna</p> <ul style="list-style-type: none"> - „uzależnienie się” mieszkańców od pomocy społecznej - dziedziczenie bezrobotnego stylu życia i brak motywacji do aktywności na rynku pracy wśród świadczeniobiorców M-GOPS - zwiększająca się ilość osób starszych i samotnych korzystających z pomocy <p style="text-align: center;">Ochrona zdrowia</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrzymująca się duża ilość zgonów spowodowanych chorobami układu krążenia oraz nowotworami, - zwiększenie poziomu zachorowań na COVID -19 lub jego mutacje lub innego typu choroby zakaźne, - niewystarczająca ilość lekarzy zainteresowana pracą w placówkach wiejskich POZ

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

<p>+ wzrost kompetencji kadry nauczycielskiej (w szczególności w obsłudze urządzeń TIK),</p> <p>+ wzmocnienie roli szkoły w profilaktyce problemów psychologicznych dzieci i młodzieży, tj. zatrudnienie psychologów dziecięcych, prowadzenie terapii oraz zajęć grupowych i indywidualnych dla uczniów, warsztaty i doradztwo dla rodziców, szkolenia dla pedagogów i psychologów szkolnych</p> <p>Infrastruktura społeczna</p> <p>+ zwiększenie oferty instytucji kultury oraz poprawa jakości infrastruktury kulturalno-społecznej (świetlic, remiz OSP)</p> <p>Pozyskiwanie środków zewnętrznych</p> <p>- szybkie „wejście w życie” środków europejskich (w obszarze społecznym) z perspektywy 2021-2027</p>	<p>Edukacja</p> <p>- kolejne lock-down’y w ramach pandemii COVID-19 lub innych i problemy związane z alienacją uczniów, wzrostem epizodów depresyjnych co jest spowodowane ograniczeniem kontaktów społecznych</p> <p>Infrastruktura społeczna</p> <p>- zagrożeniem jest zbyt duża ilość niedopasowanej do potrzeb przyszłych grup społecznych infrastruktury społecznej,</p> <p>Pozyskiwanie środków zewnętrznych</p> <p>- brak wejścia w życie lub opóźnienia we wdrażaniu środków europejskich (w obszarze społecznym) w perspektywie 2021-2027</p> <p>Bezpieczeństwo publiczne</p> <p>- wzrost zagrożeń związanych z przestępczością,</p> <p>- ryzyko konfliktu zbrojnego z Federacją Rosyjską w wyniku jej agresji na Ukrainę.</p>
--	---

Źródło: opracowanie własne

3. Wnioski z diagnozy gospodarczej

Poziom przedsiębiorczości

W Gminie Kazimierza Wielka w 2020r . w rejestrze REGON było:

- 1 079 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 774 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą,
- zarejestrowano 88 nowych podmiotów, a 38 podmiotów zostało wyrejestrowanych.

Tabela 16 Liczba podmiotów gospodarczych według wielkości zatrudnienia na terenie Gminy Kazimierza Wielka w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	975	948	968	990	1034	1079
miasto	545	528	528	528	538	544
obszar wiejski	430	420	440	462	496	535
zatrudniająca do 9 pracowników	915	890	906	921	971	1018
zatrudniająca od 10-49 pracowników	54	52	56	62	57	55
zatrudniająca od 50- 249 pracowników	6	6	6	7	6	6
zatrudniająca od 250- 999 pracowników	0	0	0	0	0	0
zatrudniająca od 1000 i więcej	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (908) jest mikro-przedsiębiorstw zatrudniających do 9 pracowników. Na terenie gminy jest 6 zakładów pracy zatrudniających od 50 do 249 pracowników. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Kazimierza Wielka najwięcej (72) stanowią spółki cywilne.

Główne obszary działalności firm:

- 1,6% (17) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo,
- 24,7% (267) przemysł i budownictwo, a
- 73,7% (795) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność.

Tereny poprzemysłowe¹¹

Na obszarze gminy znajdują się tereny **poprzemysłowe po zlikwidowanej Cukrowni „Łubna”**. Obecnie cukrownia nie prowadzi już swojej działalności. Większość jej budynków została wyburzona. Pozostał jedynie budynek główny, samotnie stojący - na terenie obecnego parkingu przed pawilonem Tesco - komin oraz jeden z budynków magazynowych. Do budynków po byłej cukrowni można też zaliczyć słynną kazimierską Basztę - wieżę mieszkalną (dawniej wieżę gazową) powstałą w 1850 r. do celów mieszkalnych. Zabytek zamieszkiwany był przez osoby pracujące w Cukrowni.

¹¹ Definiowane jako tereny zdegradowane, nieużytkowane lub nie w pełni wykorzystane tereny przeznaczone pierwotnie pod działalność gospodarczą, która została zakończona.

Rynek pracy

Przeciętna stopa bezrobocia na koniec grudnia 2021r. zgodnie z danymi przedstawionymi przez Główny Urząd Statystyczny wyniosła:

- w Polsce 5,4%,
- w województwie świętokrzyskim 7,3%, a
- w powiecie kazimierskim 7,5%.
- Gmina Kazimierza Wielka 8,4% (8,9% wśród kobiet i 7,9% wśród mężczyzn).

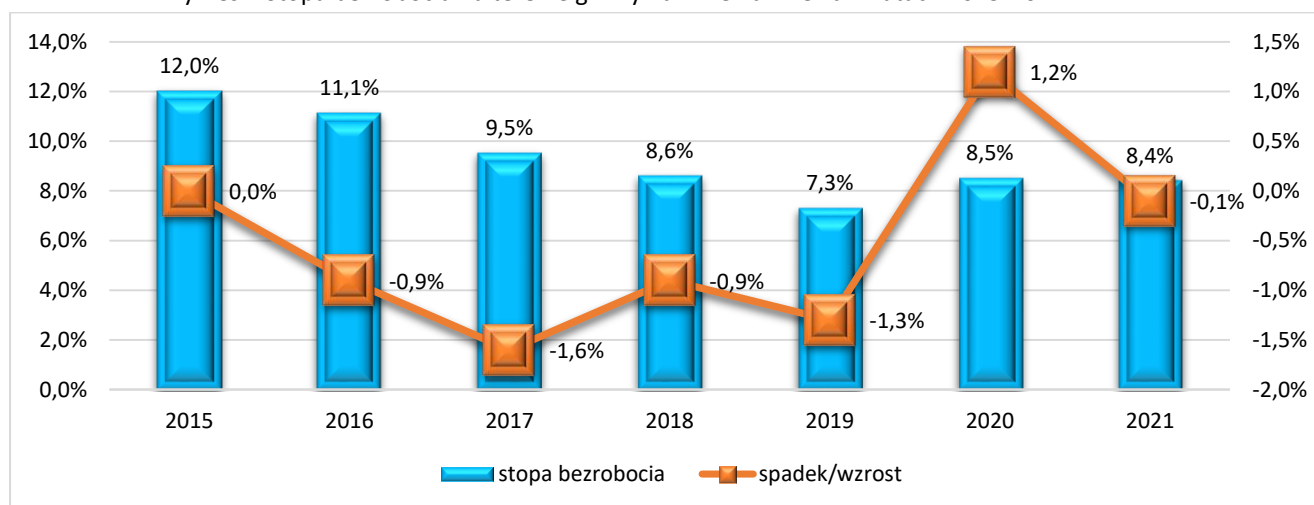
W latach 2016-2019 można zaobserwować tendencję spadkową bezrobocia w gminie, natomiast w latach 2020-2021 nastąpił jego wzrost, co mogło to być spowodowane skutkami gospodarczymi pandemii COVID-19.

Tabela 17 Bezrobocie na terenie Miasta i Gminy Kazimierza Wielka w latach 2016-2021

Kazimierza Wielka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ogółem	878	742	674	562	664	653
Kobiet	417	354	336	277	327	322
Mężczyzn	461	388	338	285	337	331

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kazimierzy Wielkiej

Wykres 2 Stopa bezrobocia na terenie gminy Kazimierza Wielka w latach 2015-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kazimierzy Wielkiej

Turystyka w gminie Kazimierza Wielka

Najważniejszymi zasobami turystycznymi gminy są obecnie:

1. Kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Św. z 1633 roku wpisany do rejestru zabytków nieruchomości województwa świętokrzyskiego. Pierwsza wzmianka źródłowa o parafii i kościele pochodzi z 1326 r. Pierwotny kościół parafialny był drewniany. Obecny kościół murowany zbudował w 1663r. Stanisław Warszycki, kasztelan krakowski.
2. Zespół pałacowy z XIX w., w skład którego wchodzi: pałacyk z drugiej połowy XIX w. oraz budynek zarządu cukrowni pochodzący również z połowy XIX w., w którym obecnie znajduje się Hotel Lacon.
3. Wieża mieszkalna z 1900 roku nazywana basztą lub okrągłakiem. Znajdowały się w niej mieszkania praktykantów cukrowni. Obecnie mieści się tu Muzeum Ziemi Kazimierskiej.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

4. Park dworski w Kazimierzy Wielkiej z XVIII w., przebudowany w II połowie XIX w. i w 1950 r. oraz piwnice dworu z XVIII w. wpisany do rejestru zabytków nieruchomości województwa świętokrzyskiego (kompleksowa rewitalizacja w 2010r.)

Infrastruktura rowerowa dostępna na terenie gminy obejmuje obecnie 37,9 km (wg GUS), w tym:

- 24,5 km tras rowerowych wybudowanych w ramach EuroVelo 11,
- 5 km¹² Kazimierza Wielka – Cudzynowice w ramach trasy regionalnej nr 153.

Długość ścieżek rowerowych wybudowanych w 2021r. wynosiła 1,24 km.

Zgodnie z „Koncepcją przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego”¹³ Kazimierza Wielka została zakwalifikowana jako jeden z 15 węzłów regionalnych. Gmina jest ujęta w ramach planowanych następujących tras rowerowych:

- EuroVelo 11 (trasa międzynarodowa),
- trasa regionalna nr 153,
- trasa regionalna nr 158.

EuroVelo 11 (międzynarodowa)

Przebieg trasy: województwo małopolskie – Lekszyce – **Kazimierza Wielka** – Koniecmosty (Wiślica) – Chroberz – Pińczów – Umianowice – Hajdaszek – Chmielnik – Raków – Niwy – Górno – Cedzyna – Kielce – Górki Szczukowskie – Umer – Rogowice – Krasna – Wąsosz – Czarniecka Góra – Stąporków – Niektań Wielki – Antoniów (województwo mazowieckie)

Długość: 244 km

Trasa regionalna nr 153

Przebieg trasy: województwo małopolskie – Opatowiec – **Kazimierza Wielka** – Skalbmierz – Działoszyce – Niegostawice - Jędrzejów – Bocheniec – Wierna Rzeka – Ruda Strawczyńska - Grzymałków – Końskie – województwo łódzkie

Długość: 201 km, w tym na terenie Gminy Kazimierza Wielka 12,2 km

Trasa regionalna nr 158

Przebieg trasy: województwo małopolskie - Działoszyce – Skalbmierz – **Cudzynowice** – Koniecmosty – Nowy Korczyn – województwo małopolskie

Długość: 48 km

¹² Docelowo odcinek ten ma liczyć na terenie gminy 12,2 km

¹³ Przyjętą uchwałą Zarządu Województwa Świętokrzyskiego nr 4962/2022 z 2 marca 2022r.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

Mapa 6 Planowane trasy rowerowe w Województwie Świętokrzyskim (przebieg korytarzowy)

Źródło: „Koncepcja przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego”

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

Tabela 18. Analiza SWOT Gminy Kazimierza Wielka - sytuacja gospodarcza

Mocne strony	Słabe strony
<p style="text-align: center;">Walory uzdrowiskowe i turystyczne gminy</p> <p style="text-align: center;">+ status Uzdrowiska</p> <p>+ największe w województwie naturalne zasoby lecznicze wód mineralnych</p> <p>+ korzystne usytuowanie w przygranicznej części województwa (bliska odległość do miasta Kraków 50 km),</p> <p>+ dostępna na terenie gminy infrastruktura rowerowa - 37,9 km</p> <p>+ dobre powiązanie sieci drogowej oraz ich zadowalający stan</p> <p>+ niski stopień degradacji środowiska naturalnego (czysta woda, gleba, powietrze)</p> <p>+ obiekty zabytkowe - wpisane do rejestru zabytków nieruchomych prowadzonego przez Świętokrzyskiego Konserwatora Zabytków</p> <p style="text-align: center;">+ bogaty kalendarz imprez sportowych i kulturalnych</p> <p style="text-align: center;">Lokalna gospodarka, rynek pracy</p> <p>+ rosnąca ilość przedsiębiorstw działających na terenie gminy (w 2021r. działało 1098 podmiotów gospodarczych)</p> <p>+ o 123 zwiększyła się liczba firm w latach 2015-2021</p> <p>+ wyraźny spadek bezrobocia w gminie w latach 2015-2021 (bezrobocie w 2015r wynosiła 12% natomiast na koniec 2021 - 8,4%)</p> <p style="text-align: center;">Zasoby mieszkaniowe</p> <p>+ całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Kazimierza Wielka to 5310 nieruchomości (na koniec 2021)</p>	<p style="text-align: center;">Walory uzdrowiskowe i turystyczne gminy</p> <p>- słabo rozbudowana baza dla leczenia sanatoryjnego i pobytów rehabilitacyjnych (w trakcie budowy)</p> <p>- niewystarczająca baza noclegowa (w tym mała ilość gospodarstw agroturystycznych)</p> <p>- niedostateczne zwodociągowanie i skanalizowanie gminy co utrudnia rozwój przedsiębiorczości,</p> <p>- brak spójnej i kompleksowej promocji gminy</p> <p style="text-align: center;">Lokalna gospodarka, rynek pracy</p> <p>- brak nowych inwestycji w gminie, małe zainteresowanie inwestorów gminą w tym mała ilość inwestycji realizowanych w formule partnerstwa publiczno – prywatnego</p> <p>- niewystarczający poziom rozwoju infrastruktury turystycznej, który hamuje rozwój gospodarczy</p> <p>- w 2021 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Kazimierza Wielka wynosiło 4 616,89 PLN, co odpowiada 76.90% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce</p> <p>- mała ilość nowych miejsc pracy</p> <p style="text-align: center;">Zasoby mieszkaniowe</p>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

<p style="text-align: center;">Finanse samorządowe</p> <p>- zadłużenie na koniec sierpnia 2022 r. wynosi 24 871 920,00 zł, co stanowi 49,45 % dochodów gminy i oznacza dosyć dobrą sytuację w kontekście ewentualnych kolejnych planów inwestycyjnych</p>	<p>- na 1000 mieszkańców przypada 332 mieszkań i jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski</p>
Szanse	Zagrożenia
<p style="text-align: center;">Walory uzdrowiskowe i turystyczne gminy</p> <p>+ budowa kompleksu Kazimierskie Wody Termalne i Lecznicze - baseny termalne (mały i duży) wraz sauną, jacuzzi, placem zabaw</p> <p>+ pozyskanie terenów pod nowe inwestycje związane z rozwojem funkcji turystyczno-uzdrowiskowej</p> <p>+ możliwość wykreowania i wypromowania nowych atrakcji turystycznych</p> <p style="padding-left: 20px;">+ rozbudowa bazy uzdrowiskowej, agroturystycznej</p> <p style="padding-left: 20px;">+ rosnąca rola uzdrowisk w gospodarce narodowej</p> <p style="padding-left: 40px;">+ moda na zdrowy styl życia</p> <p>+ rozwój „przemysłu czasu wolnego” – rozwój infrastruktury turystycznej</p> <p style="padding-left: 20px;">+ stworzenie imprez sezonowych</p> <p>+ współpraca z innymi gminami oraz szeroka promocja gminy w regionie oraz kraju</p> <p style="text-align: center;">Lokalna gospodarka, rynek pracy</p> <p>+ powstawanie nowych miejsc pracy związanych z funkcją uzdrowiskową gminy</p> <p>+ powstanie nowych przedsiębiorstw na terenie gminy (zwiększone wpływy z podatków do budżetu)</p> <p style="text-align: center;">Pozyskiwanie środków zewnętrznych</p> <p>+ zakwalifikowanie Gminy Kazimierza Wielka do OSI Uzdrowiskowej w ramach</p>	<p style="text-align: center;">Walory uzdrowiskowe i turystyczne gminy</p> <p>- dość duża konkurencja gmin uzdrowiskowych w regionie</p> <p>- pogłębiające się negatywne skutki spowodowane pandemią COVID-19, hamujące rozwój gospodarczo-ekonomiczny</p> <p>- odpływ ludzi młodych z terenów wiejskich związany z procesami urbanizacji</p> <p>- zwiększenie niepewności geopolitycznej w regionie w związku z agresją Rosji na Ukrainę (problemy z dostępności do części produktów, usług, wzrost inflacji, kosztów funkcjonowania przedsiębiorstw, cen paliw i energii),</p> <p>- zwiększenie zanieczyszczenie środowiska naturalnego w tym także zaśmiecanie terenów zielonych</p> <p style="text-align: center;">Lokalna gospodarka, rynek pracy</p> <p>- duża sezonowość miejsc pracy</p> <p style="text-align: center;">Pozyskiwanie środków zewnętrznych</p> <p>- brak wejścia w życie lub opóźnienia we wdrażaniu środków europejskich (w obszarze przedsiębiorczości) w perspektywie 2021-2027</p>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

<p>Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego, + dostępność środków krajowych i unijnych</p> <p>Zarządzanie gminą</p> <p>+ dobrze zorganizowany Urząd Miasta i Gminy, + rosnący poziom cywilizacyjny i wzrost poziomu życia mieszkańców + wykorzystanie mocnych stron przy sprawnym zarządzaniu rozwojem gminy</p>	<p>- biurokracja związana z pozyskiwaniem środków zewnętrznych</p>
---	--

Źródło: opracowanie własne

4. Kluczowe wyzwania

Biorąc pod uwagę zarówno szanse rozwojowe, jak i czynniki mogące przyspieszać rozwój, a także mając na uwadze bariery rozwojowe i czynniki hamujące dalszy rozwój gminy Kazimierza Wielka należy dążyć do budowy i zróżnicowania całorocznej oferty turystyczno – uzdrowiskowej przy uwzględnieniu jej potencjału przyrodniczego i kulturowego oraz przy jednoczesnej dbałości o środowisko naturalne i przestrzeń publiczną. Główne wyzwania rozwojowe samorządu do roku 2030 to:

- wprowadzenia nowej i różnorodnej oferty turystyczno-uzdrowiskowej,
- podniesienie atrakcyjności zamieszkania na terenie gminy, szczególnie dla ludzi młodych (w wymiarze gospodarczym, społecznym i infrastrukturalnym),
- dokończenie procesu zwodociągowania gminy,
- uporządkowanie gospodarki ściekowej w szczególności na terenie poza aglomeracją (na obszarach o rozproszonej zabudowie),
- bardziej efektywne wykorzystanie endogenicznych zasobów gminy do generowania opłacalnych działalności gospodarczych,
- zapewnienie dostępu do wysokiej jakości odpowiednich usług publicznych (w szczególności dla osób w wieku poprodukcyjnym) w warunkach obserwowanych zmian demograficznych (spadek liczby ludności, starzenie się społeczeństwa),
- zachowanie i poprawa walorów środowiskowych istotnych z punktu widzenia życia mieszkańców, działalności rolniczej oraz rozwoju turystyki,
- opracowanie i aktualizacja planów zagospodarowania przestrzennego dla miasta i poszczególnych sołectw,
- budowanie kultury współpracy sprzyjającej podnoszeniu efektywności działań (w tym współpracy instytucjonalnej).

II. Cele strategiczne w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Formułując wizję i cele strategiczne wykorzystano podejście zintegrowane, łączące i grupujące różne wątki i obszary wyzwań zidentyfikowanych w trakcie procesu tworzenia dokumentu.

Wizja przedstawia pożądany obraz w danym okresie i powinna być ona motywująca, określając pozytywny obraz uwzględniający lokalne uwarunkowania. Na ostateczny kształt wizji oraz celów wpłynęły:

- wyniki analizy danych społeczno-gospodarczych, które pokazały atuty gminy, ale i istniejące luki oraz potrzeby;
- opinie interesariuszy, w tym mieszkańców na temat tego w jakim otoczeniu chcieliby żyć i jakie aspekty wymagają istotnych i pilnych zmian;
- wnioski z dyskusji prowadzonych podczas tworzenia dokumentu.

Wizją gminy jest:

Gmina Kazimierza Wielka – bogata z natury jest najbardziej rozpoznawalną i najchętniej odwiedzaną gminą uzdrowiskową w Polsce. To miejsce atrakcyjne i przyjazne dla mieszkańców, inwestorów, turystów, a przede wszystkim kuracjuszy, przyciąga różnorodną ofertą lecznictwa uzdrowiskowego, bogactwem atrakcji rekreacyjno-turystycznych i kulturowych. Mieszkańcy mają łatwy dostęp do wysokiej jakości usług o charakterze społecznym, kulturalnym, zdrowotnym i rekreacyjnym.

Kazimierza Wielka
bogata z natury

Misją określa wspólne zobowiązania wobec przyszłości. Określenie misji gminy sprowadza się do sprecyzowania istoty działalności gminy ze względu na jej rolę i zasadnicze funkcje, jakie ma ona spełniać na rzecz społeczności gminnej i otoczenia samorządu.

Misją Gminy Kazimierza Wielka jest dążenie do rozwoju funkcji uzdrowiskowej gminy z poszanowaniem środowiska i racjonalnym wykorzystaniem jego zasobów oraz wspieraniem tworzenia nowoczesnego ośrodka gospodarczego, kulturalnego oraz turystyczno-rekreacyjnego.

Cele strategiczne

Wizja rozwoju gminy będzie urzeczywistniana dzięki koncentracji na osiągnięciu celów strategicznych, które zostały sformułowane na podstawie zidentyfikowanych problemów i potencjałów. Zakres działań przewidzianych do realizacji w ramach poszczególnych celów jest w dużej mierze komplementarny i stanowi jeden z wymiarów zintegrowanego podejścia do kształtowania polityki rozwoju gminy.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

Zgodnie z art. 10e. 3. 1) ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378, z 2021 r. poz. 1038) o samorządzie gminnym w strategii określa się cele strategiczne rozwoju w wymiarze **społecznym, gospodarczym i przestrzennym**. W związku z czym wyznacza się następujące cele strategiczne oraz cele operacyjne:

Cele strategiczne	Wymiar	Cele operacyjne
1 Uzdrawisko i turystyka	gospodarczy	1.1 Rozwój funkcji uzdrowiskowo-sanatoryjnej Gminy 1.2 Rozwój funkcji turystycznej Gminy i przemysłu czasu wolnego 1.3 Promocja i wzmocnienie rozpoznawalności gminy
2 Ochrona środowiska naturalnego i zasobów naturalnych	środowiskowy	2.1 Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza 2.2 Przeciwdziałanie zanieczyszczeniu środowiska naturalnego w tym wody, gleby
3 Edukacja, kultura, ochrona zdrowia i bezpieczeństwo publiczne	społeczny	3.1 Zapewnienie wysokiej jakości usług oświaty i wychowania 3.2 Wsparcie, integracja i aktywizacja mieszkańców gminy w ty osób starszych i potrzebujących 3.3 Zapewnienie wysokiej jakości oferty kulturowej 3.4 Utrzymanie obiektów zabytkowych we właściwym stanie technicznym i estetycznym 3.5 Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego
4 Infrastruktura drogowa i techniczna	przestrzenny	4.1 Tworzenie warunków do poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym 4.2 Rozwój i modernizacja infrastruktury techniczne

W ramach wyżej wymienionych celów szczegółowych wyodrębnia kluczowe kierunki działań:

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

Tabela 19 Cele operacyjne oraz kluczowe kierunki działań

Cele operacyjny	Proponowane kierunki działań
Cel strategiczne 1 Uzdrawisko i turystyka	
1.1 Rozwój funkcji uzdrowiskowo-sanatoryjnej	1.1.1 Budowa infrastruktury uzdrowiskowej i sanatoryjnej 1.1.2 Pozyskanie terenów inwestycyjnych pod infrastrukturę uzdrowiskową i rekreacyjną
1.2 Rozwój funkcji turystycznej i przemysłu czasu wolnego	1.2.1 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjnej 1.2.2 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych 1.2.3 Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości
1.3 Promocja i wzmocnienie rozpoznawalności gminy w kraju	1.3.1 Promocja gospodarcza i turystyczna gminy 1.3.2. Projekty partnerskie
Cel strategiczny nr 2 Ochrona środowiska naturalnego i zasobów naturalnych	
2.1 Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza	2.1.1 Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i budynków prywatnych 2.1.2 Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w gospodarce, sferze publicznej i mieszkalnictwie 2.1.3 Modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne
2.2 Przeciwdziałanie zanieczyszczeniu środowiska naturalnego w tym wody, gleby	2.2.1 Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej 2.2.2 Racjonalne gospodarowania odpadami
Cel strategiczny nr 3 Edukacja, kultura, ochrona zdrowia i bezpieczeństwo publiczne	
3.1 Zapewnienie wysokiej jakości usług oświaty i wychowania	3.1.1 Budowa kompetencji kluczowych na każdym etapie kształcenia oraz we wszystkich grupach wiekowych 3.1.2 Poprawa warunków dla zwiększania aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców gminy oraz wysoka jakość zarządzania gminą 3.1.3 Rozwój infrastruktury oświatowej i wychowania
3.2 Wsparcie, integracja i aktywizacja mieszkańców gminy w tym osób starszych i potrzebujących	3.2.1 Pomoc społeczna i wsparcia grup defaworyzowanych 3.2.2 Rozwój i upowszechnianie usług zdrowotnych

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

3.3 Zapewnienie wysokiej jakości oferty kulturalnej oraz utrzymanie obiektów zabytkowych we właściwym stanie technicznym i estetycznym	3.3.1 Rozwój instytucji kultury 3.3.2 Zachowanie dziedzictwa kulturowego 3.3.3 Organizacja wydarzeń kulturalnych
3.4 Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego	3.4.1 Bezpieczeństwo i ochrona przeciwpożarowa 3.4.2 Poprawa bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej
Cel strategiczny nr 4 Infrastruktura drogowa i techniczna	
4.1 Tworzenie warunków do poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym	4.1.1 Rozwój infrastruktury drogowej i okołodrogowej 4.1.2 Rozwój infrastruktury rowerowej
4.2 Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej	4.2.1 Zwiększenie jakości i dostępności do infrastruktury edukacyjnej, sportowej i rekreacyjnej 4.2.2 Modernizacja instytucji kultury i dziedzictwa kulturowego

Źródło: opracowanie własne

III. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych oraz oczekiwane rezultaty

Proces definiowania projektów pozwolił przejść od fazy diagnostycznej (jakimi potencjałami dysponuje gmina i z jakimi wyzwaniami musi się zmierzyć) po opisanie ogólnych założeń projektów (jakie działania należy podjąć). Na tym etapie przybrały one charakter konkretnych działań:

Tabela 20 Kluczowe kierunki działań wraz z planowanymi działaniami

Kluczowe kierunki działań	Planowane projekty (przedsięwzięcia)
Cel operacyjny 1.1 Rozwój funkcji uzdrowiskowo-sanatoryjnej gminy	
1.1.1 Budowa infrastruktury uzdrowiskowej i sanatoryjnej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa kompleksu Kazimierskie Wody Termalne i Lecznicze - baseny termalne (mały i duży) wraz sauną, jacuzzi, placem zabaw. 2. Projekty rozwijające infrastrukturę uzdrowiskową i sanatoryjną w formule partnerstwa międzysektorowego/publiczno-prywatnego. 3. Budowa zakładu przyrodoleczniczego, który będzie udzielał świadczeń zdrowotnych przy wykorzystaniu naturalnych surowców leczniczych.
1.1.2 Pozyskanie nowych terenów inwestycyjnych pod infrastrukturę uzdrowiskowa i rekreacyjną	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zagospodarowanie działki po byłym PGR na cele rekreacyjne 2. Zakup nowych terenów inwestycyjnych i ich uzbrojenie (budowa infrastruktury wod-kan, gaz, oświetlenie, doprowadzenie dróg dojazdowych, itp.)
Cel operacyjny 1.2 Rozwój funkcji turystycznej gminy i przemysłu czasu wolnego	
1.2.1 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjnej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zagospodarowanie terenu wokół zalewu kazimierskiego oraz zbiornika retencyjnego na rzece Małuszówce (m.in. boiska do gry w siatkówkę, placu zabaw oraz zaplecza gastronomicznego). 2. Budowa siłowni rekreacyjnych zewnętrznych, placów zabaw oraz altan. 3. Budowa Muzeum Kazimierskiego na terenie wykopalisk megalitycznych w miejscowości Słonowice. 4. Modernizacja obiektów turystycznych m.in. zabytkowej Baszty oraz innych. 5. Wytyczenie i oznakowanie szlaków turystycznych. 6. Budowa i modernizacja ścieżek i tras rowerowych.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

1.2.2 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja projektów społecznych na obszarze rewitalizacji. 2. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury drogowej i okołodrogowej. 3. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury oświatowej w tym sportowej. 4. Rozbudowa infrastruktury integracyjno – turystycznej. 5. Realizacja projektów przyczyniających się do rozwiązania problemów w czterech sferach: <ul style="list-style-type: none"> • gospodarczej, • środowiskowej, • przestrzenno-funkcjonalnej • technicznej. 6. Realizacja projektów na obszarze rewitalizacji przyczyniających się do: <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenia potencjału gospodarczego w szczególności poprzez tworzenie nowych podmiotów gospodarczych oraz nowych sektorów usług, - poprawy bezpieczeństwa publicznego, - zwiększenia potencjału turystycznego, - zachowania obiektów zabytkowych (wpisanych do rejestru, ewidencji zabytków) na obszarze rewitalizacji, - poprawy estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej na rzecz przywrócenia i utrwalenia ładu przestrzennego, który podniesie atrakcyjność rewitalizowanego obszaru.
1.2.3 Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie działań rolników (m.in. rolnictwo ekologiczne, skracanie łańcuchów dostaw i stworzenie funkcjonalnych połączeń rolnicy-przedsiębiorcy. 2. Organizowanie szkoleń dla rolników w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych. 3. Udzielanie dofinansowania, dotacji i pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej. 4. Realizacja projektów związanych z aktywizacją osób bezrobotnych i biernych zawodowo. 5. Stworzenie centrum obsługi przedsiębiorcy i inwestora (inkubatora przedsiębiorczości) - wsparcie prawne, finansowe i organizacyjne przedsiębiorców m.in. w zakresie szkoleń, wyjazdów studyjnych, projektów dofinansowujących rozpoczęcie i/lub rozwój działalności gospodarczej. 6. Pełnienie przez samorząd roli tzw. operatora (pośrednika) - udzielanie dotacji i pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej z wykorzystaniem środków unijnych i krajowych. 7. Stworzenie systemu ulg i zachęt mających ułatwić inwestorom podjęcie decyzji o lokalizacji inwestycji na terenie gminy.
Cel operacyjny 1.3 Promocja i wzmocnienie rozpoznawalności gminy w kraju	

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

1.3.1 Promocja gospodarcza i turystyczna gminy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stworzenie Pasażu wyrobów regionalnych. 2. Realizacja działań promocyjnych (spoty reklamowe, foldery itp.). 3. Promocja gminy w regionie (głównie poprzez wykreowanie marki Uzdrowisko Kazimierza Wielka). 4. Przygotowanie i promocja oferty inwestycyjnej głównie pod kątem oferty uzdrowiskowo-sanatoryjnej. 5. Utworzenie Punktu Informacji Turystycznej.
1.3.2. Projekty partnerskie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspólne projekty JST z organizacjami pozarządowymi. 2. Projekty wynikające ze Strategii OSI Gminy Uzdrowiskowe zdefiniowanej w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego.
Cel operacyjny 2.1 Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza	
2.1.1 Zwiększenie efektywność energetycznej budynków użyteczności publicznej i budynków prywatnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w tym m.in. budynków remiz strażackich oraz świetlic wiejskich. 2. Termomodernizacja budynku Przychodni Rejonowej w Kazimierzy Wielkiej. 3. Termomodernizacja domów i mieszkań prywatnych (w tym wymiana pieców) w celu wywiązania się z uchwały nr XXII/292/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliwa. 4. Termomodernizacja budynków wielorodzinnych. 5. Modernizacja kotłowni miejskiej. 6. Usprawnienie systemów ciepłowniczych, gazowych i elektroenergetycznych w budynkach komunalnych. 7. Wykonanie przez Polską Spółkę Gazowniczą Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Kielcach gazociągu wysokiego ciśnienia Proszowice-Bejsce na obszarze gminy Kazimierz Wielka.
2.1.2 Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w gospodarce, sferze publicznej i mieszkalnictwie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Montaż odnawialnych źródeł energii na budynkach użyteczności publicznej. Popularyzacja wykorzystania OZE (zarówno w jednostkach publicznych jak i gospodarstwach domowych) poprzez wsparcie inwestycji oraz działania szkoleniowe (pompy ciepła, panele solarne, instalacje fotowoltaiczne). 2. Montaż odnawialnych źródeł energii (PV, kolektory solarne, pompy ciepła) na budynkach prywatnych (projekty parasolowe).

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

2.1.3 Modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego na energooszczędne na terenie miasta Kazimierza Wielka oraz na obszarach uzdrowiskowych. 2. Rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne na obszarach wiejskich.
Cel operacyjny 2.2 Przeciwdziałanie zanieczyszczeniu środowiska naturalnego w tym wody, gleby	
2.2.1 Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa sieci wodociągowej na terenie przyszłego uzdrowiska oraz w południowej części gminy. 2. Budowa/rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie przyszłego uzdrowiska oraz w miejscowościach znajdujących się poza aglomeracją, gdzie budowa sieci jest uzasadniona ekonomicznie. 3. Budowa sieci kanalizacyjnej/wodociągowej na obszarze aglomeracji. 4. Modernizacja istniejącej oczyszczalni ścieków lub budowa nowej oczyszczalni w Kazimierzy Wielkiej, która finalnie miałaby przyjmować m.in. wody siarczkowe z budowanego basenu siarczkowego w Kazimierzy Wielkiej. 5. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, gdzie nie jest planowana budowa kanalizacji sanitarnej.
2.2.2 Racjonalne gospodarowania odpadami, retencja wodna, ochrona gleb	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych. 2. Edukacja ekologiczna (organizacja kampanii społecznych, edukacja w szkołach). 3. Ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami wody. 4. Ograniczenie wpływu i skutków oddziaływania człowieka na środowisko (ochrona środowiska przyrodniczego). 5. Usuwanie azbestu z wszelkich budynków na terenie gminy. 6. Współpraca z innymi samorządami w zakresie organizacji gospodarki odpadami. 7. Rozwój niebiesko-zielonej infrastruktury w tym m.in.: <ul style="list-style-type: none"> • budowa zbiorników przeznaczonych do gromadzenia wód opadowych, • zakładanie ogrodów deszczowych (różnego rodzaju: kieszonkowe, deszczowe, na dachach, sensoryczne, miejskie), w przestrzeni publicznej i prywatnych gospodarstwach domowych, • odmulenie cieków odprowadzający wodę, remonty przepustów, czyszczenie skarp, grobli i dna z roślinności i namułu w stawach na terenie gminy, • budowa i/lub modernizacja kanalizacji deszczowej, • zagospodarowanie wód deszczowych w ramach nieruchomości, • zakup zbiorników na wodę deszczową,

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

- wykonanie łąk kwietnych wspomagających bioretencję,
- remont i uporządkowanie istniejących rowów i cieków wodnych,
- zadrzewienia,
- zagospodarowanie zieleni miejskiej, np. na dachach i pionowych powierzchni budynków a także filarów, wiaduktów, torowiska (tworząc tzw. „zielone torowiska”), nieużywane krańce betonowych zabezpieczeń nadbrzeży, wiaty przystankowe i śmietnikowe.

8. Zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych poprzez:

- ✓ ochronę wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych poprzez wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej np. w zakresie braku nawożenia, składowania nawozów i kiszonek w pobliżu cieków,
- ✓ prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb,
- ✓ prowadzenie prac przeciwoerozyjnych,
- ✓ zalesienie,
- ✓ tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków,
- ✓ ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradeł,
- ✓ retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz
- ✓ zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych.

9. Ochrona gleb np. usuwanie odpadów pochodzących z działalności rolniczej tj. folii rolniczych, siatki i sznura do owijania balotów, opakowań po nawozach i typu Big Bag.

10. Przebudowa i/lub modernizacja jazów na terenie gminy Kazimierza Wielka.

11. Zabezpieczenie przeciwpowodziowe na terenie Gminy Kazimierza Wielka.

Cel operacyjny 3.1 Zapewnienie wysokiej jakości usług oświaty i wychowania

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

<p style="text-align: center;">3.1.2 Budowa kompetencji kluczowych na każdym etapie kształcenia oraz we wszystkich grupach wiekowych</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projekty edukacyjne szkół obejmujące: zajęcia pozalekcyjne, w tym przygotowujące do egzaminów ósmoklasisty, wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, wsparcie w obszarze edukacji włączającej, doradztwo zawodowe, podnoszenie kwalifikacji nauczycieli, rozwijanie kompetencji kluczowych w szczególności cyfrowych (zajęcia z wykorzystaniem TIK). 2 Kształcenie kadr urzędniczych - organizacja szkoleń. 3 Projekty edukacyjne wspierające rozwój dzieci w wieku przedszkolnym i żłobkowym. 4 Wsparcie psychologiczne i pedagogiczne w placówkach oświatowych. 5 Edukacja i integracja osób w wieku senioralnym. 6 Remont sal lekcyjnych w szkołach, przedszkolach, żłobkach na terenie gminy oraz ich doposażenie w pomoce dydaktyczne, szafy, itp.
<p style="text-align: center;">3.1.2 Poprawa warunków dla zwiększania aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców gminy oraz wysoka jakość zarządzania gminą</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie organizacji pozarządowych działających na terenie gminy. 2. Doposażenie Kół Gospodyń Wiejskich oraz wsparcie ich działalności. 3. Projekty intergacyjno – edukacyjne dla seniorów (m.in. zajęcia kulinarne, artystyczne, spotkania z psychologiem). 4. Wprowadzenie budżetu obywatelskiego. 5. Modernizacja i doposażenie Urzędu Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej. 6. Wprowadzenie nowych e-usług w ramach koncepcji Cyfrowego Urzędu <ul style="list-style-type: none"> ✓ wprowadzenie e-usług umożliwiających mieszkańcom gmin załatwianie większości spraw urzędowych bez konieczności wychodzenia z domu, ✓ stworzenie aplikacji oraz internetowego portalu obsługi interesantów, ✓ stworzenie centralnej gminnej serwerowni danych (pomieszczenie wraz z dedykowanymi urządzeniami) do obsługi urzędów oraz monitoringu miejskiego, ✓ rozbudowa infrastruktury sieci teleinformatycznej i przetwarzania danych, ✓ budowa portalu z elektronicznymi usługami, ✓ cyfryzacja procedur wewnątrzadministracyjnych, w tym uruchomienie e-usług dziedzinowych wraz ze sprzętem (m.in. podatki, śmieci, faktury, woda/kanalizacja) oraz e-usługi oparte na formularzach, a tym samym integracja z powstałą e-platformą, ✓ zwiększenie bezpieczeństwa danych poprzez wprowadzenie nowych technologii i urządzeń, ✓ zakup licencji i niezbędnego oprogramowania,

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ zakup niezbędnego wyposażenia i sprzętu (komputery, UPS, serwery do wirtualizacji, monitory, drukarki, systemy operacyjne do serwerów, modernizacja i doposażenie serwerowni, modernizacja sieci internetowej) w Urzędzie Miasta i Gminy oraz ich jednostkach organizacyjnych np. szkołach, ośrodkach zdrowia, CUW, itp. ✓ modernizacja gminnych stron www, <p>7. Rozbudowa internetu szerokopasmowego i sieci światłowodowej umożliwiającej rozszerzenie usług telekomunikacyjnych i informatycznych.</p> <p>8. Kształcenie kadr urzędniczych oraz poprawa warunków pracy w jednostkach publicznych, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ działania podnoszące kompetencje zarządcze kadr kierowniczych i administracyjnych, ✓ warsztaty, kursy, studia podyplomowe dla pracowników administracji samorządowej i jednostek przyczyniające się do podniesienia jakości oferowanych usług, ✓ szkolenia interpersonalne, ułatwiające kontakt z klientem, współpracy w grupie, ✓ wyjazdy studyjne dla pracowników administracji i jednostek w celu tworzenia potencjalnych partnerstw, korzystania z dobrych praktyk, ✓ poprawa ergonomii pracy, ✓ realizacja projektów nakierowanych na poprawę warunków pracy w tym dostęp do usług zdrowotnych dla pracowników Urzędu Miasta i Gminy oraz jednostek organizacyjnych.
<p>3.1.3 Rozwój infrastruktury oświatowej i wychowania</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja (rozbudowa/przebudowa) i doposażenie infrastruktury szkolnej, w tym sportowej. 2. Modernizacja (rozbudowa/przebudowa) i doposażenie infrastruktury przedszkolnej. 3. Modernizacja/rozbudowa i doposażenie żłobków funkcjonujących na terenie gminy mająca na celu zwiększenie liczby dostępnych miejsc oraz zwiększenie oferty (zajęcia dodatkowe, wydłużenie godzin pracy).
<p>Cel operacyjny 3.2 Wsparcie, integracja i aktywizacja mieszkańców gminy w tym osób starszych i potrzebujących</p>	

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

<p>3.2.1 Pomoc społeczna i wsparcia grup defaworyzowanych</p>	<ol style="list-style-type: none">1. wsparcie dla seniorów: usługi opiekuńcze w terenie świadczone osobom starszym; rozwinięcie sieci klubów seniora (także w ramach Senior+, Dzienny Dom Senior+) w celu aktywizacji osób starszych, zapewnienia integracji międzypokoleniowej i przeciwdziałania marginalizacji społecznej oraz osamotnieniu osób starszych; posiłki z dowozem do domu, pomoc sąsiedzka, lepszy dostęp do rehabilitacji i terapii; rozwijanie usług opiekuńczych i zdrowotnych prowadzonych w przyjaznych warunkach, w domach lub niewielkich placówkach,2. usługi społeczne skierowane do osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem, m. in. z powodu: długotrwałego bezrobocia, braku motywacji do podjęcia pracy, niepełnosprawności, niskich kompetencji społecznych i zawodowych, a także osób biernie zawodowo. W ramach usług społecznych planuje się kompleksową aktywizację społeczną i zawodową osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem: wsparcie psychologiczne, wsparcie zdrowotne, kursy, szkolenia i doradztwo zawodowe, staże zawodowe, inne wsparcie w podjęciu zatrudnienia.4. rozwinięcie usług opiekuńczych świadczonych w systemie stacjonarnym (całodobowym i dziennym), mające na celu zapewnienie opieki dla osób potrzebujących, w tym osób wymagających okresowej pomocy, a także opiekunów osób z niepełnosprawnościami;5. rozwinięcie oferty usług społecznych i zdrowotnych świadczonych w miejscu zamieszkania oraz ułatwiających samodzielne funkcjonowanie w domu (usługi rehabilitacyjne i pielęgniarstwo świadczone w domu, zabezpieczenie potrzeb mobilności osób z niepełnosprawnością lub zależnych i ułatwienie w ten sposób aktywizacji społeczno-zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i kulturalnej);5. tworzenie oraz działalność świetlic środowiskowych – jako elementu pomocy rodzinom w codziennym funkcjonowaniu,6. utworzenie dziennej placówek wsparcia i opieki całodobowej,7. rozwój mieszkalnictwa chronionego, wspieranego, mieszkań socjalnych (najem socjalny),8. poprawa infrastruktury obiektów publicznych (UMiG, KOK, biblioteka, szkoły, przedszkola, żłobek, świetlice, OSP, itp.) i ich dostosowanie do wymogów dostępności itp. dla potrzeb osób z niepełnosprawnością.9. zwiększenie liczby połączeń komunikacji zbiorowej.
---	--

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

3.2.2 Rozwój i upowszechnianie usług zdrowotnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zakup sprzętu medyczno-rehabilitacyjnego, jego doposażenie i modernizacja Przychodni Rejonowej. 2. Zakup sprzętu i systemów informatycznych niezbędnych do wdrożenia kolejnych usług świadczonych drogą cyfrową (e-zdrowie). 3. Ochrona zdrowia mieszkańców: <ul style="list-style-type: none"> - pakiety świadczeń zdrowotnych wykraczających poza zakres badań podstawowych, - umożliwienie dostępu do specjalistycznych badań lekarskich poprzez uczestnictwo w akcjach ogólnopolskich i z własnych inicjatyw, - pakiety rehabilitacyjne i warsztaty terapeutyczne dla pracowników, - poprawa dostępu do specjalistów, w tym pediatrów, - doposażenie stanowisk pracy w celu poprawy ergonomii i bezpieczeństwa pracy, 4. Zwiększenie dostępu do wysokospecjalistycznej opieki medycznej. 5. Zwiększenie dostępu do rehabilitacji i terapii zwłaszcza dla seniorów. 6. Realizacja programów profilaktyki zdrowotnej (kardiologicznej, onkologicznej, schorzeń narządów ruchu). 7. Przebudowa i/lub modernizacja infrastruktury zdrowotnej na terenie Gminy Kazimierza Wielka.
Cel operacyjny 3.3 Zapewnienie wysokiej jakości oferty kulturowej oraz utrzymanie obiektów zabytkowych we właściwym stanie technicznym i estetycznym	
3.3.1 Rozwój instytucji kultury	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa świetlic wiejskich w miejscowościach, gdzie wykazano taką potrzebę społeczną. 2. Modernizacja/przebudowa (rozbudowa) i doposażenie istniejącej infrastruktury kulturalnej (świetlic wiejskich, KOK). 3. Organizacja międzygminnych imprez kulturalnych, promocja kultury, organizacja różnego rodzaju imprez ponadlokalnych. 4. Przebudowa wraz z doposażeniem Kazimierskiego Ośrodka Kultury.
3.3.2 Zachowanie dziedzictwa kulturowego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Remont obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków. 2. Poprawa stanu pomników, miejsc pamięci i krzyży przydrożnych. 3. Organizacja wydarzeń patriotycznych. 4. Edukacja patriotyczna dzieci i młodzieży.
Cel operacyjny 3.4 Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego	

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

3.4.1 Bezpieczeństwo i ochrona przeciwpożarowa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dopuszaenie jednostek OSP w sprzęt ratowniczy i samochody specjalistyczne (wozy bojowe). 2. Współpraca gminy z Komendą Powiatową Policji, Państwową Strażą Pożarną oraz jednostkami OSP (w szczególności tymi należącymi do KSRRG).
Cel operacyjny 4.1 Tworzenie warunków do poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym	
4.1.1 Rozwój infrastruktury drogowej i okołodrogowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja/remont (przebudowa) dróg gminnych i powiatowych. 2. Budowa i modernizacja chodników na terenie całej gminy. 3. Budowa miejsc parkingowych na terenie miasta i obszaru uzdrowiskowego. 4. Budowa i/lub przebudowa/modernizacja chodników (ciągów pieszo-jezdnych) oraz przejść dla pieszych.
4.1.2 Rozwój infrastruktury rowerowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa infrastruktury rowerowej na terenie Gminy Kazimierza Wielka m.in. budowa ścieżek rowerowych w ramach tras regionalnych nr 153 i 158. 2. Budowa ciągów pieszo-rowerowych. 3. Budowa miejsc postoju dla rowerów (MOR, wypożyczalnie rowerów, miejsca napraw). 4. Budowa ścieżki rowerowej SPA Velo, która miałaby łączyć Kazimierze Wielką z Pińczowem, Solcem Zdrój i Busko-Zdrój. 5. Budowa ścieżki rowerowej wokół zbiornika retencyjnego Małaszówka.
Cel operacyjny 4.2 Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej/społecznej	
4.2.1 Zwiększenie jakości i dostępności do infrastruktury edukacyjnej, sportowej i rekreacyjnej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja Międzyzakładowego Ludowego Klubu Sportowego SPARTA w tym dostosowanie obiektu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 2. Budowa /modernizacja (przebudowa/rozbudowa) przyszkolnych sal gimnastycznych (hal sportowych) oraz boisk sportowych (w tym piłkarskich, stadionów lekkoatletycznych). 3. Modernizacja/przebudowa (rozbudowa) budynku Gminnego Przedszkola Parkowe Skrzaty. 4. Modernizacja (rozbudowa/przebudowa) i doposażenie placówek edukacyjnych na terenie gminy w tym dostosowanie obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 5. Poprawa estetyki i funkcjonalności miasta i poszczególnych miejscowości (uporządkowanie, odnowienie i przystosowanie przestrzeni publicznych do pełnienia nowych funkcji, w tym rekreacyjnych i integracyjnych).

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

	6. Urządzenie i zagospodarowanie terenów rekreacyjnych (pod wypoczynek) wraz z budową i/lub modernizacją placów zabaw, altan dla mieszkańców i turystów oraz siłowni zewnętrznych.
4.2.2 Rozwój instytucji kultury i dziedzictwa kulturowego	<ol style="list-style-type: none">1. Dostosowanie infrastruktury kulturalnej dla potrzeb osób z niepełnosprawnością (podjazdy, windy i inne udogodnienia).2. Zakup wyposażenia do świetlic wiejskich na terenie gminy.3. Budowa świetlic wiejskich w miejscowościach, gdzie istnieje taka potrzeba społeczna.4. Przebudowa/rozbudowa (modernizacja) obiektów kultury (budynków świetlic wiejskich, OSP, biblioteki, Kazimierskiego Ośrodka Kultury) i innych obiektów kulturalno-społecznych w celu rozszerzenia ich działalności lub nadania nowych funkcji (wraz z ich wyposażeniem).

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

Tabela 21. Obszary operacyjne oraz ich oczekiwane rezultaty i wskaźniki ich osiągnięcia oraz źródła finansowania

Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia	Szacunkowa wartość projektów	Źródła finansowania
1.1. 1 Budowa infrastruktury uzdrowskiej i sanatoryjnej	1. Wybudowanie kompleksu Kazimierskie Wody Termalne i Lecznicze - baseny termalne 2. Wybudowanie zakładu przyrodoleczniczego	Liczba wybudowanych obiektów świadczących usługi uzdrowskie -2	Szacunkowa wartość projektów: 20 mln zł	Źródła finansowania: Budżet gminy Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji WPR 2021-2027 Środki Urzędu Wojewódzkiego Województwa Świętokrzyskiego
1.1.2 Pozyskanie nowych terenów inwestycyjnych pod infrastrukturę uzdrowską i rekreacyjną	1. Niewykorzystane działki po byłym PGR zostają zagospodarowane jako obszar i uzdrowski 2. W wyniku wykupu gruntów samorząd pozyskał nowe tereny inwestycyjne oferowane przedsiębiorcom.	Liczba zagospodarowanych obszarów na cele uzdrowsko – rekreacyjne – 1 Liczba ha terenów inwestycyjnych oferowanych przedsiębiorcom – min. 2	Szacunkowa wartość projektów: 4 mln zł	Źródła finansowania: Budżet gminy Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027 Działanie 1.3 Promocja gospodarcza regionu i doradztwo dla MŚP Krajowy Plan Odbudowy (KPO) Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

				Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji WPR 2021-2027
1.2.1 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zagospodarowanie terenu wokół zalewu oraz zbiornika retencyjny na rzece Małoszówce na cele sportowo – rekreacyjne oraz turystyczne 2. Budowa siłowni rekreacyjnych zewnętrznych, placów zabaw oraz altan na obszarach wiejskich. 3. Powstanie Muzeum Kazimierskiego. 4. Modernizacja zabytkowej Baszty. 5. Wytyczenie i oznakowanie szlaków turystycznych. 	<p>Liczba zagospodarowanych obszarów na cele sportowo – rekreacyjne oraz turystyczne – 1</p> <p>Liczba powstałych muzeów -1</p> <p>Liczba zmodernizowanych zabytków – 1</p> <p>Liczba wyznaczonych tras turystycznych - 2</p>	<p>Szacunkowa wartość projektów: 20 mln zł</p>	<p>Źródła finansowania: Budżet gminy Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027 Działanie 5.4 Infrastruktura w turystyce i kulturze Działanie 6.1 Rozwój miast i miejskich obszarów funkcjonalnych (ZIT) Działanie 6.3 Wzmacnianie lokalnych potencjałów Działanie 6.4 Rozwój Lokalny kierowany przez społeczność (EFRR)</p> <p>Krajowy Plan Odbudowy (KPO)</p> <p>Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych</p> <p>Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji</p>
1.2.2 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Miasto Kazimierza Wielka po rewitalizacji stanowi wizytówkę gminy oraz perłę Powiatu kazimierskiego przyciągając coraz większą liczbę turystów i kuracjuszy 	<p>Powierzchnia zrewitalizowanych terenów – min. 3 ha</p> <p>Liczba obiektów poddanych rewitalizacji – min. 2</p>	<p>Szacunkowa wartość projektów: 10 mln zł</p>	<p>Źródła finansowania: Budżet gminy Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027</p>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

		Liczba zrealizowanych projektów rewitalizacyjnych – min. 1		<p>Działanie 5.4 Infrastruktura w turystyce i kulturze</p> <p>Działanie 6.1 Rozwój miast i miejskich obszarów funkcjonalnych (ZIT)</p> <p>Działanie 6.3 Wzmacnianie lokalnych potencjałów</p> <p>Działanie 6.4 Rozwój Lokalny kierowany przez społeczność (EFRR)</p> <p>Krajowy Plan Odbudowy (KPO)</p> <p>Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych</p> <p>Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji WPR 2021-2027 RPO WŚ 2021-2027</p> <p>Działanie 6.2 Rewitalizacja miast</p>
1.2.3 Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości	<p>1. Organizowane spotkania przedsiębiorców z przedstawicielami władz samorządowych</p> <p>2. Stworzenie atrakcyjnych warunków do inwestowania na terenie gminy w oparciu o zasoby uzdrowiskowe.</p>	Liczba zorganizowanych Forum Przedsiębiorców – min. 1	Szacunkowa wartość projektów: 1 mln zł	<p>Źródła finansowania:</p> <p>Budżet gminy</p> <p>Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027</p> <p>Działanie 1.3 Promocja gospodarcza regionu i doradztwo dla MŚP</p> <p>Krajowy Plan Odbudowy (KPO)</p>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

				<p>Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych</p> <p>Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji</p> <p>WPR 2021-2027</p>
1.3.1 Promocja gospodarcza i turystyczna gminy	<p>1. Przeprowadzenie spójnej kampanii promującej Kazimierz Wielką jako uzdrowisko.</p> <p>2. Stworzenie oferty gospodarczej gminy.</p>	Liczba przeprowadzonych kampanii promocyjnych – min. 2	Szacunkowa wartość: 0,2 mln zł	<p>Źródła finansowania: Budżet gminy Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027</p>
1.3.2. Projekty partnerskie	Na terenie gminy JST wspólnie z organizacjami pozarządowymi realizuje projekty partnerskie, w tym budżet obywatelski.	Liczba projektów partnerskich realizowanych na terenie gminy wspólnie przez JST oraz organizacje społeczne – min. 3	Szacunkowa wartość: 2 mln zł	<p>Źródła finansowania: Budżet gminy Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027 priorytet 8 i 9 EFS w ramach RPO WŚ 2021-2027 Środki różnego rodzaju fundacji i stowarzyszeń</p>
2.1.1 Zwiększenie efektywność energetycznej budynków użyteczności publicznej i budynków prywatnych	<p>1. Budynki użyteczności publicznej na terenie gminy zostały poddane termomodernizacji (m.in. świetlice wiejskie).</p> <p>2 Coraz więcej budynków prywatnych poddawanych jest termomodernizacji i spełnia wymogi w zakresie niskoemisyjności.</p>	<p>Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji: min. 5</p> <p>Liczba projektów z zakresu termomodernizacji budynków mieszkalnych wraz z modernizacją kotłowni oraz montażem OZE – min. 1</p>	Szacunkowa wartość projektów: 4 mln zł	<p>Źródła finansowania: Budżet gminy Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027 Działanie 2.1 Efektywność energetyczna Działanie 2.2 Zielona energia Krajowy Plan Odbudowy (KPO)</p>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

				<p>Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych</p> <p>Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji</p> <p>WPR 2021-2027</p>
<p>2.1.2 Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w gospodarce, sferze publicznej i mieszkalnictwie</p>	<p>1. Zdecydowana większość budynków użyteczności publicznej posiada PV, solary i/lub pompy ciepła.</p> <p>2. Samorząd realizuje projekty parasolowe dla mieszkańców związane z zakupem i montażem PV i innych elementów OZE na/w prywatnych budynkach mieszkańców.</p>	<p>Liczba projektów z zakresu montażu instalacji fotowoltaicznych na obiektach gminnych – min. 1</p> <p>Liczba projektów parasolowych w zakresie OZE na budynkach mieszkalnych – min. 1.</p>	<p>Szacunkowa wartość projektów: 4 mln zł</p>	<p>Źródła finansowania: Budżet gminy Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027 Działanie 2.1 Efektywność energetyczna Działanie 2.2 Zielona energia Krajowy Plan Odbudowy (KPO) Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji WPR 2021-2027</p>
<p>2.1.3 Modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne</p>	<p>Gmina Kazimierza Wielka posiada optymalną strukturę (ilość i jakość) nowoczesnego oświetlenia ulicznego.</p>	<p>Liczba projektów nakierowanych na rozbudowę oświetlenia ulicznego w miejscach niedoświetlonych oraz na odcinkach, gdzie linia oświetleniowa nie</p>	<p>Szacunkowa wartość projektów: 1 mln zł</p>	<p>Źródła finansowania: Budżet gminy Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027</p>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

		<p>istnieje, a powstają nowe zabudowania – min. 1</p> <p>Liczba projektów z zakresu modernizacji istniejącego oświetlenia ulicznego - min. 1</p>		<p>Działanie 2.1 Efektywność energetyczna</p> <p>Działanie 2.2 Zielona energia</p> <p>Krajowy Plan Odbudowy (KPO)</p> <p>Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych</p> <p>Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji</p> <p>WPR 2021-2027</p>
<p>2.1.1 Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aglomeracja Kazimierza Wielka została w pełni skanalizowana. 2. Sieć kanalizacyjna została doprowadzona do obszarów uzdrowiskowych. 3. Sieć wodociągowa na terenie gminy zostanie przebudowana i zmodernizowana oraz doprowadzona do miejscowości, w których jej obecnie nie ma w tym do obszarów uzdrowiskowych. 4. Oczyszczalnia ścieków w Kazimierzy Wielkiej zostanie przebudowana i rozbudowana. 	<p>Liczba projektów nakierowanych na modernizację sieci wodociągowej – min. 1</p> <p>Liczba projektów związanych z rozbudowa kanalizacji sanitarnej – 1</p> <p>Liczba przebudowanych i rozbudowanych oczyszczalni ścieków – 1</p>	<p>Szacunkowa wartość projektów: 15 mln zł</p>	<p>Źródła finansowania:</p> <p>Budżet gminy</p> <p>Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027</p> <p>Działanie 2.4 Infrastruktura wodno-ściekowa (dla aglomeracji)</p> <p>Działanie 2.3 Gospodarowanie zasobami wody i przeciwdziałanie klęskom żywiołowym</p> <p>Działanie 2.6 Ochrona dziedzictwa i różnorodności biologicznej</p>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

				<p>Krajowy Plan Odbudowy (KPO) dla inwestycji poza aglomeracjami</p> <p>Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych</p> <p>Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji</p> <p>WPR 2021-2027</p>
2.1.2 Racjonalne gospodarowania odpadami	<p>Do 2030r. zostanie usunięty azbest z budynków użyteczności publicznej i prywatnych.</p> <p>Na terenie gminy powstał nowy PSZOK</p>	<p>Liczba projektów mających na celu usuwanie azbestu z wszelkich budynków na terenie gminy – min. 2</p> <p>Liczba utworzonych nowych PSZOK - 1</p>	<p>Szacunkowa wartość projektów: 0,2 mln zł</p>	<p>Źródła finansowania:</p> <p>Budżet gminy</p> <p>Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027</p> <p>Działanie 2.5 Gospodarowanie odpadami</p> <p>Krajowy Plan Odbudowy (KPO)</p> <p>Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych</p> <p>Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji</p>
3.1.1 Budowa kompetencji kluczowych na każdym etapie kształcenia oraz we	<p>1. Szkoły realizują projekty podnoszące kompetencje kluczowe uczniów.</p> <p>2.Realizacja w szkołach projektów pomagającym dzieciom i młodzieży na ograniczenie</p>	<p>Liczba zrealizowanych projektów w zakresie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych z wykorzystaniem TIK – min. 2</p>	<p>Szacunkowa wartość projektów: 1,5 mln zł</p>	<p>Źródła finansowania:</p> <p>Budżet gminy</p>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

wszystkich grupach wiekowych	<p>negatywnych skutków związanych z nauką zdalną.</p> <p>3. Na terenie gminy realizowane są projekty z zakresu rozwoju edukacji przedszkolnej.</p> <p>4. Na terenie gminy organizowane są zajęcia edukacyjne dla seniorów.</p>	<p>Liczba projektów przeciwdziałających skutkom COVID-19 wśród uczniów z uwagi na alienację i ograniczenie kontaktów społecznych w trakcie nauki zdalnej – min. 1</p> <p>Liczba zrealizowanych projektów z zakresu rozwoju edukacji przedszkolnej – min. 1</p> <p>Liczba zrealizowanych projektów z skierowanych do seniorów – min. 3</p>		<p>Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027 priorytet 8 i 9 EFS w ramach RPO WŚ 2021-2027</p> <p>oraz środki różnego rodzaju fundacji, stowarzyszeń np. Fundacji Wspomagania Wsi</p>
3.1.2 Poprawa warunków dla zwiększania aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców gminy	<p>Na terenie gminy organizowane są cykliczne spotkania przedstawicieli władz gminnych i organizacji pozarządowych.</p>	<p>Liczba zorganizowanych cyklicznych Forum Obywatelskich min. 4</p> <p>Liczba projektów gminnych związanych z poprawą warunków do pracy – min. 2</p>	<p>Szacunkowa wartość projektów: 0,5 mln zł</p>	<p>Źródła finansowania: Budżet gminy</p> <p>oraz środki różnego rodzaju fundacji, stowarzyszeń np. Fundacji Wspomagania Wsi</p>
3.1.3 Rozwój infrastruktury oświatowej i wychowania	<p>1. Placówki oświatowe na terenie gminy są zmodernizowane oraz wyposażone nowoczesne pomoce dydaktyczne.</p> <p>2. Gmina zapewnia wszechstronny rozwój dzieciom w wieku przedszkolnych w przedszkolach i punktach przedszkolnych</p> <p>3. Liczba miejsc w żłobkach zaspokaja potrzeby mieszkańców gminy</p>	<p>Liczba zmodernizowanych i doposażonych placówek oświatowych – min. 2</p> <p>Liczba zmodernizowanych i wyposażonych przedszkoli/punktów przedszkolnych – 2</p>	<p>Szacunkowa wartość projektów: 3 mln zł</p>	<p>Źródła finansowania: Budżet gminy</p> <p>Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027 priorytet 8 i 9 EFS w ramach RPO WŚ 2021-2027</p> <p>oraz środki różnego rodzaju fundacji, stowarzyszeń np. Fundacji Wspomagania Wsi</p>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

<p>3.2.1 Pomoc społeczna i wsparcia grup defaworyzowanych</p>	<p>1 Na terenie gminy działają świetlice środowiskowe skierowane do rodzin wykluczonych społecznie i zagrożonych takim wykluczeniem.</p> <p>2. Budynek użyteczności publicznej są dostosowane do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami.</p> <p>3. Gmina pomaga Seniorom poprzez m.in. świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania i inne usługi opiekuńcze.</p> <p>5. M-GOPS realizuje przedsięwzięcia nakierowane na pomoc osobom zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym pomagając podopiecznym w ich usamodzielnieniu.</p>	<p>Liczba funkcjonujących świetlic środowiskowych na terenie gminy – wg potrzeb – min. 2</p> <p>Liczba budynków dostosowanych do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami – min. 3</p> <p>Liczba projektów zrealizowanych na rzecz wsparcia dla seniorów – min. 1</p> <p>Liczba działających Klubów Seniora, Senior+, Dzienny Dom Senior+ - min. 1</p> <p>Liczba projektów skierowanych do osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym – min. 1</p> <p>Liczba zrealizowanych projektów związanych z aktywizacją osób bezrobotnych i biernych zawodowo – min. 1</p>	<p>Szacunkowa wartość projektów: 3 mln zł</p>	<p>Źródła finansowania: Budżet gminy Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027 priorytet 8 i 9 EFS w ramach RPO WŚ 2021-2027 Krajowy Plan Odbudowy (KPO) Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych Środki różnych fundacji i stowarzyszeń.</p>
<p>3.2.2 Rozwój i upowszechnianie usług zdrowotnych</p>	<p>1. Polepszenie jakości usług zdrowotnych świadczonych na terenie gminy, w tym e-usług.</p> <p>2. Zwiększenie liczby świadczonych usług zdrowotnych.</p> <p>3. Dobrze funkcjonujący POZ posiadający wysokiej jakości wyposażenie (sprzęt medyczny)</p> <p>4. Na terenie gminy są realizowane programy profilaktyki zdrowotnej.</p>	<p>Liczba wdrożonych projektów z zakresu e-usług zdrowotnych – min. 1</p> <p>Liczba obiektów POZ wyposażonych w nowoczesny sprzęt medyczny – min. 1</p> <p>Liczba wykonanych zabiegów rehabilitacji (zwłaszcza dla Seniorów) – ok. 200/rocznie</p> <p>Liczba zrealizowanych programów profilaktyki zdrowotnej – min. 1</p>	<p>Szacunkowa wartość projektów: 1,5 mln zł</p>	<p>Źródła finansowania: Budżet gminy Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027 Działanie 5.3 Infrastruktura ochrony zdrowia Krajowy Plan Odbudowy (KPO) Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych</p>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

<p align="center">3.3.1 Rozwój instytucji kultury</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mieszkańcy gminy mają dostęp do kultury w ramach funkcjonujących świetlic wiejskich 2. Wiejskie Ośrodki Kultury są odpowiednio wyposażone 3. Corocznie na terenie gminy organizowane są liczne imprezy kulturalne 	<p align="center">Liczba zmodernizowanych/ wybudowanych świetlic wiejskich -2 Liczba doposażonych świetlic wiejskich - 3 Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych – 10</p>	<p align="center">Szacunkowa wartość projektów: 3 mln zł</p>	<p align="center">Źródła finansowania: Budżet gminy Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027</p> <p align="center">Środki Świętokrzyskiego Konserwatora Zabytków</p> <p align="center">Krajowy Plan Odbudowy (KPO)</p> <p align="center">Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych</p> <p align="center">Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji</p> <p align="center">WPR 2021-2027</p>
<p align="center">3.3.2 Zachowanie dziedzictwa kulturowego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cenne zabytki wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa świętokrzyskiego są odnowione i udostępnione turystą 2. Miejsca pamięci oraz przydrożne krzyże są odnowione a przestrzeń wokół nich zadbaną 	<p align="center">Liczba odnowionych zabytków – 1 Liczba odnowionych miejsc pamięci narodowej, przydrożnych krzyży - 5</p>	<p align="center">Szacunkowa wartość projektów: 1,5 mln zł</p>	<p align="center">Źródła finansowania: Budżet gminy Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027</p> <p align="center">Środki Świętokrzyskiego Konserwatora Zabytków</p> <p align="center">Krajowy Plan Odbudowy (KPO)</p> <p align="center">Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych</p> <p align="center">Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji</p> <p align="center">WPR 2021-2027</p>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

<p>3.4.1 Bezpieczeństwo i ochrona przeciwpożarowa</p>	<p>1. Jednostki OSP (w szczególności te należące do KSRG) są dobrze wyposażone. 2. Zmniejsza się liczba przestępstw i wykroczeń popełnianych na terenie gminy.</p>	<p>Liczba doposażonych jednostek OSP – min. 2</p>	<p>Szacunkowa wartość projektów: 2 mln zł</p>	<p>Źródła finansowania: Budżet gminy Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027 Krajowy Plan Odbudowy (KPO) Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych Dotacje Wojewody Świętokrzyskiego</p>
<p>4.1.1 Rozwój infrastruktury drogowej i okołodrogowej</p>	<p>1. Drogi powiatowe oraz gminne są w dobrym stanie technicznym. 2. Na terenach uzdrowiskowych znajduje się odpowiednia ilość miejsc parkingowych. 3. Na terenie gminy wybudowano odpowiednią ilość chodników zapewniających bezpieczeństwo pieszym.</p>	<p>Liczba zmodernizowanych dróg powiatowych/ gminnych – min 2 Liczba parkingów powstały na obszarach uzdrowiskowych – 2</p>	<p>Szacunkowa wartość projektów: 3 mln zł</p>	<p>Źródła finansowania: Budżet gminy Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji WPR 2021-2027 Środki Urzędu Wojewódzkiego Województwa Świętokrzyskiego Fundusz Dróg Samorządowych</p>
<p>4.1.2 Rozwój infrastruktury rowerowej</p>	<p>Na terenie gminy znajduje się rozbudowana sieć ścieżek rowerowych oraz infrastruktury rowerowej.</p>	<p>Liczba wybudowanych ścieżek rowerowych -1</p>	<p>Szacunkowa wartość projektów:</p>	<p>Źródła finansowania: Budżet gminy Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027</p>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

			3 mln zł	<p>Działanie 5.4 Infrastruktura w turystyce i kulturze</p> <p>Działanie 6.1 Rozwój miast i miejskich obszarów funkcjonalnych (ZIT)</p> <p>Działanie 6.3 Wzmacnianie lokalnych potencjałów</p> <p>Działanie 6.4 Rozwój Lokalny kierowany przez społeczność (EFRR)</p> <p>Krajowy Plan Odbudowy (KPO)</p> <p>Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych</p> <p>Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji</p>
4.2.1 Zwiększenie jakości i dostępności do infrastruktury edukacyjnej, sportowej i rekreacyjnej	<p>1. Szkoły Podstawowe na terenie gminy są wyremontowane oraz wyposażone w nowoczesny sprzęt w szczególności TIK.</p> <p>2. Przedszkole w Kazimierzy Wielkiej zostało zmodernizowane i wyposażone.</p> <p>3 Na terenie gminy powstaje nowa infrastruktura sportowa (głównie przy szkołach).</p> <p>4 Boiska przy placówkach szkolnych zostały wyremontowane.</p> <p>5 Międzyzakładowy Ludowy Klub Sportowy SPARTA jest zmodernizowany i dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnością.</p>	<p>Liczba wyremontowanych szkół min. 1</p> <p>Liczba wyposażonych szkół min. 1</p> <p>Liczba wyremontowanych przedszkoli - 1</p> <p>Liczba wyremontowanych boisk sportowych – min. 1</p> <p>Liczba urządzonych terenów rekreacyjnych wraz z budową boisk i placów zabaw – min. 2</p> <p>Liczba zmodernizowanych obiektów dla Klubów Sportowych –1</p>	<p>Szacunkowa wartość projektów: 6 mln zł</p>	<p>Źródła finansowania:</p> <p>Budżet gminy</p> <p>Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027</p> <p>Działanie 5.1 Infrastruktura edukacyjna oraz priorytet 8 i 9 EFS w ramach RPO WŚ 2021-2027</p> <p>Krajowy Plan Odbudowy (KPO)</p> <p>Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych</p>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

	6. Na terenie poszczególnych miejscowości (gdzie jest taka potrzeba) urządzono tereny rekreacyjne wraz z budową boisk i placów zabaw.			Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych Środki różnych fundacji i stowarzyszeń.
4.2.2 Rozwój instytucji kultury i dziedzictwa kulturowego	<p>1. Świetlice wiejskie/remizy OSP zostały rozbudowane/przebudowane oraz doposażone, zaś znaczna część pomników i zabytków na terenie gminy – odnowiona.</p> <p>2. Co roku na terenie gminy są organizowane imprezy o zasięgu ponadlokalnym..</p> <p>3. Część zabytków na terenie Gminy została poddana renowacji.</p>	<p>Liczba wyremontowanych obiektów zabytkowych – min. 2</p> <p>Liczba wyremontowanych/przebudowanych remiz OSP/świetlic wiejskich – min. 3</p> <p>Liczba doposażonych świetlic wiejskich/remiz OSP - min. 4</p> <p>Liczba wyremontowanych pomników i miejsc pamięci – min. 2</p> <p>Liczba zorganizowanych międzygminnych imprez kulturalnych – min. 6</p> <p>Liczba zabytków poddanych renowacji – min. 2</p>	Szacunkowa wartość projektów: 4 mln zł	<p>Źródła finansowania: Budżet gminy Fundusze dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027</p> <p>Środki Świętokrzyskiego Konserwatora Zabytków</p> <p>Krajowy Plan Odbudowy (KPO)</p> <p>Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych</p> <p>Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji</p> <p>WPR 2021-2027</p>

Źródło: opracowanie własne

IV. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym, strategia rozwoju gminy musi być opracowywana z wykorzystaniem zintegrowanego podejścia. Tego rodzaju założenie wymusza konieczność planowania i jednoczesnego łącznie ze sobą zagadnień z różnych sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej. W ten sposób opracowany kompleksowy dokument ma zapewnić koordynację przestrzenną wszelkich planowanych działań w zgodzie ze zrównoważonym rozwojem i ładem przestrzennym.

Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej służy zobrazowaniu przestrzennej struktury gminy, włączając w to kierunki rozwoju oraz poszczególne zadania inwestycyjne. Wynika on przede wszystkim z zapisów *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Kazimierza Wielka* oraz kluczowych dokumentów planistycznych opracowanych na poziomie regionalnym tj.:

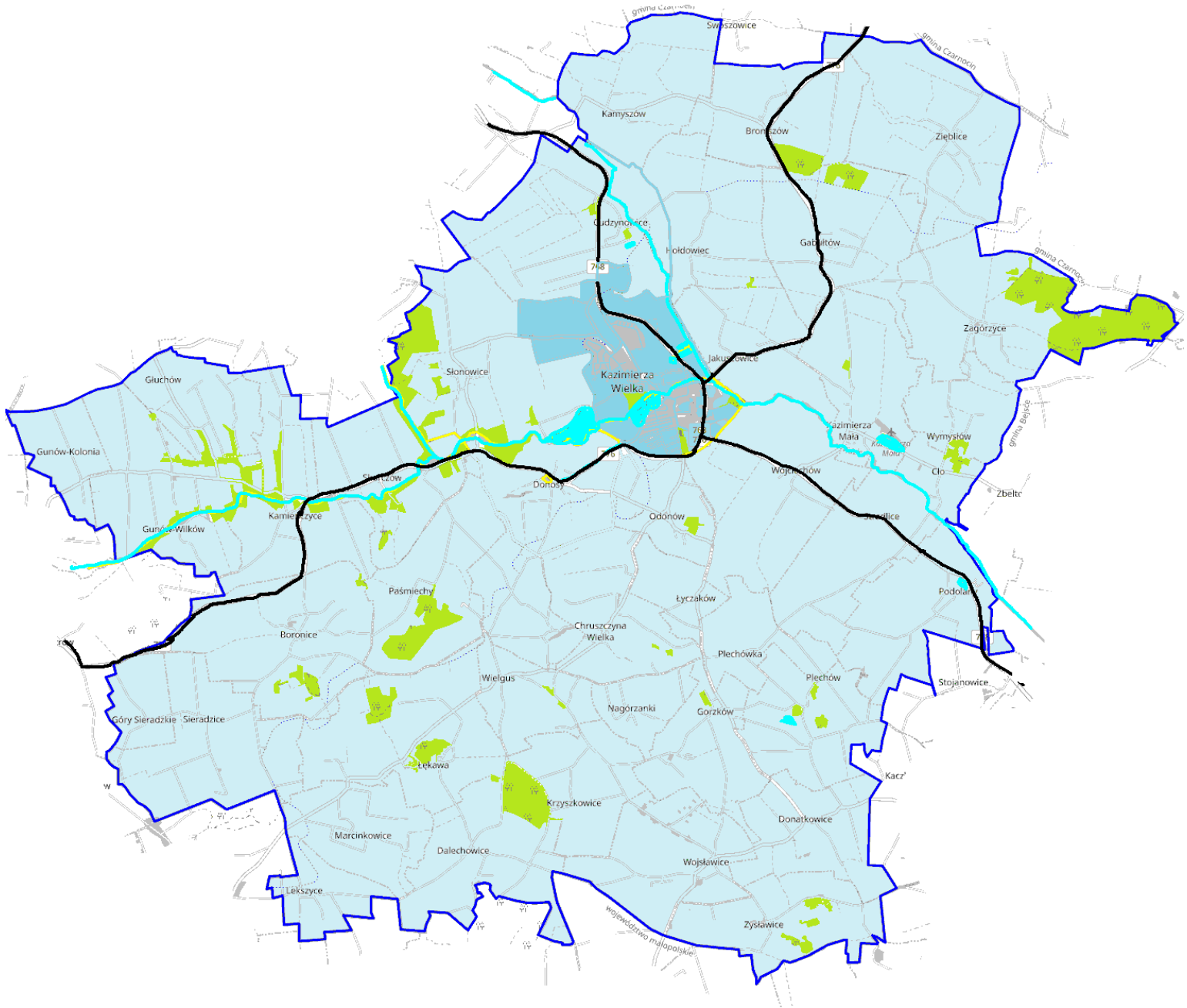
- Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+,
- Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego.

Ze względu na ukształtowanie terenu i ugruntowane użytkowanie przestrzeni (w tym sieć osadniczą), powiązania komunikacyjne, występujące zasoby naturalne, a także wiele innych uwarunkowań zastanych, a z drugiej strony w wyniku zdiagnozowanych w strategii problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, wyodrębniono dwie zasadnicze strefy przestrzenne gminy:

- tereny, na których przewidywany jest rozwój funkcji uzdrowiskowych oraz turystycznych i rekreacyjno- wypoczynkowych, do których należą obszary miasta Kazimierza Wielka oraz w granicach sołectw: Cudzynowice i Donosy,
- tereny, na których przewidywany jest rozwój funkcji mieszkaniowych oraz usługowych.

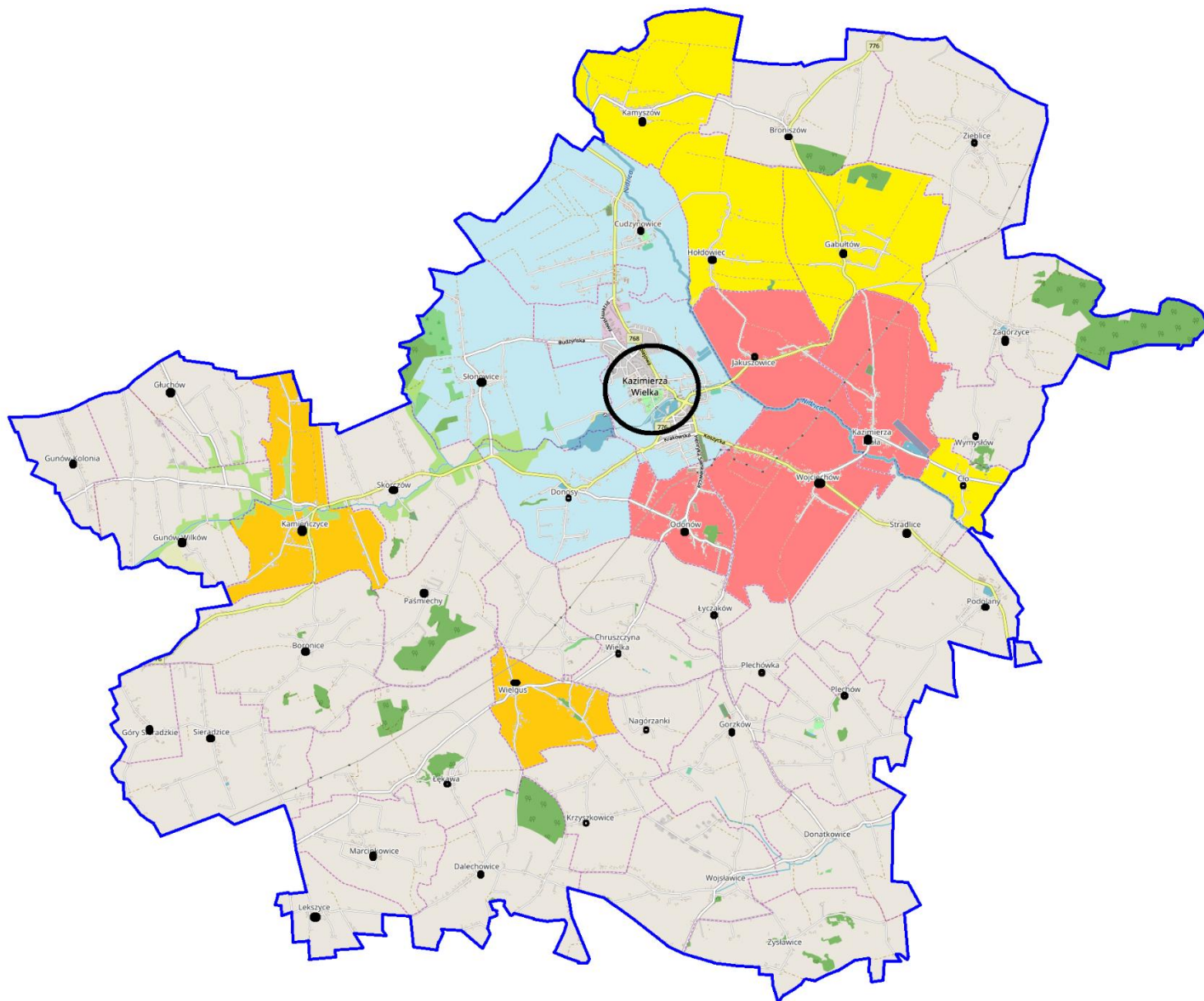
Poniższe mapy prezentują model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Kaźmierza Wielka.

Mapa 7 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – podział administracyjny

Legenda: Podział administracyjny obszar miejski obszar wiejski drogi wojewódzkie główne drogi gminne granice sołectw wody lasy granice obszaru realizacji strategii **Kazimierza Wielka – nazwy miejscowości**

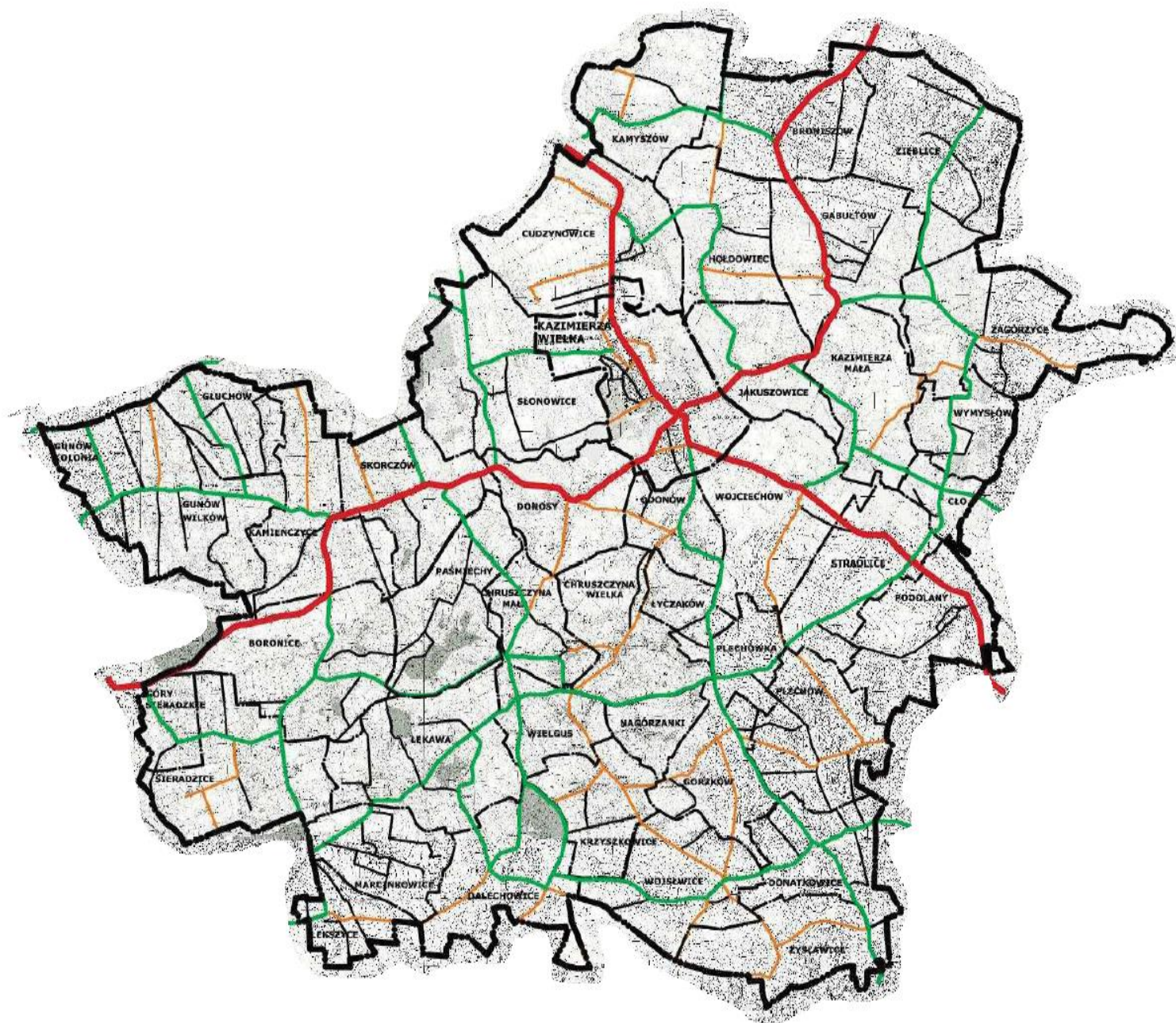
Mapa 8 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – gospodarowanie przestrzenią

Legenda:

- Funkcje terenu:** tereny zabudowane lasy wody obszar leczniczo uzdrowiskowy strefa II A strefa II B strefa II C obszar osadniczo – rolniczy
- Układ transportowy:** drogi wojewódzkie drogi gminne, powiatowe
- Struktura osadnicza:** Ośrodek centralny ośrodki lokalne granice obszaru realizacji strategii, **Kazimierza Wielka** – nazwy miejscowości

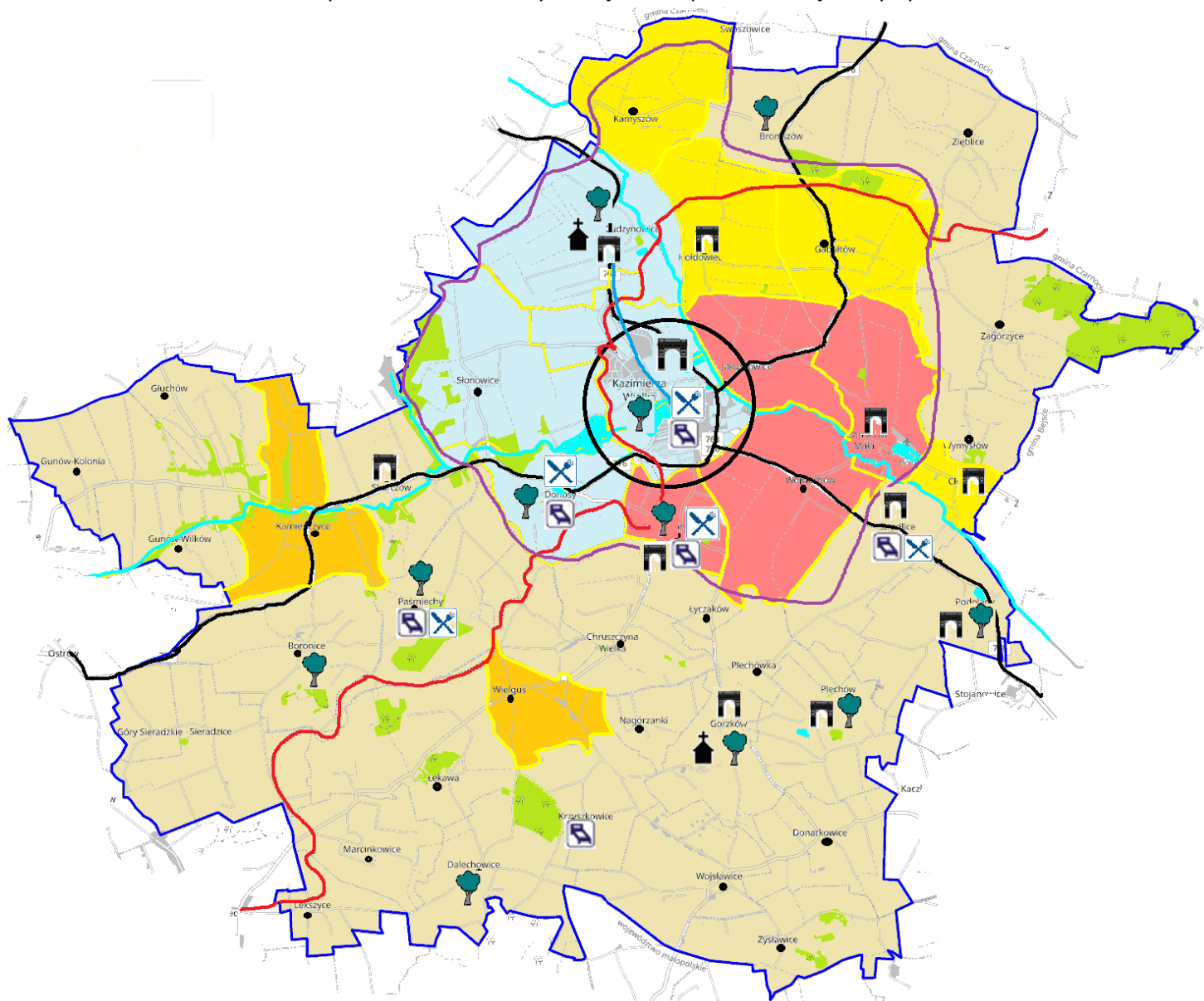
Mapa 9 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – komunikacja

Legenda:

Infrastruktura drogowa **drogi wojewódzkie** **drogi powiatowe** **drogi gminne**
- - - granice obszaru miejskiego - - - granice obszaru realizacji strategii **Kazimierza Wielka**
- - - nazwy miejscowości

Mapa 10 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – turystyka

Legenda:

Główne obszary i kompleksy turystyczno rekreacyjne: obszar turystyczno rekreacyjny

miejscowości turystyczne

Wybrane szlaki turystyczne: trasa rowerowa EuroVelo 11

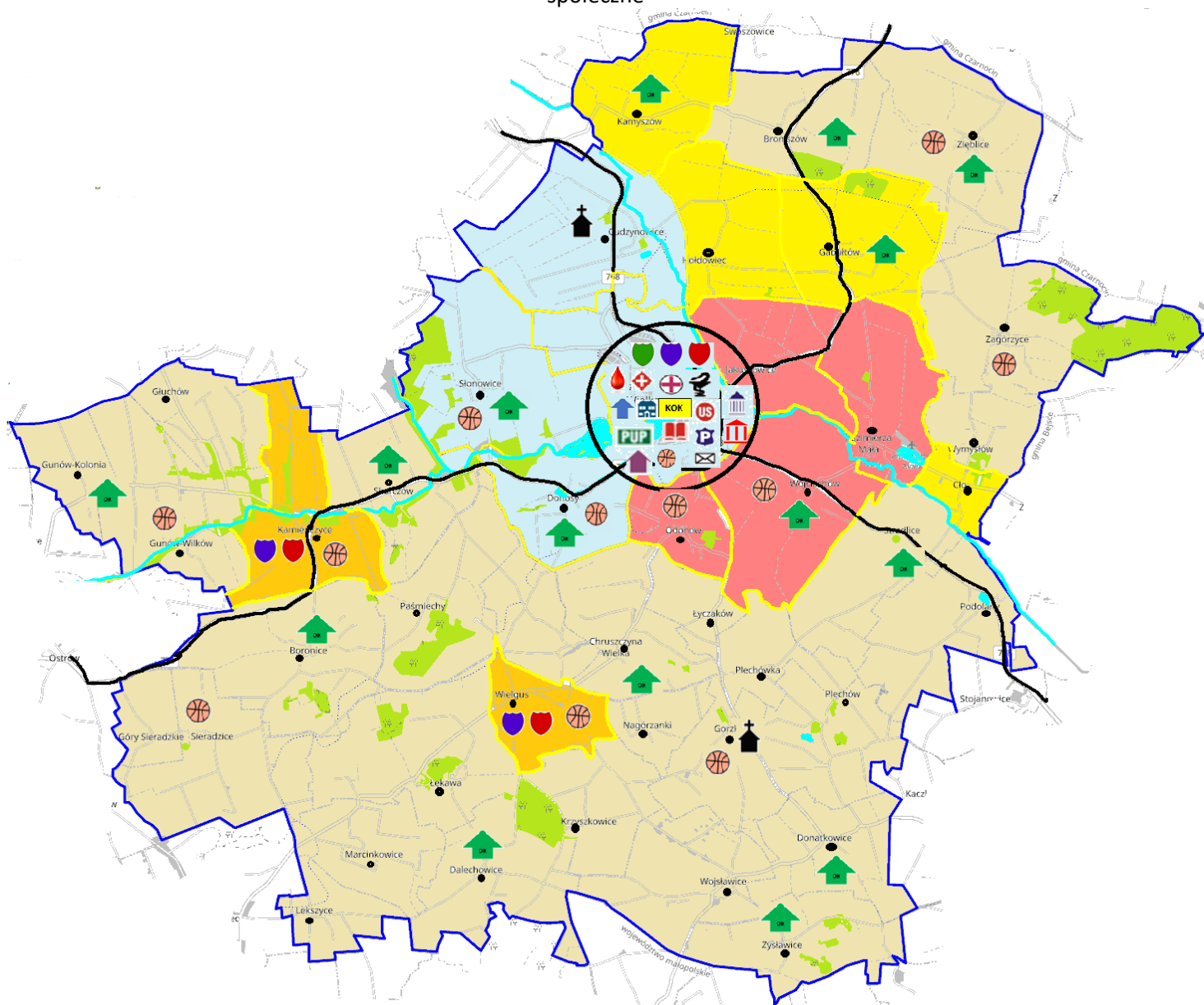
Obiekty turystyczne: obiekty zabytkowe zabytkowe kościoły zabytkowe parki

miejsca nocelgowe punkty gastronomiczne

Funkcje terenu: tereny zabudowane lasy wody obszar leczniczo uzdrowiskowy strefa II A strefa II B strefa II C obszar osadniczo – rolniczy

Infrastruktura uzupełniająca: drogi wojewódzkie drogi gminne i powiatowe , granice sołectw granice obszaru realizacji startegi **Kazimierza Wielka** – nazwy miejscowości

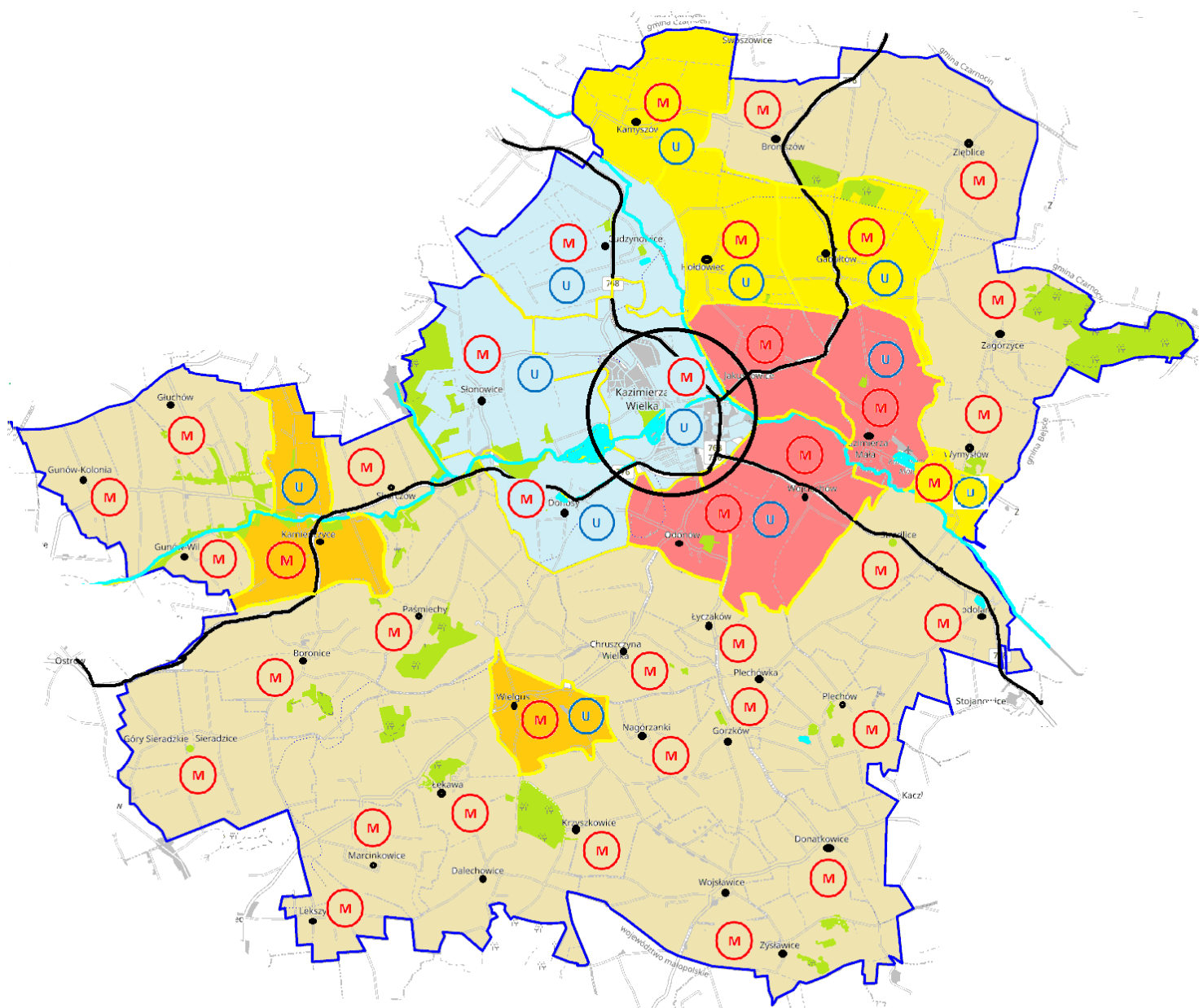
Mapa 11 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – ochrona zdrowia, opieka społeczna, usługi społeczne

- Legenda: Ochrona zdrowia:** szpital ośrodki zdrowia apteka
- Opieka społeczna:** Mijesko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opatowie PUP Powiatowy Urząd Pracy, ZUS Zakład Ubezpieczeń Społecznych świetlica wiejska placówka opiekuńczo – wychowawcza
- Usługi społeczne:** przedszkola, szkoły podstawowe, licealne, poczta, Urząd Miasta i Gminy Biboteka KCK Kazimierskie Centrum Kultury Komenda Powiatowa Policji Sąd Rejonowy Urząd Skarbowy, Infrastruktura sportowa i rekreacyjna
- Infrastruktura uzupełniająca:** tereny zabudowane drogi wojewódzkie pozostałe drogi gminne i powiatowe granice obszaru realizacji strategii
- Funkcje terenu:** tereny zabudowane lasy wody obszar leczniczo uzdrowskiwy strefa II A strefa II B strefa II C obszar osadniczo – rolniczy

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

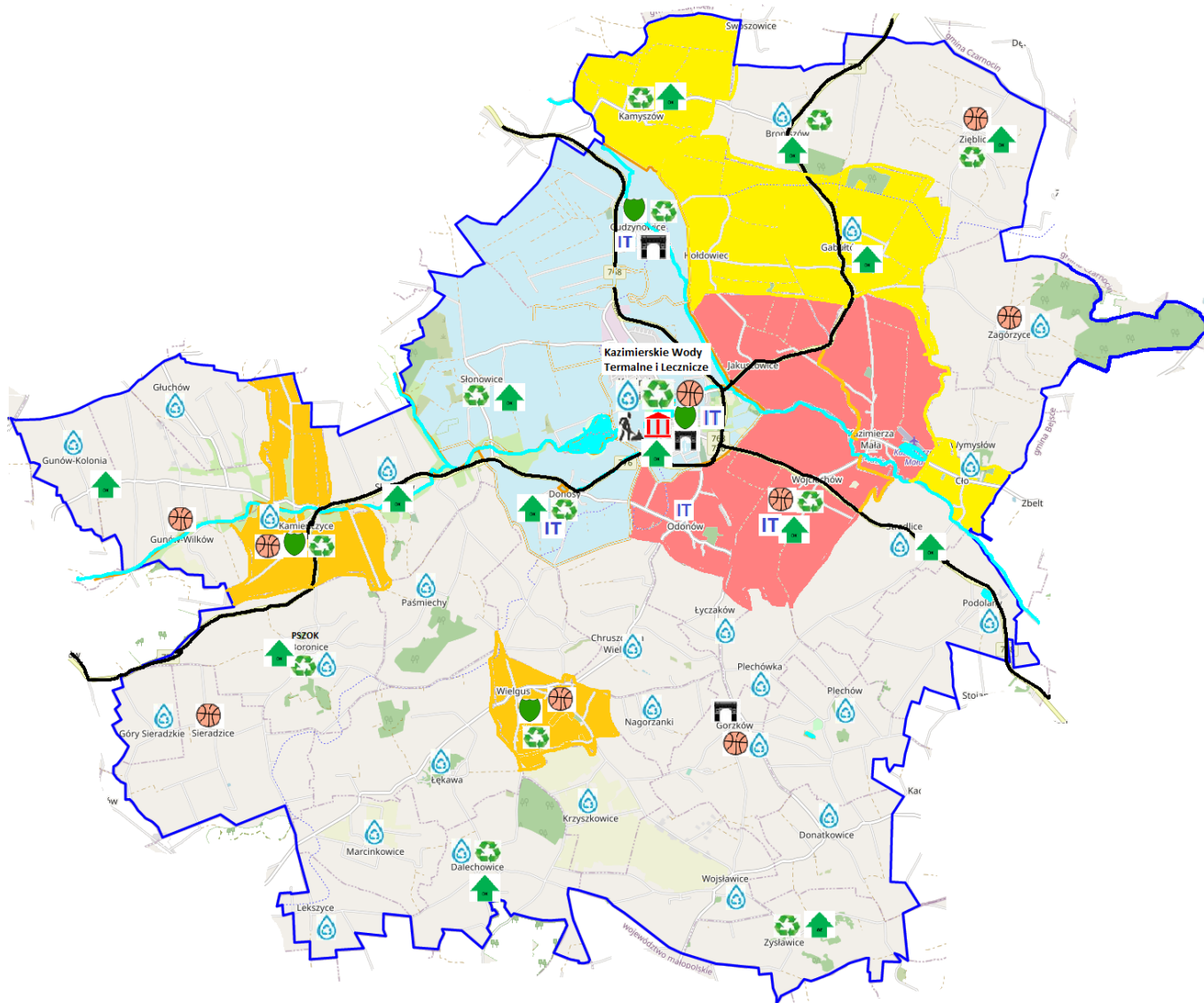
Mapa 12 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – tereny zabudowy

Legenda:

- Teren zagospodarowania:** tereny mieszkalne tereny zabudowy mieszkalnej i usług podstawowych tereny usługowe,
- Infrastruktura uzupełniająca:** tereny zabudowane drogi wojewódzkie pozostałe drogi gminne i powiatowe granice obszaru realizacji strategii
- Funkcje terenu:** tereny zabudowane lasy wody obszar leczniczo uzdrowiskowy strefa II A strefa II B strefa II C obszar osadniczo – rolniczy

Mapa 13 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – planowane kluczowe działania

Kluczowe działania:

- W zakresie usług społecznych:** 🏠 modernizacja infrastruktury szkolnej, przedszkolnej 🏀 modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowej 🏛️ budowa Muzeum Kazimierskiego 🏠 modernizacja i doposażenie infrastruktury kulturowej IT budowa/modernizacja infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej
- w zakresie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej:** 💧 modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej
- w zakresie infrastruktury technicznej:** ♻️ termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w tym zastosowanie OZE 🏛️ renowacja obiektów zabytkowych 🛣️ modernizacja infrastruktury drogowej i okołodrogowej

Infrastruktura uzupełniająca: 🏠 tereny zabudowane 🛣️ drogi wojewódzkie 🛣️ pozostałe drogi gminne i powiatowe 📐 granice obszaru realizacji strategii

Funkcje terenu: 🏠 tereny zabudowane 🌳 lasy 💧 wody 🏠 obszar leczniczo-uzdrowiskowy 🏠 strefa II A 🟡 strefa II B 🟠 strefa II C obszar 🟡 osadniczo-rolniczy

V. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Osiągnięcie określonych celów zagospodarowania przestrzennego gminy wymaga prowadzenia zdecydowanej, świadomej i kompleksowej polityki przestrzennej obejmującej wszystkie dziedziny gospodarowania. Działania powinny być nakierowane przede wszystkim na ochronę bezcennych wartości naturalnego środowiska, do których zaliczają się wartości krajobrazowe i kulturowe oraz zapewnienie niezbędnych uzasadnionych rezerw terenowych dla realizacji funkcji związanych z różnymi formami zabudowy. Obserwowana w ostatnich latach ekspansja zabudowy wiąże się z uruchomieniem szeregu niekorzystnych zmian w środowisku przyrodniczym. Niekorzystnym następstwem rozwoju zabudowy jest wzrost związanych z nią oddziaływań – wzmożona penetracja terenu przez zwierzęta domowe, niekontrolowane zaśmiecanie, zmiany warunków siedliskowych szaty roślinnej, a przede wszystkim zmniejszanie się powierzchni biologicznie czynnej terenu. Równocześnie z rozwojem funkcji mieszkaniowych i usługowych łączy się potrzeba realizacji układów komunikacyjnych służących ich obsłudze, co powoduje zwiększenie natężenia ruchu samochodowego, powodując tym samym wzrost zanieczyszczenia powietrza i pogorszenie klimatu akustycznego. Zmiany dotyczące struktury wizualnej spowodowane są głównie niedostosowaniem gabarytów budynków do skali przestrzeni. Intensywność przekształceń związanych z ekspansją zabudowy może okazać się znacząca, zwłaszcza dla bardziej wrażliwych komponentów środowiska.

Warto również pamiętać, że planowanie przestrzenne jest procesem ciągłym polegającym na sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, ich realizacji w drodze podejmowania stosownych decyzji administracyjnych, dokonywaniu okresowych ocen ich aktualności, a także wprowadzaniu do ich ustaleń zmian gwarantujących tworzenie prawa miejscowego, umożliwiającego realizację bieżących celów społeczno-gospodarczych, zgodnie z oczekiwaniami społeczności lokalnej przy równoczesnym zachowaniu ładu przestrzennego i wymogów przepisów szczególnych.

W sferze rozwoju przestrzennego, gmina nie posiada występujących znaczących przeszkód ograniczających rozwój sieci osadniczej. Zarówno miasto jak i większość wsi posiada znaczące możliwości rozwojowe w ramach istniejącej zwartej zabudowy oraz w formie zabudowy uzupełniającej, wypełniającej niezainwestowane przestrzenie. Rozwój tego typu zabudowy jest najbardziej pożądany ze względów ekonomicznych, ekologicznych i związanych z racjonalizacją zarządzania gminą (realizacją zadań własnych). Obecnie do najważniejszych determinantów warunkujące rozwój gminy należy:

- dysponowanie dużymi zasobami wód leczniczych; zawartość składników mineralnych wskazuje na możliwość wykorzystania wód do kąpeli leczniczych oraz kuracji pitnych. Kierunkami leczniczymi dla obszaru ochrony uzdrowiskowej w Kazimierzy są: choroby reumatologiczne, osteoporoza, choroby kardiologiczne i nadciśnienie. Warto podkreślić, że spośród wszystkich udokumentowanych zasobów wód siarczkowych na terenie województwa świętokrzyskiego wody z Cudzynowic mają najwyższą temperaturę i charakteryzują się największymi zasobami eksploatacyjnymi (Wiktorowicz i Nowak 2016);
- położenie w bezpośrednim zasięgu oddziaływania Krakowa – lokalizacja blisko dużego miasta o funkcjach metropolitalnych ma swoje dobre i złe strony. Bliskie położenie względem takiego ośrodka zapewnia łatwy dostęp do usług wyższego rzędu, jak uniwersytetów, szpitali,

obiektów kulturalnych; duże miasta przyciągają licznych inwestorów, którzy chętnie lokują swoje przedsiębiorstwa na terenach podmiejskich (niższe podatki), a tym samym przyczyniają się do zwiększania liczby miejsc pracy. Do negatywnych stron zalicza się zazwyczaj proces suburbanizacji występujący w gminach podmiejskich i związany z nim chaos przestrzenny; duże miasto posiada również znacznie większy poziom konkurencyjności i posiada większą „siłę przebicia” aniżeli gminy wiejskie i miejsko-wiejskie;

- miejsko-wiejskie położenie warunkujące przebieg większości procesów społeczno-gospodarczych na terenie gminy. W szczególności wykształcił się ośrodek centralny – miasto Kazimierza Wielka, które jest miejscem koncentracji działalności prowadzonych dla ludności całej gminy,
- typowa hierarchia sieci osadniczej – wynikająca z rozmieszczenia usług. Najwięcej usług funkcjonuje na terenie miasta. Mieszkańcy gminy codzienne potrzeby w zakresie usług komercyjnych i publicznych w dużym stopniu realizują na terenie miasta Kazimierza Wielka - to w nim zlokalizowane są m.in. Urząd Miasta i Gminy, Szkoły Podstawowe i ponadpodstawowe, przedszkole, żłobek, Ośrodek Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna, M-GOPS, bank, Policja, itp.),
- zdecydowana większość miejscowości wiejskich cechuje się zabudową stosunkowo mało intensywną, rozmieszczoną wzdłuż dróg, bez wykształcenia lokalnych centrów (wsie typu „ulicówka”). Sołectwa te zazwyczaj są także stosunkowo słabo wyposażone w zakresie usług. Podkreślić należy, że przy tego typu osadnictwie, nie ma w praktyce większego znaczenia liczba ludności poszczególnych miejscowości – bowiem przy braku koncentracji zabudowy, co ma miejsce w większości miejscowości, ludność ta jest stosunkowo silnie rozproszona w przestrzeni. Taki charakter zabudowy powoduje utrudnienia w sprawnej realizacji zadań samorządowych np. w zakresie budowy sieci kanalizacyjnej¹⁴ czy dróg lokalnych,
- rozproszona zabudowa większości miejscowości oznacza w praktyce brak możliwości wyposażenia większości z nich w instytucje usług publicznych – mogą one działać tylko w niewielkiej ich liczbie, co oznacza, że mieszkańcy większości sołectw muszą wyjechać poza swoje miejsce zamieszkania dla zaspokojenia podstawowych potrzeb;
- warunki fizyczno-geograficzne, są w dużym stopniu zróżnicowane – krajobraz gminy jest nizinny.

W kontekście planowania i kształtowania polityki przestrzennej w gminy należy się również odnieść do dokumentów planistycznych wyższego rzędu (przyjętych uchwałami Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego). Obecnie cele, zasady i kierunki wojewódzkiej polityki przestrzennej określa *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego* przyjęty uchwałą nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014r. (Dz. Urz. Woj. Świąt. poz. 2870). Dokument ten wraz ze *Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+* stanowi podstawę zintegrowanego systemu zarządzania województwem łączącego instrumenty gospodarki przestrzennej z instrumentami rozwoju społeczno-gospodarczego. Poniższe ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej powinny być zatem spójne i zgodne z ustaleniami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa

¹⁴ Niska gęstość zaludnienia niekorzystnie wpływa na możliwość realizacji tego typu przedsięwzięć np. w ramach środków unijnych jest wymóg, aby wskaźnik koncentracji wynosił 120 os./km sieci kanalizacyjnej

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

Świętokrzyskiego. Działania ujęte w niniejszej *Strategii* wpisują się w cele ujęte w *Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+* tj.

Cel strategiczny nr 1 „Uzdrowisko i turystyka” jest spójny z Celami strategicznymi SR WŚ 2030+: *1 Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie, 3 Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi*

Cel strategiczny 2: „Ochrona środowiska naturalnego i zasobów naturalnych” jest spójny z Celami strategicznymi SRWŚ 2030+: *2. Przyjazny dla środowiska i czysty region, 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi.*

Cel strategiczny 3: „Edukacja, kultura, ochrona zdrowia i bezpieczeństwo publiczne” jest spójny z Celami strategicznymi SRWŚ 2030+ *1. Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie, 3. Wspólnota i przestrzeń, które łączą ludzi.*

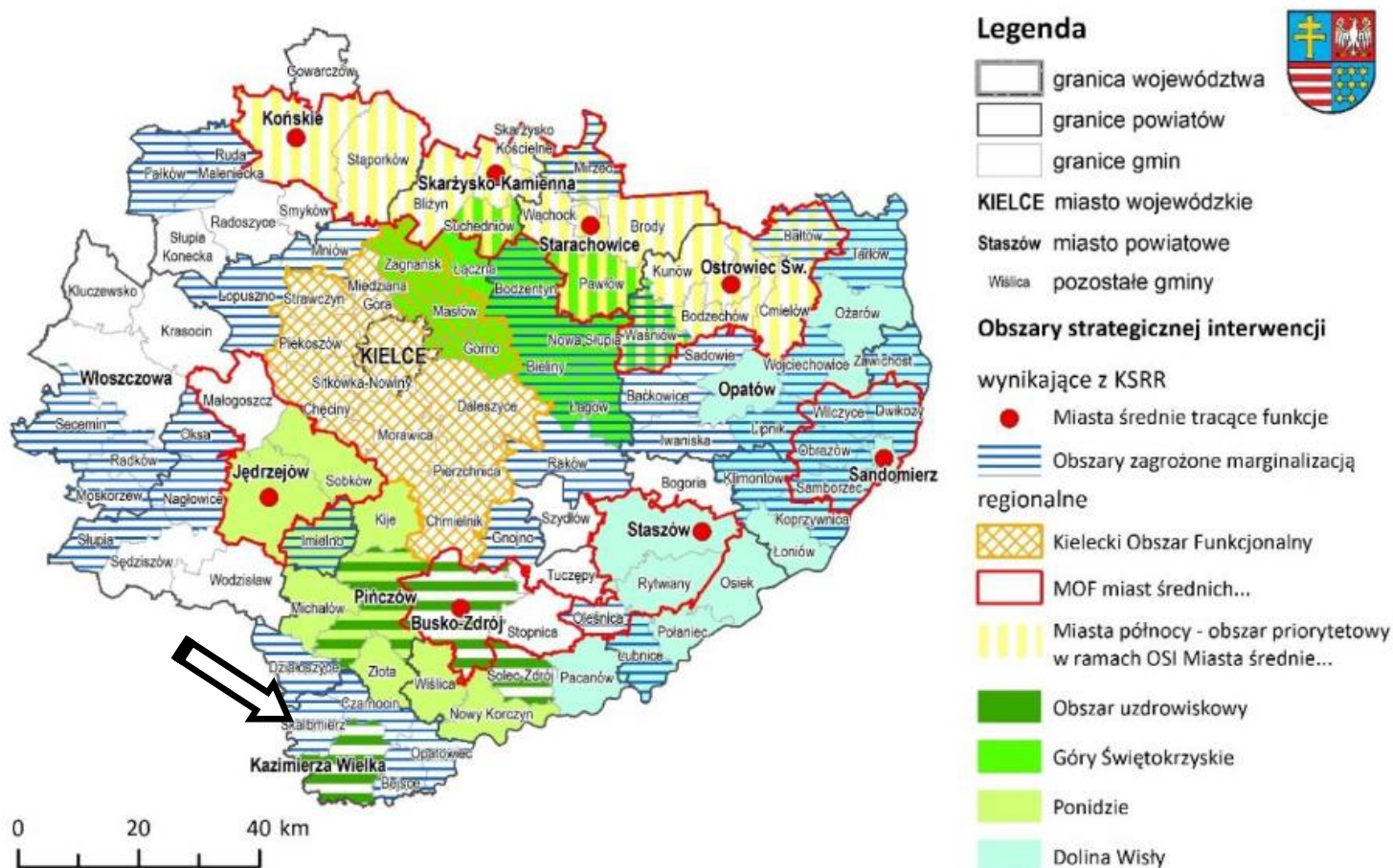
Cel strategiczny 4: „Infrastruktura drogowa i techniczna” jest spójny z Celami strategicznymi SRWŚ 2030+ *1. Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie, 3. Wspólnota i przestrzeń, które łączą ludzi.*

Ponadto, przedmiotowa Strategia uwzględnia zapisy dotyczące Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI) zidentyfikowanych w *Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+*. Gmina Kazimierza Wielka należy do OSI Obszar uzdrowiskowy. W związku z tym przedmiotowa *Strategia* jest spójna ze *Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+* w zakresie uwzględnienia w ww. dokumencie celów strategicznych w wymiarze społecznym i gospodarczym, o których mowa w art. 11 ust. 1c pkt. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie województwa oraz obszarów strategicznej interwencji (art. 11 ust. 1c pkt. 6 i 7 wskazanej regulacji).

Ważne dla ustaleń i rekomendacji są również zapisy „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego” w kontekście Gminy Kazimierza Wielka. Dokument ten (oraz poniższe mapy) wskazują, że Gmina Kazimierza Wielka została zaliczona do obszarów o największym potencjale rolniczym, zaś wśród głównych funkcji ośrodka wymienia się: lecznictwo, turystykę oraz rolnictwo. Poza tym, gmina stanowi podobszar kumulacji działań w zakresie poprawy dostępności do usług.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

Mapa 14 Obszar strategicznych interwencji w ramach Strategii Województwa

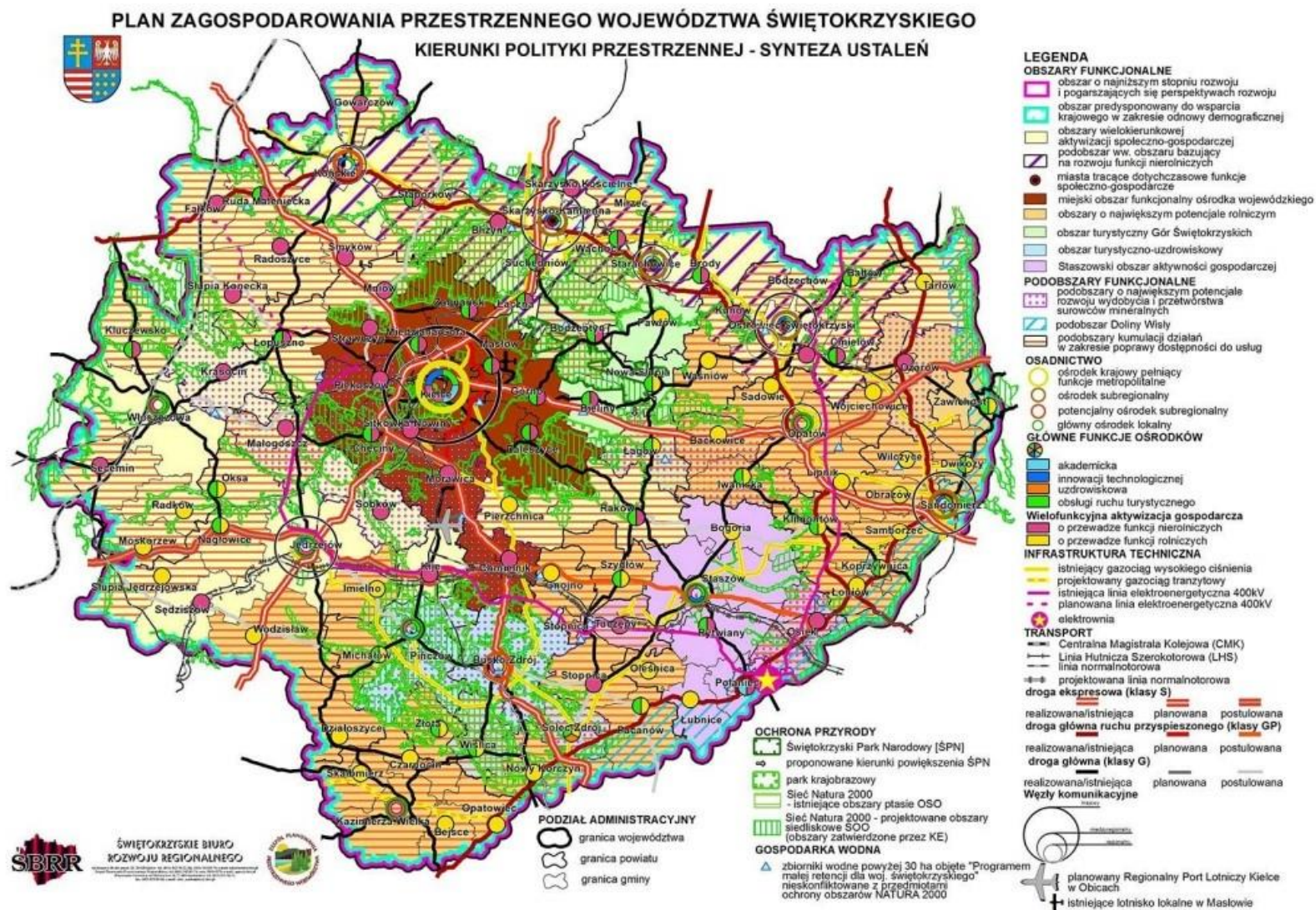

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego

https://www.swietokrzyskie.pro/file/2021/04/SRWS_2030_ZALACZNIK-DO-UCHWALY-SEJMIKU.pdf

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

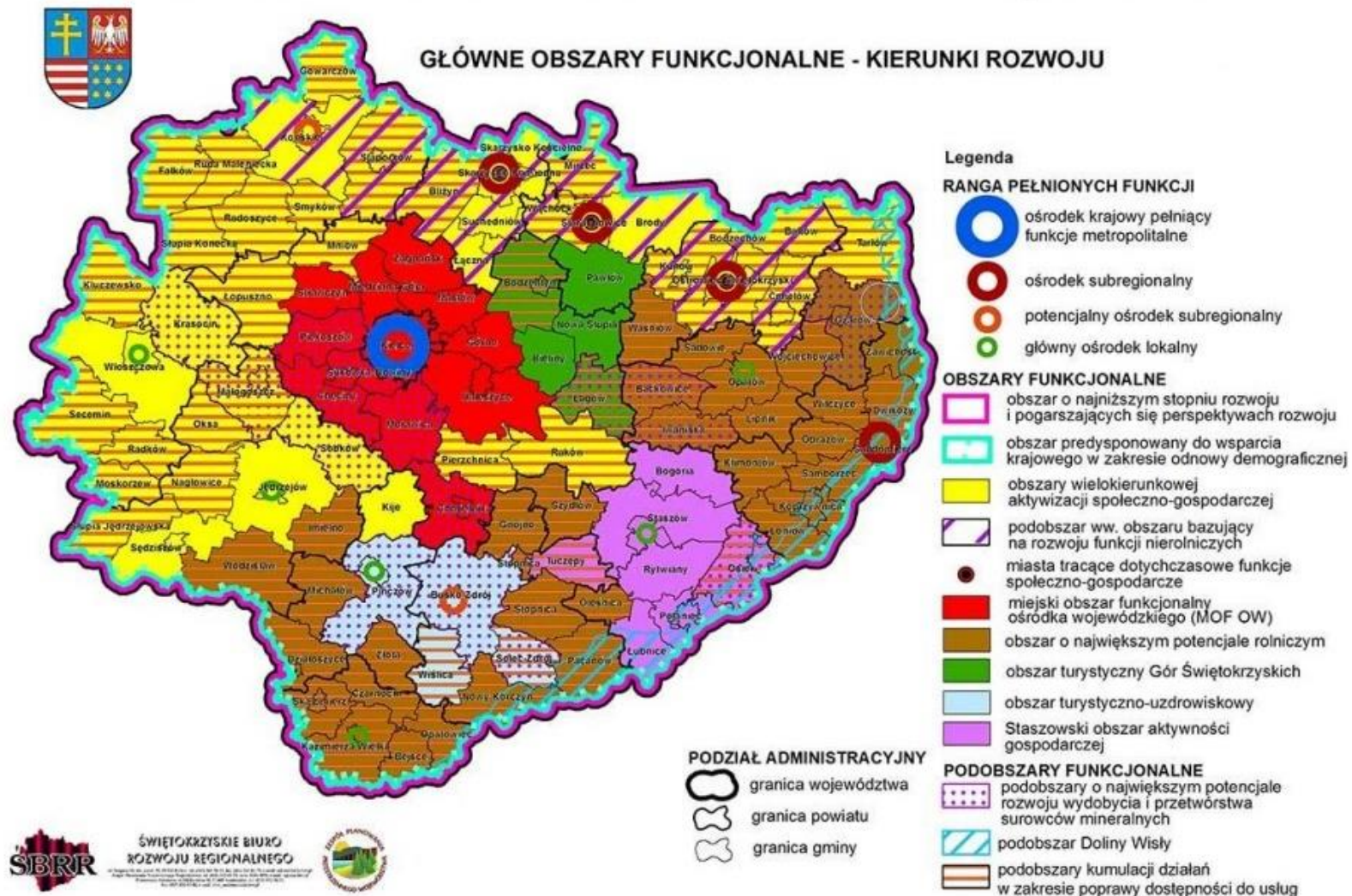
Mapa 15 Kierunki polityki przestrzennej – synteza ustaleń wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

Źródło: Załącznik nr 1 do Uchwały nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

Mapa 16 Kierunki rozwoju wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

Źródło: Załącznik nr 1 do Uchwały nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.

Zmiana *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Kazimierza Wielka* została uchwalona przez Radę Miejską w Kazimierzy Wielkiej w dniu 28.01.2022 (uchwała Nr LIV/421/2022). Zgodnie z przyjętą zmianą Studium wyodrębnione zostały następujące obszary funkcjonalne, odnoszące się do stref polityki przestrzennej obejmującej cały obszar gminy, różniące się funkcją, charakterem i zainwestowaniem.

Strefa I – lecznictwa uzdrowiskowego

Strefa obejmuje ustanowiony Obszar Ochrony Uzdrowiskowej Kazimierza Wielka, obejmujący teren miasta Kazimierza Wielka oraz tereny sołectw: Cudzynowice i Donosy. Strefa wskazana jest do rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego w granicach strefy „A” oraz do powstania komplementarnej obsługi przyszłego uzdrowiska Kazimierza Wielka, w tym rozwoju turystyki pobytowej i wypoczynkowej. Gospodarczy rozwój strefy, w tym rozwój działalności gospodarczej i działalności produkcyjnej, w zakresie funkcji niezwiązanych z obsługą przyszłego uzdrowiska podlega ograniczeniom lokalizacyjnym, obowiązującym w poszczególnych strefach ochrony uzdrowiskowej „A”, „B” i „C”, niezbędnym dla zachowania walorów uzdrowiskowych tego terenu.

Strefa II – urbanizującego się obszaru wielofunkcyjnego rozwoju

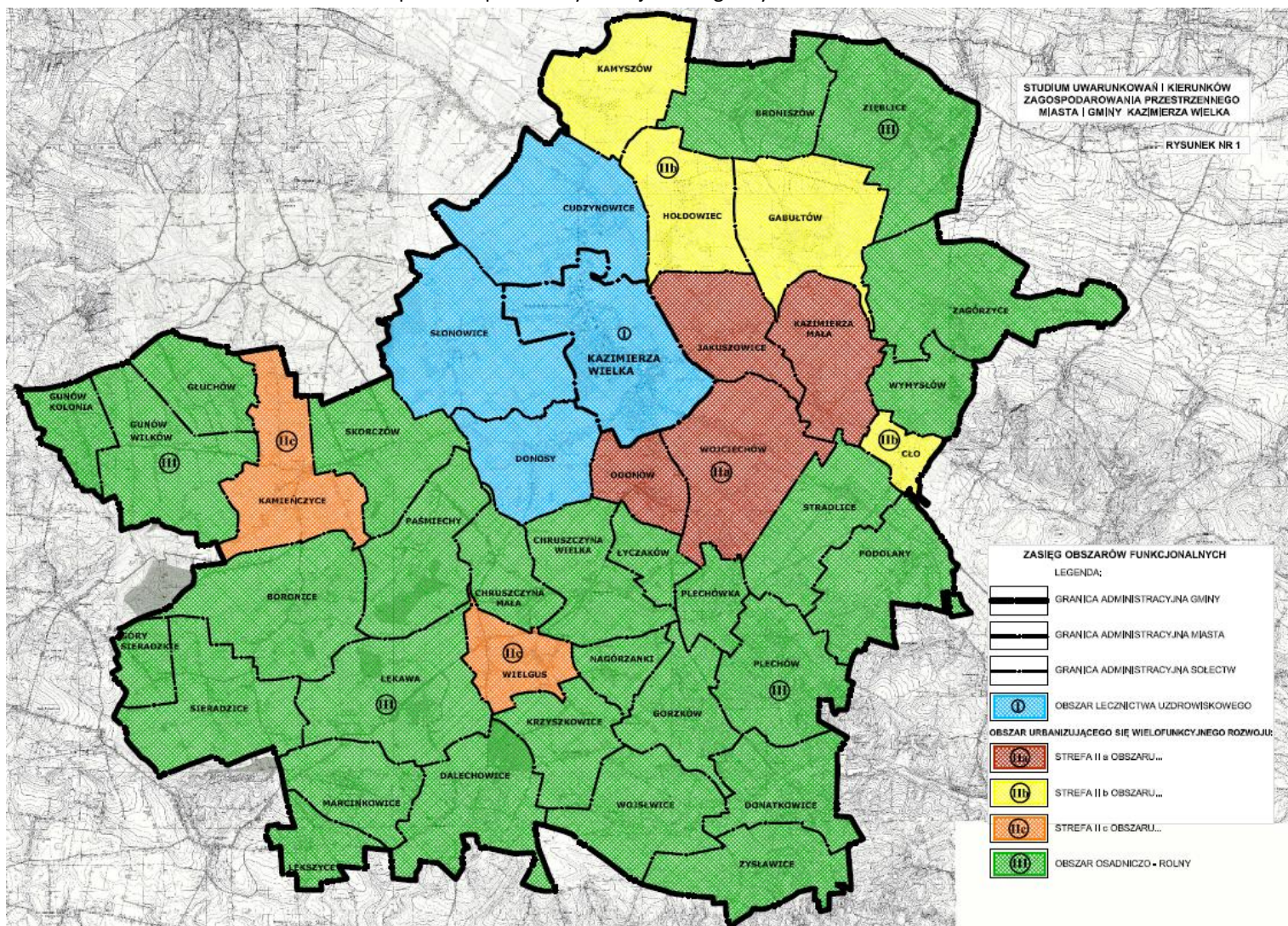
W granicach strefy zostały wyróżnione następujące obszary wielofunkcyjnego rozwoju:

- **Strefa II a** – obejmuje tereny sołectw Odonów, Wojciechów, Kazimierz Małą, Jakuszowice odznaczające się bliskim położeniem w stosunku do miasta Kazimierza Wielka oraz większym nasyceniem aktywności gospodarczej i usług ogólnie dostępnych; strefa przewidywana jest do dalszego powstawania nowych pozarolniczych miejsc pracy, rozwoju mieszkalnictwa, usług i działalności gospodarczej oraz do kontynuowania produkcji rolniczej.
- **Strefa II b** – obejmuje tereny sołectw Kamyszów, Hołdowiec, Gabułów i Cło odznaczające się relatywnie słabszymi warunkami rozwoju rolnictwa, ze względu na przewagę gleb w IV klasie bonitacyjnej. Strefa predysponowana do rozwoju pozarolniczych funkcji gospodarczych, do dalszego intensyfikowania produkcji rolniczej, do rozwoju zabudowy wielofunkcyjnej, w tym do powstawania gospodarstw agroturystycznych.
- **Strefa II c** – obejmuje tereny sołectw Kamieńczyce i Wielgus, stanowiące lokalne centra rozwoju w południowo-zachodniej i południowej części gminy, odznaczające się większym nasyceniem usług i działalności gospodarczej, przewidywane do rozwoju wielofunkcyjnego, w tym powstawania nowych pozarolniczych miejsc pracy oraz do dalszego intensyfikowania produkcji rolniczej i powstawania zabudowy wielofunkcyjnej.

Strefa III – osadniczo-rolna

Strefa obejmuje pozostałe sołectwa gminy, odznaczające się wybitnymi warunkami dla rozwoju i intensyfikacji produkcji rolniczej i rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego, z dopuszczeniem pozarolniczych działalności gospodarczych oraz rozwoju zabudowy wielofunkcyjnej, w tym do powstawania gospodarstw agroturystycznych.

Mapa 17 Mapa obszary funkcjonalne gminy Kazimierz Wielka

Źródło: załącznik nr 1 do Projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Kazimierza Wielka

Ogólne założenia w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie:

Zarówno dawny, jak i obecny rozwój gminy, uwarunkowany jest jej położeniem w południowej części województwa świętokrzyskiego, charakteryzującej się wysokimi preferencjami dla rozwoju rolnictwa, wynikającymi z bardzo korzystnych warunków przyrodniczo-glebowych oraz z położenia gminy w strefie oddziaływania aglomeracji śląskiej i krakowskiej. Dobre gleby sprzyjają rozwojowi rolnictwa w gminie, ale jednocześnie stanowią ograniczenie dla rozwoju wielofunkcyjnego, gdyż większość gleb na terenie gminy podlega ścisłej ochronie prawnej.

Obecnie, dzięki udokumentowaniu w granicach gminy zasobów wód termalnych i leczniczych oraz dzięki potwierdzeniu leczniczych właściwości klimatu gminy, pojawiła się nowa możliwość rozwoju gminy, oparta na komplementarnej obsłudze przyszłego uzdrowiska Kazimierza Wielka. Prezes Rady Ministrów, Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 31 maja 2019 r., nadał status „Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej Kazimierza Wielka”, w granicach miasta Kazimierza Wielka oraz w granicach sołectw: Cudzynowice, Donosy i Słonowice.

Główne kierunki i rekomendacje rozwoju:

1. stworzenie warunków dla realizacji na terenie gminy, nowego kierunku rozwojowego związanego z lecznictwem uzdrowiskowym, utworzenie i zapewnienie warunków funkcjonowania obszarów ochrony uzdrowiskowej Kazimierza Wielka,
2. dążność do stworzenia optymalnych warunków do wielostronnego rozwoju gospodarczego i przestrzennego gminy, zapewniającego obniżenie istniejącego bezrobocia oraz wzrostu zamożności mieszkańców,
3. rozwój i modernizacja infrastruktury turystyczno – rekreacyjnej,
4. rozwój sieci wodociągowej w centralnej i południowo – zachodniej części gminy, w sołectwach obecnie niezwodociągowanych,
5. rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w sołectwach o zwartej zabudowie,
6. prowadzenie gospodarki odpadami zgodnie z rejonizacją – „Rejon 5” gospodarki odpadami województwa świętokrzyskiego,
7. zachowanie wartościowych zasobów dziedzictwa kulturowego – szczególnie w zakresie obiektów archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków oraz obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków województwa świętokrzyskiego,
8. zwiększenie jakości i dostępności do usług publicznych dostępnych na terenie gminy,
9. projektowanie otoczenia i przedsięwzięć zgodnie z filozofią uniwersalnego projektowania,
10. eliminacja barier urbanistycznych i architektonicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami;
11. ścisłe połączenie rozwoju przestrzennego z:
 - rozbudową systemu transportu (sieć dróg publicznych, sieć dróg rowerowych, sieć transportu zbiorowego);
 - rozwojem sieci wodociągowo-kanalizacyjnej;
 - systemem odbioru i wywozu odpadów z rozwojem selektywnej zbiórki odpadów komunalnych;
 - dostarczeniem energii elektrycznej;
 - systemem łączności sieci internetowej;
12. określenie oraz przywrócenie funkcji społecznych i gospodarczych na terenach zmarginalizowanych w gminie (w szczególności na obszarze rewitalizacji) oraz poprawa jakości życia mieszkańców tych obszarów, w tym poprzez rewitalizację stanu zdegradowanych przestrzeni;
13. ochrona wysokiej jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej i racjonalne jej zagospodarowanie poprzez rozwój ekoturystyki, agroturystyki i rolnictwa ekologicznego;
14. rozwój turystyki w oparciu o zasoby endogeniczne;
15. modernizacja i rozbudowa infrastruktury drogowej oraz budowa ciągów pieszo-rowerowych.

Z kolei Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego dla gmin należących do *OSI Obszaru uzdrowiskowego* – rekomenduje następujące działania:

- rozwój uzdrowiska w gminach Kazimierza Wielka i Pińczów,
- rozwój form turystyki komplementarnych do turystyki uzdrowiskowej, w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe,

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

- utworzenie ośrodka badawczego, innowacji i transferu technologii związanego z wykorzystaniem wód mineralnych oraz czystych pierwiastków z nich pozyskiwanych we współpracy z ośrodkami akademickimi,
- rozwój systemów komunalnych, ograniczających wpływ urbanizacji na środowisko: ciepłowniczych, kanalizacyjnych, gazowych, niskoemisyjnego transportu,
- utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i zachowanie bioróżnorodności, w tym siedlisk półnaturalnych,
- ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazowego (w tym architektury regionalnej) oraz ich wykorzystanie do rozwoju turystyki,
- rozwój oferty kulturalnej, rekreacyjnej i przemysłu czasu wolnego,
- wspieranie inicjatyw lokalnych poprawiających jakość życia,
- rozwój podstawowych usług publicznych: społecznych, zdrowotnych oraz w zakresie edukacji, kultury, turystyki sportu i rekreacji,
- rozwój edukacji kulturalnej i turystycznej opartej na bazie dziedzictwa kulturowego regionu,
- rozwój systemów transportu publicznego zapobiegających wykluczeniu transportowemu,
- zapobieganie rozpraszaniu się zabudowy,
- tworzenie i promocja wspólnych marek lokalnych,
- budowanie i rozwój partnerstw lokalnych.

Wskazane rekomendacje dla realizacji polityki przestrzennej Gminy Kazimierza Wielka realizowane będą m.in. poprzez zadania oraz projekty strategiczne wskazane w niniejszym dokumencie.

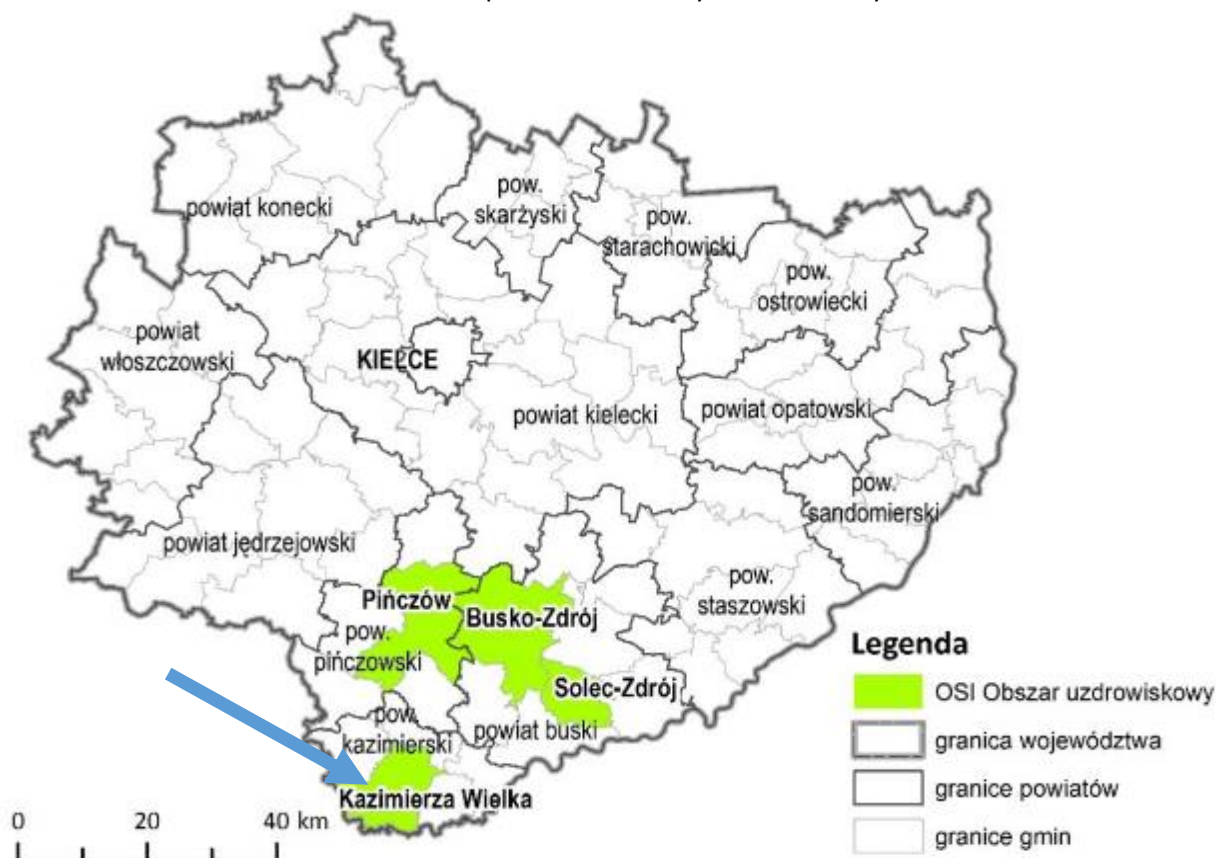
VI. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 oraz z 2021 r. poz. 1038), wraz z zakresem planowanych działań

Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) to terytoria, do których adresowana ma być polityka rozwoju, ukierunkowana na wywołanie określonych zmian. Wyróżnić można dwa rodzaje OSI:

- obszary, charakteryzujące się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społecznej, ekonomicznej lub/i przyrodniczej, wymagające interwencji nakierowanej na przełamanie barier rozwojowych,
- obszary wzrostu, wyróżniające się szczególnymi potencjałami (tj. bieguny wzrostu, obszary tematyczne lub klastry zaawansowanych technologii), które w wyniku interwencji mogą kształtować przewagi konkurencyjne¹⁵.

W „Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+” Gmina Kazimierza Wielka została włączona do OSI obszar uzdrowiskowy .

Mapa 18. OSI Obszary uzdrowiskowy

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ s. 73.

¹⁵ P. Śleszyński, J. Bański, M. Degórski, T. Komornicki, (2017), Delimitacja obszarów strategicznej interwencji państwa: obszarów wzrostu i obszarów problemowych, Prace Geograficzne IGiPZ PAN nr 260

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

W granicach OSI znajdują się gminy dysponujące zasobami wód leczniczych: uzdrowiskowe Busko-Zdrój i Solec-Zdrój oraz Kazimierza Wielka (w trakcie budowy infrastruktury uzdrowiskowej) i Pińczów (starający się o wyznaczenie strefy uzdrowiskowej).

Obszar uzdrowiskowy wyróżnia się stosunkowo korzystnymi wskaźnikami społeczno-gospodarczymi, zwłaszcza niskim bezrobociem i niskim odsetkiem osób korzystających z pomocy społecznej. Warto jednak zauważyć, że nie przekłada się to na wysoki poziom zamożności lokalnych samorządów. Głównymi kierunkami interwencji wskazanymi do realizacji na tym obszarze są działania wspierające rozwój turystyki uzdrowiskowej oraz zdrowotnej, a także innych form turystyki, w powiązaniu z obszarem Ponidzia.

VII. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano wraz z zakresem planowanych działań

Obszary strategicznej interwencji (OSI) to obszary, które ze względu na występowanie określonych czynników o różnym charakterze, mogą powodować sytuację kryzysową bądź też odwrotnie – posiadać potencjał rozwojowy. Obszary te wymagają podjęcia określonych działań mających na celu zniwelowanie występującego problemu bądź też wykorzystanie zidentyfikowanego potencjału. Wyznaczenie OSI na poziomie lokalnym jest fakultatywne. W Gminie Kazimierza Wielka za obszar strategicznej interwencji uznaje się:

- OSI obszar uzdrowiskowy zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 31 maja 2019 r. w sprawie nadania statusu „Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej Kazimierza Wielka” w granicach miasta Kazimierza Wielka oraz w granicach sołectw: Cudzynowice i Donosy,
- obszar rewitalizacji zgodnie z uchwałą nr LII/371/2017 w sprawie przyjęcia aktualizacji *Programu Rewitalizacji dla Gminy Kazimierza Wielka na lata 2017-2023*,

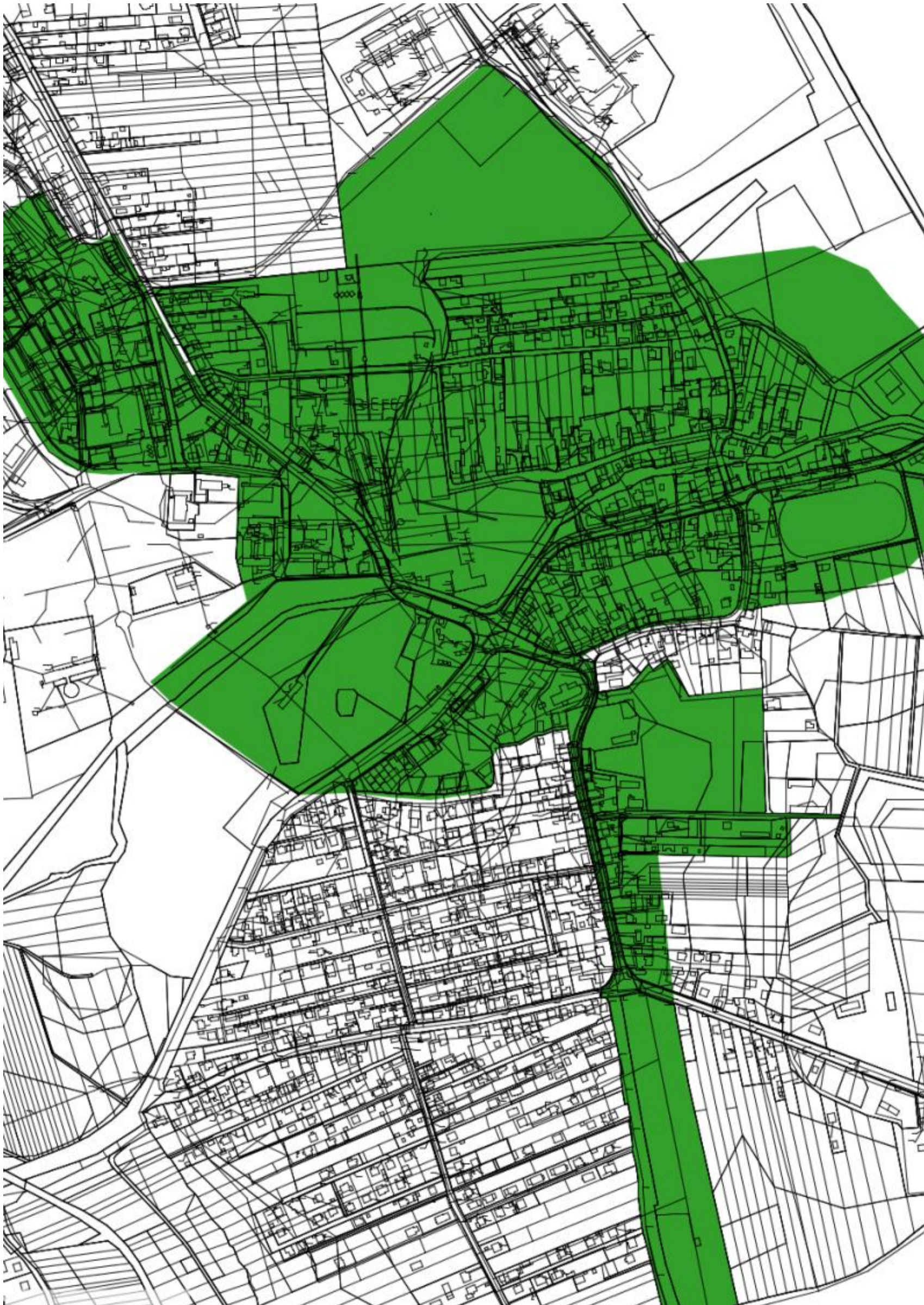
Obszar rewitalizacji oraz OSI obszar uzdrowiskowy częściowo pokrywają się. Najważniejszymi kierunkami działań w ramach OSI są:

- budowa infrastruktury uzdrowiskowej i sanatoryjnej,
- rozbudowa i modernizacja infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjnej,
- zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i budynków prywatnych,
- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w gospodarce, sferze publicznej i mieszkalnictwie,
- rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,
- racjonalne gospodarowanie odpadami,
- rozwój infrastruktury oświatowej i wychowania,
- rozwój i upowszechnianie usług zdrowotnych,
- rozwój instytucji kultury,
- zachowanie dziedzictwa kulturowego,
- rozwój infrastruktury drogowej i okołodrogowej,
- rozwój infrastruktury rowerowej,
- zwiększenie jakości i dostępności do infrastruktury edukacyjnej, zdrowotnej, sportowej i rekreacyjnej,
- rozwój instytucji kultury i dziedzictwa kulturowego,
 - modernizacja i doposażenie infrastruktury edukacyjnej,
 - zagospodarowanie terenów rekreacyjnych oraz wokół zbiorników wodnych,
 - przebudowa i nadbudowa budynku Kazimierskiego Ośrodka Kultury,
 - modernizacja terenu wokół Komendy Powiatowej Policji w Kazimierzy Wielkiej wraz z modernizacją budynku,
 - modernizacja budynku magazynu cukrowego po byłej cukrowni „Łubna” z nadaniem nowych funkcji publicznych, związanych z utworzeniem „Muzeum I Rzeczypospolitej”, połączonego z centrum edukacyjno-szkoleniowym, noclegownią dla młodzieżowych grup turystycznych oraz z centrum aktywności obywatelskiej powiatu kazimierskiego,

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

- utworzenie na bazie zrewitalizowanej części po byłej cukrowni „Łubna” – centrum opieki i rehabilitacji dla osób starszych,
- renowacja zabytkowego kościoła w parafii p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Kazimierzy Wielkiej,
- modernizacja Kompleksu Sportowo – Rekreacyjnego.

Mapa 19 Obszar rewitalizacji

Źródło: Program Rewitalizacji dla Gminy Kazimierza Wielka na lata 2017-2023

VIII. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia rozwoju jest dokumentem zawierającym podstawowe wytyczne dotyczące kierunków rozwoju gminy ujęte w cele strategiczne i planowane zadania. Zarządzanie realizacją *Strategii* odbywa się – najpierw - na poziomie celów strategicznych oraz operacyjnych, a następnie kierunków działań służących realizacji tych celów. Na każdym z tych poziomów ustalono układ instytucjonalny, podmioty zaangażowane w zarządzanie oraz funkcje i zasady pracy poszczególnych zespołów/osób. Zarządzanie *Strategią rozwoju* będzie przebiegać zgodnie ze schematem podzielonym na etapy planowania, realizacji, monitorowania i ewaluacji. Zatem schemat zarządzania strategicznego przedstawia się następująco:

Tabela 22 Schemat zarządzania wdrażaniem strategii

Poziomy realizacji Strategii	Poziomy instytucjonalnego zarządzania	Etapy
<ul style="list-style-type: none"> - cele strategiczne, - cele operacyjne, - kierunki działań - projekty 	<ul style="list-style-type: none"> - Burmistrz Miasta i Gminy, - Komitet zarządzający wdrażaniem Strategii - Koordynator Strategii - koordynatorzy projektów 	<ul style="list-style-type: none"> - planowanie, - realizacja, - monitorowanie, - ewaluacja

Źródło: opracowanie własne

System wdrażania i monitorowania Strategii

Cele strategiczne będą realizowane poprzez cele operacyjne, które definiuje się jako zbiór projektów, których realizacja zmierza do osiągnięcia określonego celu strategicznego.

Po przeprowadzonej ogólnej weryfikacji wykonalności projektu pod kątem prawnym, organizacyjnym, środowiskowym i finansowym Koordynator wdrażania Strategii, przedstawia go Burmistrzowi Miasta i Gminy do akceptacji. Następnie, zarekomendowany projekt, Burmistrz konsultuje ze Skarbnikiem i Radą Miejską oraz dokonuje ostatecznego jego zatwierdzenia lub odrzucenia.

Zbiór takich projektów jest podstawą do konstruowania planów inwestycyjnych, które zostaną bezpośrednio przełożone na roczny budżet gminy oraz wieloletnie planowanie wydatków.

Metodyka zarządzania projektami realizowanymi przez Urząd Miasta i Gminy w Kazimierzy Wielkiej oraz przez jednostki organizacyjne będzie podstawą systemu zarządzania strategicznego w oparciu o zapisy *Strategii rozwoju*.

Wdrażanie Strategii

Właściwy proces wdrażania *Strategii* wymaga wspólnych wysiłków pracowników Urzędu Miasta i Gminy oraz społeczności lokalnej. Konieczne jest również rejestrowanie, analiza i aktualizacja kluczowych uwarunkowań rozwoju. Proces ten zapewni możliwość elastycznego reagowania na zmieniające się uwarunkowania zewnętrzne. Mogą one bowiem spowodować konieczność modyfikacji celów przyjętych w *Strategii* oraz wymuszać zmianę sposobów ich realizacji. Dlatego ważne jest, aby podejmować następujące działania:

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

- w corocznym *Raporcie o stanie gminy* należy uwzględnić jakie przedsięwzięcia przyczyniające się do realizacji poszczególnych celów Strategii - zostały zrealizowane w poprzednim roku oraz jakie są w trakcie realizacji,
- jeśli nie znajdą szczególne okoliczności wymagające wcześniejszej aktualizacji, Strategia powinna być zaktualizowana przynajmniej raz w okresie jej obowiązywania,
- w kolejnych latach sprawozdania z realizacji działań zawartych w Strategii przedstawiane będą na sesji (podczas, których prezentowany jest *Raport o stanie gminy*),
- szczegółowe projekty realizujące cele ujęte w Strategii, powinny być przygotowywane od marca do września każdego roku na podstawie sugestii kierowników jednostek oraz decyzji Burmistrza i Rady Miejskiej,
- osobą odpowiedzialną za zebranie, opracowanie i przedstawienie informacji na sesji Rady Miejskiej każdego roku będzie powołany przez Burmistrza Koordynator Strategii,
- Rada Miejska będzie oceniać skuteczność wdrażania Strategii raz w roku podczas sesji na której prezentowany będzie *Raport o stanie gminy*.

Szczegółowy plan monitorowania i ewaluacji zapisów *Strategii* przedstawia się następująco:

Miesiąc	Zadanie	Odpowiedzialność
II	Aktualizacja Raportu o stanie gminy	Sekretarz
VI	Informacja na sesji Rady Miejskiej o stanie realizacji Strategii	Koordynator Strategii
III-VIII	Przygotowanie aktualizacji Strategii (o ile będzie taka potrzeba)	Sekretarz i Koordynator Strategii
IX	Uchwała Rady Miejskiej w sprawie ewentualnej aktualizacji Strategii	Rada Miejska
IX-X	Składanie wniosków do projektu budżetu na kolejny rok	Sołtysi, Radni, Kierownicy jednostek, Skarbnik, mieszkańcy
XI	Przekazanie projektu uchwały budżetowej do Regionalnej Izby Obrachunkowej i Rady Miejskiej	Burmistrz, Skarbnik
XII	Uchwała Rady Miejskiej w sprawie budżetu	Burmistrz, Skarbnik, Rada Miejska

Monitorowanie *Strategii*

Przeprowadzenie procesu monitorowania *Strategii* odbywać się będzie na bieżąco, w cyklach corocznych, a do jego realizacji powinna zostać wyznaczona osoba lub osoby reprezentujące władze samorządowe. Ich główną funkcją będzie w szczególności pozyskiwanie informacji na temat działań / projektów realizowanych w gminie oraz ocena dotychczasowych rezultatów wdrażania *Strategii* oraz wskazanie – w przypadku opóźnień - ewentualnych konkretnych działań naprawczych.

Efektem procesu monitorowania *Strategii* powinna być coroczna ewaluacja efektów, obejmująca w szczególności zestawienia wartości zdefiniowanych i monitorowanych w danym okresie wskaźników efektywności realizacji poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

Zaleca się coroczną ewaluację wyników wdrażania *Strategii* - na podstawie uzyskanych wskaźników z realizacji zadań i projektów, które w danym roku są w trakcie realizacji lub zostały zakończone.

W procesie realizacji *Strategii* ważna jest jej kontrola oraz ocena uzyskanych efektów społecznych i gospodarczych, a także zmian w środowisku przyrodniczym. Zadanie to, mające charakter stały, nazywa się monitoringiem strategii. Pomiar i kontrola działań strategicznych w gminie powinny odpowiadać na dwa zasadnicze pytania:

- Czy *Strategia* jest faktycznie realizowana?
- Czy *Strategia* przynosi zamierzone efekty?

Monitoring wdrażania *Strategii* musi zatem dotyczyć:

- oceny procesu realizacji strategii tj. jej celów, programów i zadań,
- oceny osiągniętych efektów rozwoju społeczno - gospodarczego oraz stanu środowiska.

Taki monitoring realizacji zapisów *Strategii* ma zatem dwie funkcje: sprawdzającą i korygującą. Monitoring *Strategii* umożliwi więc:

- bieżącą ocenę realizacji programów i zadań oraz osiąganie zamierzonych celów,
- prognozowanie ewentualnych zmian warunków realizacji,
- dokonanie bieżących korekt i poprawek,
- podjęcie działań zabezpieczających i naprawczych,
- informowanie społeczności lokalnej o uzyskanych wynikach wdrażania poszczególnych projektów realizujących cele strategiczne.

Działania mające na celu monitorowanie *Strategii* rozwoju opierają się na założeniu, iż uchwalenie planów rozwojowych stanowi etap inicjujący właściwe poczynania strategiczne w aspekcie rozwoju gminy, nie zaś koniec prac. Decydując się na budowę *Strategii* władze gminy opowiedziały się za nowym typem zarządzania bazującego na świadomej i perspektywicznej polityce strategicznej. Z tą myślą organizowany nadzór nad realizacją *Strategii*, zakładać powinien trzy kierunki działania:

1. aktualizowanie danych zebranych na etapie diagnozy

W celu bardziej optymalnego wykorzystania zestawień diagnostycznych należy aktualizować istniejące dane. Jest to jeden z zasadniczych etapów monitoringu *Strategii* umożliwiający obserwację dynamiki zmian zachodzących w wybranych dziedzinach życia oraz dostrzeganie kształtujących się potrzeb mieszkańców.

Proponowana częstotliwość wspomnianych prac:

Aktualizowanie ilościowych danych statystycznych dla profilu społecznego oraz gospodarczego – raz w połowie realizacji *Strategii*, oraz w miarę pojawiania się aktualnych danych za minione okresy, uzupełnianie informacji jakościowych dla profilu środowiskowego w miarę zachodzących zmian i potrzeb, monitorowanie opinii i nastrojów społecznych – lub jeśli zachodzi taka potrzeba np. przed podejmowaniem strategicznych dla gminy decyzji, w celu rozpoznania stanowiska społeczności lokalnej.

2. nadzór nad realizacją kolejnych celów rozwoju i oceną efektu działań strategicznych

Nadzór nad realizacją kolejnych celów rozwoju powinien być gwarantem wdrażania planów rozwoju ustalonych w *Strategii*. W czasie realizacji założeń strategicznych należy zwrócić uwagę, aby sformułowana wizja oraz cele szczegółowe miały swe odzwierciedlenie w planowanych konkretnych zadaniach i ich efektywnym wdrażaniu.

3. nadzór nad zasadnością utrzymania lub zmiany wyznaczonych celów rozwojowych

Kolejny etap monitoringu stanowi nadzór nad zasadnością modyfikacji wyznaczonych celów i działań strategicznych. Decyzja o ewentualnej modyfikacji celów rozwojowych zależy w dużej mierze od tzw. luki efektywności, czyli różnicy między wyznaczonymi celami i zadaniami a wynikami wdrażania zamierzonych celów. Jeśli pojawia się rozbieżność między planami a realizacją wówczas można, a niekiedy wręcz należy skorygować priorytety rozwojowe. Dla każdego przedsięwzięcia wyznaczone zostaną wskaźniki realizacji (zob. rozdział III), które posłużą do oceny stanu wdrażania działań strategicznych. Wskaźniki te będą wykorzystane przy opracowaniu sprawozdań z realizacji rocznych planów. Nie osiągnięcie założonych parametrów jakościowych i ilościowych (pożądanych zmian i ich wielkości) będzie podstawą do wprowadzenia działań korygujących.

Stopień realizacji przedsięwzięć - mierzony wskaźnikami wskazany w rozdziale III - może wpływać na modyfikację przyjmowanych w następnych latach działań i celów.

Wskaźniki realizacji *Strategii*

Dla każdego z celów strategicznych określono zestaw wskaźników za pomocą których możliwe będzie monitorowanie postępu w jego osiągnięciu, a także ocena stopnia satysfakcji władz samorządowych z poziomu i szybkości obserwowanych zmian. Wskaźniki zostały przedstawione w rozdziale III.

IX. Ramy finansowe i źródła finansowania

Cele strategiczne i operacyjne, opracowane w ramach niniejszej Strategii, które stanowią podstawę do podejmowania i realizacji konkretnych projektów, mogą być finansowane z dochodów własnych samorządu oraz ze środków zewnętrznych. Będą to m.in.:

- Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027,
- Wspólna Polityka Rolna (WPR 2021-2027),
- Krajowy Plan Odbudowy (KPO),
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych,
- Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji,
- środki Wojewody Świętokrzyskiego,
- środki Marszałka Województwa Świętokrzyskiego,
- środki Starosty kazimierskiego,
- pożyczki i kredyty bankowe.

W rozdziale III przy poszczególnych kierunkach działań przypisano także możliwe źródła finansowania poszczególnych projektów. Jednocześnie nowy okres programowania środków unijnych stwarza możliwość pozyskania przez samorząd dotacji na działania służące *stricte* realizacji celów zawartych w przedmiotowym dokumencie strategicznym. Wykorzystanie tej możliwości w istotnym stopniu uzależniona jest od aktywności władz gminy w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł dofinansowania projektów.

Poniżej prezentuje krótki opis poszczególnych programów mogących stanowić źródło finansowania projektów opisanych w *Strategii*:

Instrumenty wynikające z polityk rozwojowych Unii Europejskiej

Gmina Kazimierza Wielka będzie mogła skorzystać z instrumentów przygotowywanych na nową perspektywę finansową 2021-2027, a w przypadku PROW z dodatkowej puli wynikającej z wydłużenia horyzontu realizacji tego programu.

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS)

następca Programu Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ). Program przyczyni się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu. FEnIKS wesprze również inwestycje transportowe oraz dofinansuje ochronę zdrowia i dziedzictwo kulturowe. Planowany budżet z UE to z ponad 25 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)

program jest kontynuacją dwóch wcześniejszych programów: Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (POIG) oraz Inteligentny Rozwój 2014-2020 (POIR). FENG będzie wspierał realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które zwiększają konkurencyjność polskiej gospodarki. Z programu będą mogli skorzystać m.in. przedsiębiorcy, instytucje z sektora nauki,

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

konsorcja przedsiębiorstw oraz instytucje otoczenia biznesu, w szczególności ośrodki innowacji. Planowany budżet UE to ok. 7,9 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)

następca Programu Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Główne obszary działania FERS to: praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność. Program będzie wspierał projekty z zakresu: poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.

Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)

jest następcą programu Polska Cyfrowa (POPC), który w latach 2014-2020 wspierał cyfryzację w Polsce. FERC będzie koncentrował się przede wszystkim na: zwiększeniu dostępu do ultraszybkiego internetu szerokopasmowego, udostępnieniu zaawansowanych e-usług pozwalających na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców, zapewnieniu cyberbezpieczeństwa (w ramach nowego dedykowanego obszaru interwencji), rozwoju gospodarki opartej na danych, wykorzystującej najnowsze technologie cyfrowe, rozwoju współpracy międzysektorowej na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych, wsparciu rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych, w tym również w obszarze cyberbezpieczeństwa dla jednostek samorządu terytorialnego (jst) i przedsiębiorców. Planowany budżet z UE dla FERC to ok. 2 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW)

jako jedyny program ponadregionalny, realizowany będzie w Polsce po raz trzeci. Zakres wsparcia obejmuje dofinansowanie rozwoju przedsiębiorczości, rozwój i modernizację systemu dystrybucji energii, adaptację do zmian klimatu i ochronę przyrody, zrównoważoną mobilność miejską, gospodarkę o obiegu zamkniętym, zwiększenie dostępności transportowej (drogowej i kolejowej), miejsca aktywności społecznej oraz produkty turystyczne, wsparcie podmiotów świadczących usługi sanatoryjne/uzdrowiskowe. Wkład UE do programu to 2,5 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego

Na poziomie regionalnym środki polityki spójności będą dostępne w ramach kontynuacji dotychczasowych Regionalnych Programów Operacyjnych.

Programy dedykowane obszarom wiejskim

W związku z decyzją o ustanowieniu okresu przejściowego dla obecnego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich do wykorzystania do końca 2022 pozostają środki w wysokości ok. 4,5 mld euro.

Natomiast na nową perspektywę finansową przygotowany jest Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027, który zgodnie z założeniami Wspólnej Polityki Rolnej będzie koncentrował się na wspieraniu rozwoju sektora rolno-spożywczego (w szczególności w sektorze owoców i warzyw) oraz działaniom związanym z oddziaływaniem rolnictwa na klimat i środowisko. Proponowane środki dla Polski w ramach WPR na lata 2021-2027 to 30,6 mld euro.

Krajowy Plan Odbudowy (KPO) przygotowany na podstawie Europejskiego Planu Odbudowy

przeznaczony na zwiększenie produktywności gospodarki oraz tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy w wybranych obszarach.

Inicjatywy zarządzane z poziomu europejskiego (np. **Erasmus+**, **LIFE**, **Cyfrowa Europa**, **Interreg**) lub dostępne na podstawie umów międzynarodowych (**Norweski Mechanizm Finansowy** oraz **Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego**).

Instrumenty finansowane z budżetu państwa, funduszy celowych i innych krajowych środków publicznych

Poza środkami wsparcia Unii Europejskiej Gmina Kazimierza Wielka będzie mogło ubiegać się o dofinansowanie działań w ramach dostępnych instrumentów krajowych. Do najważniejszych należą:

- **Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych** mający na celu bezzwrotne dofinansowanie projektów inwestycyjnych realizowanych przez gminy, powiaty i miasta lub ich związki w całej Polsce;
- **Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg** w ramach którego finansowane będą projekty związane z budową, przebudową, remontem dróg powiatowych lub dróg gminnych oraz przebudową dróg wewnętrznych, które po uzyskaniu właściwych parametrów technicznych będzie można zaliczyć do odpowiedniej kategorii dróg publicznych;
- **Program Rozwoju Elektromobilności** w ramach którego finansowane będą projekty związane z rozwojem elektromobilności oraz transportem opartym na paliwach alternatywnych;
- **Program Społecznych Inicjatyw Mieszkaniowych** – to instrument wsparcia samorządów, które będą mogły realizować inwestycje w formule społecznego budownictwa czynszowego;
- **Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych** w ramach którego rządowe środki trafiają do gmin, powiatów i miast w całej Polsce m.in.: na inwestycje ważne dla społeczności lokalnych;
- pozostałe programy finansowane z budżetu państwa m.in.: w zakresie ochrony środowiska - realizowane przez NFOŚiGW, właściwy WFOŚiGW; w zakresie opieki nad osobami niepełnosprawnymi – realizowane przez PFRON, a także **Program Senior+**, **Program „Aktywni+”** na lata 2021-2025; **Maluch +**, w zakresie kultury, itd.

Wskazane powyżej źródła finansowania należy rozpatrywać jako katalog otwarty, który może ulec zmianom. Z uwagi na aktualnie opracowywaną nową perspektywę finansowania 2021-2027, czas realizacji projektów nastąpi w latach 2023-2030. Tym samym należy zakładać, że w tym okresie pojawią się również inne programy dofinansowujące skierowane na rozwój inwestycji w samorządach. Identyfikacja i wybór potencjalnych źródeł, z których mogą być finansowane poszczególne przedsięwzięcia w ramach *Strategii* wymaga właściwej organizacji i koordynacji procesu pozyskiwania tych środków. W związku z powyższym zakłada się bieżące monitorowanie źródeł finansowania przez pracowników Urzędu Miasta i Gminy, co daje gwarancje ciągłej aktualizacji i dostosowywania najlepszych źródeł finansowych do realizacji zamierzonych inwestycji.

X. Zgodność z dokumentami strategicznymi

„Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030” nie jest jedynym opracowaniem, które dotyczy planowania strategicznego w gminie Kazimierza Wielka. Samorząd posiada kilka innych dokumentów dotyczących różnych sfer rozwoju określających wizje, cele oraz działania przyczyniające się do rozwoju w poszczególnych obszarach funkcjonowania gminy. Ważnym elementem jest umiejętne współgranie tych opracowań ze sobą. Wzajemna komplementarność strategii z innymi dokumentami strategicznymi zarówno lokalnymi, regionalnymi jak i krajowymi ma podnieść efektywność podejmowanych w jego ramach działań. „Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030” jest komplementarna z niżej wymienionymi dokumentami:

- Program Rewitalizacji dla Gminy Kazimierza Wielka na lata 2017-2023,
- Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.,
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS),
- Plan Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Wisły,
- Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju.

Program Rewitalizacji dla Gminy Kazimierza Wielka na lata 2017-2023

Dokument został przyjęty uchwałą nr LII/371/2017 w sprawie przyjęcia *Programu Rewitalizacji dla Gminy Kazimierza Wielka na lata 2017-2023*, a następnie dokonano aktualizacji dokumentu uchwałą nr LXV464/2018 w sprawie przyjęcia *aktualizacji Programu Rewitalizacji dla Gminy Kazimierza Wielka na lata 2017-2023* oraz uchwałą nr VII42/2019 w sprawie przyjęcia *aktualizacji Programu Rewitalizacji dla Gminy Kazimierza Wielka na lata 2017-2023*. Działania ujęte w strategii rozwoju wpisują się w cele ujęte w Programie rewitalizacji, tj.

1. Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom wykluczenia społecznego na obszarze rewitalizacji.
2. Stymulowanie przedsiębiorczości opartej na turystyce pro -zdrowotnej i tworzenie miejsc pracy na obszarze rewitalizacji.
3. Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa, estetyki i funkcjonalności obiektów i przestrzeni publicznej.
4. Poprawa dostępu do szeroko rozumianych usług publicznych oraz polepszenie ich jakości (m.in. usług edukacyjnych, zdrowotnych, kulturalnych itp.)
5. Poprawa jakości środowiska naturalnego.

Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+

Dokument przyjęty uchwałą nr XXX/406/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 marca 2021 r. Komplementarność pomiędzy Strategią Rozwoju Województwa a „Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030” przedstawiono w rozdziale V.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

KSRR 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030r. Strategia ta jest zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Odegra on w nadchodzących latach ważną rolę w procesie programowania środków publicznych, w tym funduszy UE. Działania ujęte w projekcie Strategii

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka uwzględniają cele i założenia ujęte w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

Zgodnie z art. 326 ustawy z dnia 20 lipca 2017r. *Prawo wodne* w strategii rozwoju gminy uwzględnia się m.in. ustalenia dokumentów planistycznych, o których mowa w art. 315 pkt. 1-3 ww. ustawy tj.

- Plan przeciwdziałania skutkom suszy,
- Plany gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy,
- Plany zarządzania ryzykiem powodziowym.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) na lata 2021-2027 został przyjęty na mocy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021r. w sprawie przyjęcia *Planu przeciwdziałania skutkom suszy* (DZ. U. 2021 r. poz. 1615). Susza, obok powodzi, jest jednym z najbardziej dotkliwych, ekstremalnych zjawisk naturalnych oddziałujących na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę Polski. Przeciwdziałanie skutkom suszy zarówno w Polsce, jak i w Europie stanowi coraz poważniejszy problem. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w licznych uregulowaniach prawnych m.in. w zakresie gospodarowania zasobami wodnymi oraz zarządzania kryzysowego. Pierwszym etapem rozwoju suszy jest susza atmosferyczna. Najprościej rzecz ujmując jest ona konsekwencją względnie długiego okresu bez opadów atmosferycznych lub wspólnie występujących wysokich temperatur i niskich sum opadów (na skutek wysokich temperatur dochodzi do parowania wody co w konsekwencji prowadzi do obniżenia poziomu wód).

Susza rolnicza jest bezpośrednim następstwem długotrwałej suszy atmosferycznej. Długotrwały brak opadów w naturalnej konsekwencji prowadzi do spadku zawartości wody w glebie i jest to szczególnie poważne zagrożenie dla rolników i ich upraw. Niedostateczna ilość wody może być czynnikiem, który doprowadzi do poważnych strat w uprawach, przekładając się na spadek ogólnej produkcji roślinnej. Skutki takiej sytuacji możemy odczuć wszyscy jako konsumenci produktów rolnych (spadek produkcji przekłada się bowiem na wzrost cen).

Susza hydrologiczna jest kolejnym etapem rozwoju suszy. Dochodzi do niej wówczas, gdy poprzednie dwa etapy niebezpiecznie się przedłużają. Charakteryzuje się pogłębieniem stanów uprzednio wskazanych, a także obniżeniem stanów wód w rzekach, jeziorach oraz zbiornikach wodnych poniżej przyjętych stanów średnich.

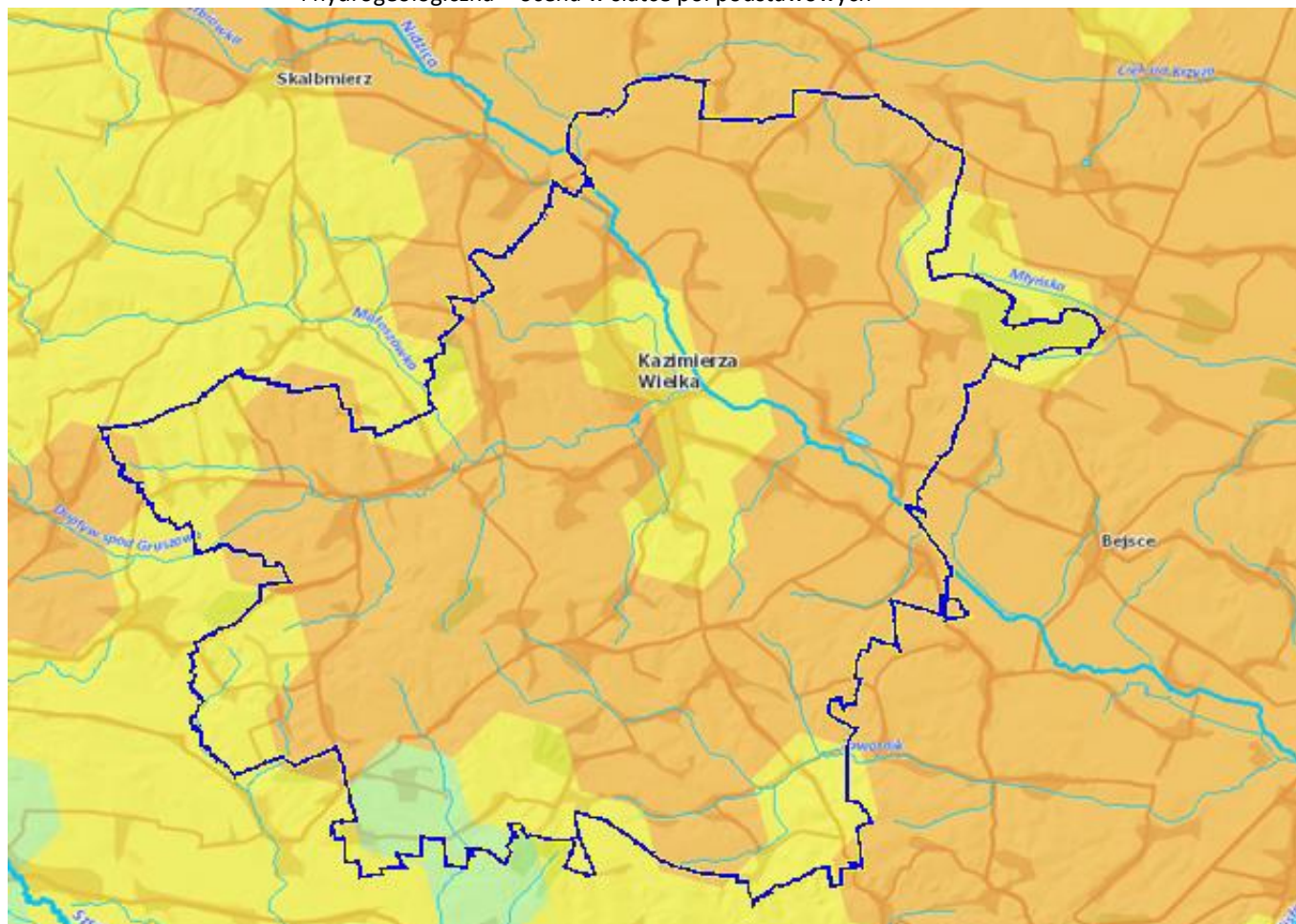
Susza hydrogeologiczna jest ostatnim i w konsekwencji najgroźniejszym etapem rozwoju zjawiska suszy. Charakteryzuje się wyraźnym obniżeniem poziomu wód podziemnych w stosunku do stanu średniego. Zjawisko to można obserwować na przykładzie wysychających studni przydomowych. Wystąpienie tego etapu suszy stanowi ogromne zagrożenie dla człowieka oraz dla całego systemu gospodarczo – społecznego państwa.

Przedstawione w PPSS informacje wskazują, iż teren gminy Kazimierza Wielka to obszar charakteryzujący się zarówno słabym, umiarkowanym, silnym jak i ekstremalnie silnym zagrożeniem wystąpienia suszy rolniczej, umiarkowanym i silnym zagrożeniem wystąpienia suszy hydrologicznej oraz słabym i umiarkowanym zagrożeniem wystąpienia suszy hydrogeologicznej. Według klas

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

łączonego zagrożenia suszą na terenie gminy Kazimierza Wielka występują obszary słabego zagrożenia suszą (niewielki obszar), umiarkowanego oraz silnego zagrożenia.

Mapa 20 Mapa łącznego zagrożenia suszą suma klas zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną – ocena w siatce pól podstawowych

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpPPSS

Legenda: klasy łącznego zagrożenia suszą: ■ słabe zagrożenia suszą ■ umiarkowane zagrożenia suszą ■ silne zagrożenia suszą ■ ekstremalne zagrożenia suszą

„Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030” zakłada i promuje działania minimalizujące skutki suszy, podejmowane zarówno przez samorząd, mieszkańców, jak i organy administracji rządowej. Wskazuje na to cel strategiczny **2 Ochrona środowiska naturalnego i zasobów naturalnych**. W ramach w/w celu strategicznego przewidziano szereg działań związanych z ochroną środowiska naturalnego, podnoszeniem świadomości ekologicznej mieszkańców, rozwojem infrastruktury komunalnej, likwidowaniem zbiorników bezodpływowych na rzecz sieci kanalizacyjnej i przydomowych oczyszczalni ścieków. W tym zakresie niniejsza strategia uwzględnia ustalenia Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy.

Zgodnie z art. 184 ust. 2 ustawy – *Prawo wodne* PPSS obejmuje:

- 1) analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych;
- 2) propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych;

- 3) propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji;
- 4) działania służące przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Główny cel dokumentu, czyli przeciwdziałanie skutkom suszy doprecyzowany jest przez 4 cele szczegółowe:

- 1) skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy;
- 2) zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy;
- 3) edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy;
- 4) formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Jednym z elementów Planu jest katalog działań, w którym znajdują się konkretne, mierzalne rozwiązania, które należy wdrożyć, aby ograniczyć skutki suszy. Poprzez wskazany katalog działań realizowany jest cel główny dokumentu. Przedstawione w dokumencie działania, po ich wdrożeniu przyczynią się do minimalizowania skutków suszy. Wśród proponowanych działań znajdują się działania związane ze zwiększeniem retencji (zarówno sztucznej, jak i naturalnej), działania formalne, a także działania edukacyjne. Wśród działań związanych ze zwiększeniem retencji wskazano działania mające ograniczyć spływ powierzchniowy i zatrzymanie wody w przyrodzie, w glebie – w miejscu, gdzie spadł opad. Ponadto proponuje się m.in. przebudowę urządzeń melioracyjnych z funkcji odwadniającej na nawadniająco – odwadniające, zachowanie mokradeł czy budowę zbiorników wodnych – zarówno zlokalizowanych na ciekach, jak i przykorytowych. Poza działaniami zwiększającymi ilość wody w przyrodzie wskazano działania formalne, które umożliwią działanie, w trakcie wystąpienia zjawiska suszy, mające na celu łagodzenie jej skutków. Wśród nich należy wymienić m.in. czasowe ograniczenie korzystania z wód.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy jest zgodny z celami środowiskowymi, w zakresie dobrego stanu wód, o których jest mowa w Ramowej Dyrektywie Wodnej. Niniejsza strategia uwzględnia działania mające na celu przeciwdziałanie skutkom suszy, gdyż określono w niej cel strategiczny nr **2 Ochrona środowiska naturalnego i zasobów naturalnych oraz** przypisano do niego cel operacyjny nr **2.2 Przeciwdziałanie zanieczyszczeniu środowiska naturalnego w tym wody, gleby**, oraz kierunki działań:

- 2.2.1 Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,
- 2.2.2 Racjonalne gospodarowania odpadami.

Zagrożenia związane z osuwaniem się mas ziemi

Według projektu Systemu Osłony Przeciwośuwiskowej (SOPO - I etap realizacji) obszar gminy jest wyjątkowo narażony na ruchy masowe. Według w/w projektu dokumentu na terenie gminy występuje wiele obszarów predysponowanych do powstawania osuwisk oraz zlokalizowano 3 osuwiska zarejestrowane: sołectwa Góry Sieradzkie, Plechów oraz Donosy.

Plan Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Wisły

Obszar Gminy Kazimierza Wielka położony jest w dorzeczu Wisły, w regionie wodnym Górnej - Zachodniej Wisły, a najważniejszymi ciekami znajdującymi się w granicach gminy są: Nidzica, Małoszówka.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

Na obszarze dorzecza Wisły wyznaczonych jest obecnie:

- 2660 JCWP rzecznych,
- 5 JCWP przejściowych,
- 6 JCW przybrzeżnych,
- 484 JCW jeziornych,
- 94 JCW podziemnych.

Na obszarze dorzecza Wisły ustanowiono również obszary chronione, które w szczególny sposób są traktowane w planie gospodarowania wodami – pełen wykaz obszarów chronionych obejmuje¹⁶:

- jednolite części wód przeznaczone do poboru wody na potrzeby dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi,
- jednolite części wód przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych,
- obszary wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód,
- obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie,
- obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym.

Obszar gminy Kazimierza Wielka znajduje się w zasięgu następujących Jednolitych Części Wód Powierzchniowych:

¹⁶ Zgodnie z art. 16 ust. 32 ustawy z 20 lipca 2017r. Prawo wodne (tekst jednolity Dz. U. z 2022r. poz. 2625)

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

Tabela 23 Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych na terenie gminy Kazimierza Wielka

KOD JCWP	Nazwa JCWP	Status	Stan (ogólny)	Stan lub potencjał ekologiczny/chemiczny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
RW20001621529	Młyńska	NAT ¹⁷	zły	Stan ekologiczny poniżej dobrego stan chemiczny dobry	zagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	<p>Działania podstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • regularny wywóz nieczystości płynnych • budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków • budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata <p>Działania uzupełniające:</p> <ul style="list-style-type: none"> • monitoring badawczy wód
RW2000621392969	Kantorówka	NAT	zły	Stan ekologiczny poniżej dobrego stan chemiczny dobry	zagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	<p>Działania podstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata • budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • regularny wywóz nieczystości płynnych • budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków <p>Działania uzupełniające:</p>

¹⁷ naturalna jednolita część wód

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

							<ul style="list-style-type: none"> • monitoring badawczy wód
RW200062139298	Łękawa	NAT	zły	Stan ekologiczny poniżej dobrego stan chemiczny dobry	zagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	<p>Działania podstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata • budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • regularny wywóz nieczystości płynnych • budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków <p>Działania uzupełniające:</p> <ul style="list-style-type: none"> • monitoring badawczy wód
RW2000621398529	Stradówka	NAT	zły	Stan ekologiczny poniżej dobrego stan chemiczny dobry	zagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	<p>Działania podstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata • budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • regularny wywóz nieczystości płynnych • budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków <p>Działania uzupełniające:</p> <ul style="list-style-type: none"> • monitoring badawczy wód
RW200062139869	Małoszówka z dopływami	NAT	zły	Stan ekologiczny umiarkowany stan chemiczny dobry	zagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	<p>Działania podstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • regularny wywóz nieczystości płynnych • kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

						<p>użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata</p> <ul style="list-style-type: none"> kontrola postępowania w zakresie oczyszczania ścieków przez przedsiębiorstwa z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Kazimierza Wielka
RW200062139874	Dopływ z Zięblic	SCW	zły	Potencjał ekologiczny poniżej dobrego stan chemiczny dobry	zagrożona	<p>dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny</p> <p>Działania podstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących regularny wywóz nieczystości płynnych budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków <p>Działania uzupełniające:</p> <ul style="list-style-type: none"> monitoring badawczy wód
RW2000621398899	Jawornik	NAT	zły	Stan ekologiczny poniżej dobrego stan chemiczny dobry	zagrożona	<p>dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny</p> <p>Działania podstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących regularny wywóz nieczystości płynnych budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków <p>Działania uzupełniające:</p> <ul style="list-style-type: none"> monitoring badawczy wód

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

RW20006216789	Dopływ z Cieszkowów	NAT	dobry	Stan ekologiczny co najmniej dobry stan chemiczny dobry	niezagrożona	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: <ul style="list-style-type: none"> • budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków • budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących • regularny wywóz nieczystości płynnych
RW2000921392999	Szreniawa od Piotrówki do ujścia	SZCW	zły	Potencjał ekologiczny słaby stan chemiczny dobry	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: <ul style="list-style-type: none"> • regularny wywóz nieczystości płynnych
RW20009213989	Nidzica od Nidki do ujścia	SZCW	zły	Potencjał ekologiczny umiarkowany stan chemiczny dobry	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: <ul style="list-style-type: none"> • regularny wywóz nieczystości płynnych Działania uzupełniające: <ul style="list-style-type: none"> • budowa przepławki w ramach zadania: budowa MEW przy istniejącym jazie piętrzącym wody rzeki Nidzicy w km 32+080 we wsi Bronocice, gmina Działoszyce
Źródło danych: baza danych aPGW							Źródło danych: baza danych aPWŚK

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

- oraz Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 100 (PLGW2000100), 114 (PLGW2000114) 132 (PLGW2000132)

Tabela 24 Charakterystyka Jednolitych Części Wód Podziemnych występujących na obszarze gminy Kazimierza Wielka

KOD JCWPd	Nazwa JCWPd	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
PLGW2000100	100	dobry	niezagrożona	dobry stan chemiczny dobry stan ilościowy	<p>Działania podstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie poboru wód podziemnych w obszarach o możliwej ascencji i ingresji wód o podwyższonym zasoleniu do poziomu umożliwiającego utrzymanie składu chemicznego określonego dla wód pitnych • opracowanie dokumentacji na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) – opracowanie dokumentacji szacunkowych kosztów ustanowienia obszaru ochronnego GZWP nr 416 • opracowanie projektu rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) - opracowanie projektu rozporządzenia dyrektora RZGW w sprawie ustanowienia obszaru ochronnego GZWP nr 416 • coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia – wykonanie rocznego raportu i badań z prowadzonych pomiarów dla każdego ujęcia w tym dla każdej jego studni z przekazaniem do organu właściwego do wydania pozwolenia,

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

					<ul style="list-style-type: none"> coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia – wykonanie sprawozdania z wielkości dopływów wód podziemnych do wyrobisk górniczych oraz wielkości ich wykorzystania na terenie zakładu z przekazaniem do organu właściwego do wydania pozwolenia.
PLGW2000114	114	dobry	niezagrożona	dobry stan chemiczny dobry stan ilościowy	<p>Działania podstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia
PLGW2000132	132	słaby	zagrożona	dobry stan chemiczny dobry stan ilościowy	<p>Działania podstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> wykonanie reambulacji dokumentacji hydrogeologicznych określających warunki hydrogeologiczne w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych opracowanie dokumentacji na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP)- opracowanie dokumentacji szacunkowych kosztów ustanowienia obszaru ochronnego GZWP nr 326 opracowanie projektu rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) - opracowanie projektu rozporządzenia dyrektora RZGW w sprawie ustanowienia obszaru ochronnego GZWP nr 326 przeгляд pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych wydanie rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) - wydanie rozporządzenia dyrektora RZGW w sprawie ustanowienia obszaru ochronnego GZWP nr 326 <p>Działania uzupełniające</p>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

					<ul style="list-style-type: none">• przeprowadzenie pogłębionej analizy presji w celu ustalenia przyczyn słabego stanu wód
Źródło danych: baza danych aPGW					Źródło danych: baza danych aPWŚK

9 spośród 10 znajdujących się na terenie gminy Kazimierza Wielka jednolitych części wód powierzchniowych oznacza się stanem ogólnym określonym jako zły. Działania wskazane w aktualizacji Programu wodno-środowiskowego kraju (aPWŚK) dotyczą przede wszystkim budowy kanalizacji sanitarnej, budowy nowych zbiorników bezodpływowych oraz remontu istniejących, regularnego wywozu nieczystości płynnych oraz budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Dwie spośród trzech znajdujących się w granicach gminy JCWPd charakteryzują się stanem ogólnym dobrym. Jedynie dla JCWPd 132 (PLGW2000132) określono stan ogólny jako słaby.

Analizowany obszar znajduje się poza zasięgiem udokumentowanego obszaru ochrony Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP).

„Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030” przewiduje realizację działań przypisanych do JCWP Młyńska, Kantorówka, Łękawa, Stradówka, Małoszówka z dopływami, Dopływ z Zięblic, Jawornik Dopływ z Cieszkowów, Szreniawa od Piotrówki do ujścia, Nidzica od Nidki do ujścia poprzez realizację zadań z zakresu gospodarki wodno – ściekowej m.in.: budowę indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, modernizację sieci kanalizacyjnej i wodociągowej na obszarze gminy.

„Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030” jest zgodna z ustaleniami zawartymi w/w dokumencie, gdyż zostały one uwzględnione m.in. celach i działaniach ujętych w celu strategicznym nr 2 „Ochrona środowiska naturalnego i zasobów naturalnych” oraz celach operacyjnych i kierunkach działań:

2.1 Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza, kierunki działań:

2.1.1 Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i budynków prywatnych

2.1.2 Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w gospodarce, sferze publicznej i mieszkalnictwie

2.1.3 Modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne

2.2 Przeciwdziałanie zanieczyszczeniu środowiska naturalnego w tym wody, gleby, kierunki działań:

2.2.1 Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej

2.2.2 Racjonalne gospodarowanie odpadami

W/w cele ujęte w Strategii przyczynią się do realizacji celów środowiskowych w gospodarowaniu wodami. Pod pojęciem celów środowiskowych rozumie się osiągnięcie i utrzymanie:

- co najmniej dobrego stanu/potencjału ekologicznego wód powierzchniowych,
- co najmniej dobrego stanu wód podziemnych,
- norm i celów wynikających z przepisów, na podstawie których zostały utworzone obszary chronione,
- a także zapobieganie ich pogorszeniu, w szczególności w odniesieniu do ekosystemów wodnych i innych ekosystemów od wód zależnych.

Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju¹⁸

aPWŚK jest jednym z dokumentów planistycznych opracowywanych w celu programowania i koordynowania działań zmierzających do realizacji celów środowiskowych wskazanych w artykule 4 RDW, tj.:

- nie pogarszanie stanu części wód,

¹⁸ Źródło: Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

- osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla naturalnych części wód powierzchniowych, dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny dla sztucznych i silnie zmienionych części wód oraz dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych,
- spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawodawstwie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym m.in. narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie),
- zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.

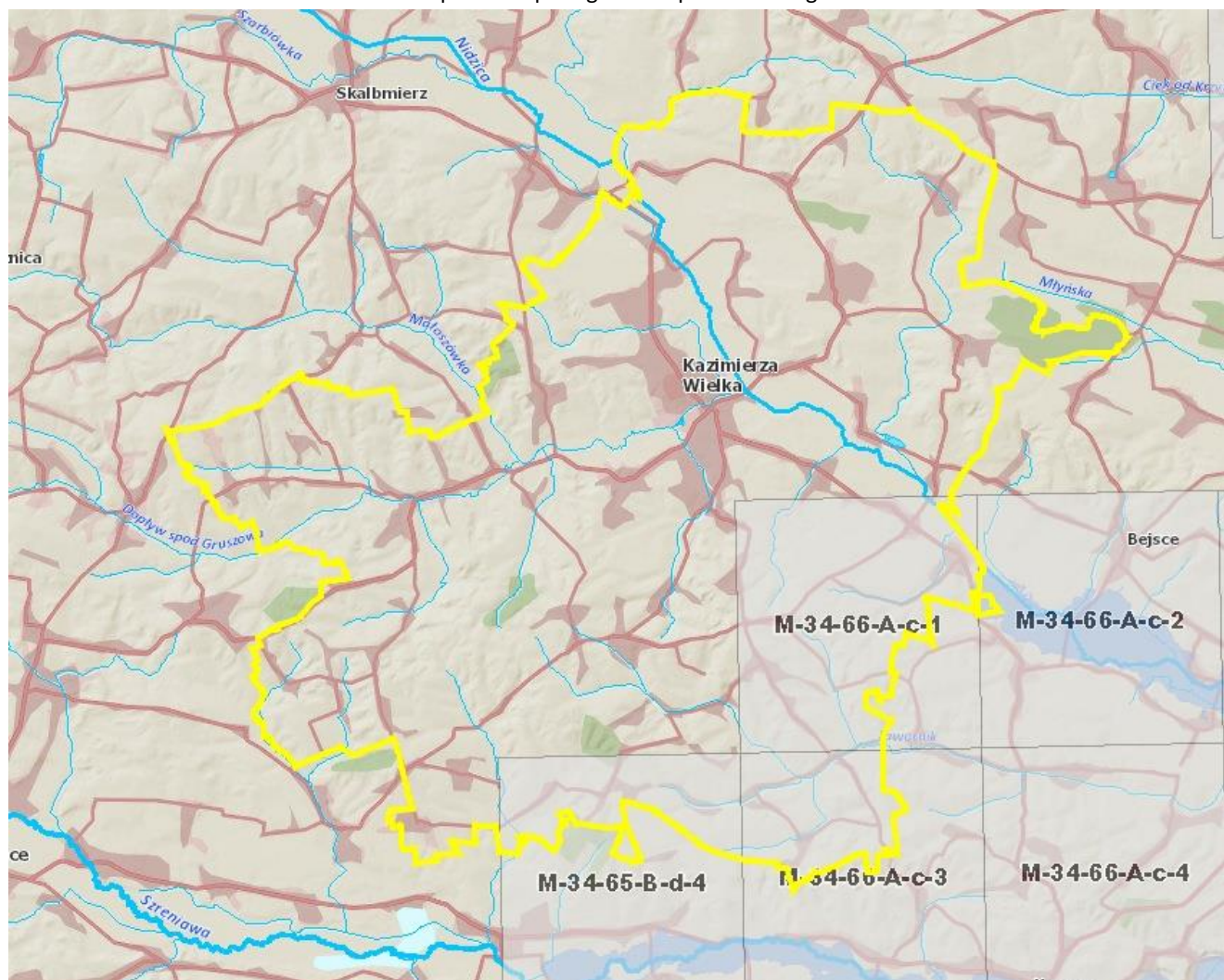
„Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030” jest zgodna z ustaleniami zawartymi w aPWŚK, które zostały uwzględnione m.in. w celach i działaniach ujętych w celu strategicznym nr 2 „Ochrona środowiska naturalnego i zasobów naturalnych”.

Ryzyko powodziowe

Analizując dostępne na stronie Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie mapy przedstawiające obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Nidzica, tj. obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% stwierdzono, że na terenie Gminy Kazimierza Wielka występują niewielkie obszary szczególnego zagrożenia powodzią, gdzie prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi wynosi raz na 100 lat (Q1%) – obszar w granicach części sołectwa Podolany.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

Mapa 21 Mapa zagrożenia powodziowego

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpMRP

Legenda: Zasięg MZP od rzek - 10% (raz na 10 lat) Zasięg MZP od rzek - 1% (raz na 100 lat) Zasięg MZP od rzek - 0,2% (raz na 500 lat)

Zgodnie z Planem Zarządzania Ryzykiem Powodziowym, przyjętym na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (PZRP: DZ.U. z 2016r. poz. 1841) zachowującym ważność zgodnie z art. 555 ust. 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne w granicach gminy Kazimierza Wielka nie wskazano konieczności realizacji zadań o znaczeniu strategicznym.

W ramach realizacji strategii gmina będzie wspierała działania dotyczące gospodarki wodnej na swoim terenie, tj. ochronę wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych poprzez wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej, zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych poprzez prawidłowe użytkowanie rolnicze gleby, prowadzenie prac przeciwoerozyjnych, zalesienie, tworzenie sfer buforowych wzdłuż cieków.

XI. Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych

Zgodnie z prawem¹⁹ podmiotami uprawnionymi na poziomie lokalnym do prowadzenia polityki rozwoju są władze gmin. Przygotowanie dokumentów strategicznych, których zapisy będą wpływać na ogół społeczeństwa, wymaga udziału – w ramach konsultacji społecznych – mieszkańców i interesariuszy. Partycypacja społeczna pozwala na udoskonalenie przygotowywanej polityki, a następnie uzyskanie lepszych efektów jej realizacji, ponieważ:

- pozwala na trafniejsze określenie potrzeb, potencjałów i wyzwań, które bardzo często „wymykają się” statystyce publicznej oraz danych o charakterze ilościowym;
- pozwala na poznanie oczekiwań i preferencji mieszkańców, celów ich działań, punktów widzenia, i na tej podstawie przyjęcie hierarchii działań kluczowych dla całej społeczności;
- daje poczucie sprawczości mieszkańcom, co zachęca do zwiększonej integracji, aktywności i kreatywności;
- daje poczucie „uwspólnienia” celów, a nawet współodpowiedzialności za przygotowaną politykę, co zapewnia włączenie się mieszkańców w realizację jej postanowień, a przynajmniej ogranicza potencjalne konflikty;
- sprzyja wzrostowi świadomości społecznej na temat celów i zasadności działań podejmowanych przez władze lokalne;
- stanowi element edukacyjny dla społeczności lokalnej wpływając na budowanie relacji opartej na otwartości, poszanowaniu poglądów i potrzeb wszystkich mieszkańców;
- zapewnia informowanie mieszkańców nie tylko na temat planów, ale i efektów realizowanych działań.

Przygotowanie i realizacja niniejszej *Strategii* zakłada współuczestnictwo interesariuszy, czyli partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie m.in. działających na rzecz ochrony środowiska czy promowania włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnością, równości płci i niedyskryminacji. Ich udział został przewidziany w całym procesie strategicznym w różnych formach.

Partycypacja społeczna na etapie przygotowania strategii

Przyjęty partycypacyjno-ekspercki tryb prac sprawił, że partnerzy społeczno-gospodarczy byli włączeni w proces tworzenia dokumentu na każdym jego etapie. Po opinię społeczeństwa sięgano wielokrotnie używając różnych form współdziałania i tworzenia relacji.

Etap 1 Faza diagnostyczna

W dniu 31.08.2022r. Zarządzeniem 194/2022 Burmistrza Miasta i Gminy Kazimierza Wielka został powołany Zespół ds. pracy nad „Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030”. W jego składzie znaleźli się reprezentanci m.in. sektora publicznego, liderzy organizacji pozarządowych oraz przedstawiciele lokalnych władz. Pozwoliło to na uzyskanie **zróżnicowanych ocen i opinii** od reprezentantów kluczowych środowisk w zakresie rozwoju gminy.

Głównym opracowaniem w tej fazie była „**Diagnoza strategiczna**”, która poza danymi statystycznymi pochodzącymi ze źródeł administracyjnych, uzupełniona została informacjami o charakterze

¹⁹ Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

jakościowym. W ramach tej fazy odbyły się konsultacje społeczne w dniach 11.10.2022-25.10.2022. zgodnie z zarządzeniem nr 219/2022 Burmistrza Miasta i Gminy Kazimierza Wielka z dnia 3 października 2022 r. w sprawie przeprowadzania konsultacji społecznych projektu Diagnozy Strategicznej dla „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030”. Ich celem była:

- weryfikacja jakościowa wstępnych wniosków diagnostycznych,
- określenie głównych problemów i wyzwań, a także przyczyn ich występowania;
- uzyskanie propozycji działań, które należy podjąć (zostały one następnie wykorzystane do określenia kierunków rozwoju).

Raport z konsultacji społecznych oraz zarządzenie nr 248/2022 Burmistrza Miasta i Gminy Kazimierza Wielka z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie zatwierdzenia Diagnozy Strategicznej dla „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030” – zostały opublikowane na stronie internetowej BIP Gminy Kazimierza Wielka.

Kolejną formą konsultacji było - **badanie opinii liderów – rozmowy z władzami gminy**. Jej celem była:

- weryfikacja opinii władz lokalnych;
- określenie atutów i problemów rozwojowych obszaru oraz niezbędnych działań;
- omówienie diagnozy w kontekście wniosków dla gminy.

Etap 2 Faza koncepcyjna

Włączenie mieszkańców na tym etapie pozwoliło **przygotować propozycję wizji, misji, celu strategicznego i celów operacyjnych**, a następnie uzyskać ich akceptację społeczną. Partnerzy społeczno-gospodarczy wnieśli również znaczący wkład do dyskusji nad proponowanymi **konceptjami projektowymi**.

Rodzaj konsultacji: spotkania strategiczne

Spotkania strategiczne poświęcone zostały zaprezentowaniu wizji, misji i celów *Strategii*, a także wypracowaniu koncepcji projektów zintegrowanych. Celem spotkań było:

- uzyskanie akceptacji społecznej dla propozycji wizji i celów strategicznych;
- uzupełnienie, weryfikacja i usystematyzowanie działań określonych we wstępnych propozycjach projektowych (tym sposobem uzyskano koncepcje bardziej złożone, zintegrowane),
- sformułowanie nowych koncepcji projektowych bazujących na diagnozie oraz wiedzy interesariuszy.

Rodzaj konsultacji - upublicznienie projektu Strategii

Na stronie internetowej gminy zamieszczono projekt Strategii oraz formularz uwag. Konsultacje trwały 35 dni. Wszystkie zgłoszone uwagi uwzględniono.

Rodzaj konsultacji – akcja informacyjna

Poza organizacją spotkań i konsultacji on-line przez cały czas prowadzona była **akcja informacyjna**. Na stronie internetowej BIP gminy na bieżąco zamieszczano informację z działań podejmowanych w ramach tworzonego dokumentu. Mieszkańcy byli informowani o działaniach podejmowanych w celu opracowania Strategii, postępach prac, wynikach przeprowadzonych działań konsultacyjnych, a także byli zachęceni do aktywnego udziału we wspólnym tworzeniu dokumentu.

W trakcie prowadzonych prac wykorzystywane były różne **kanały dotarcia z informacjami do mieszkańców**. O głównych działaniach i postępach prac mieszkańcy byli informowani poprzez komunikaty zamieszczane na stronie internetowej samorządu.

Rodzaj konsultacji – instytucje opiniodawcze

Kolejną formą konsultacji strategii było przekazanie jej do konsultacji/wydania opinii przez:

- ościennie (sąsiadujące) samorządy tj. Skalbmierz, Czarnocin, Bejsce, Opatowiec z województwa woj. świętokrzyskiego oraz Pałecznicza, Proszowice i Koszyce z województwa małopolskiego,
- zarząd powiatu kazimierskiego,
- zarząd województwa świętokrzyskiego,
- związki gmin i stowarzyszeń (Związek Międzygminny NIDZICA, Związek Między Gminny NIDA 2000, Stowarzyszenie Gmin Uzdrowskich RP, Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Świętokrzyskiego, Nadwiślańska Grupa Działania CENOMA),
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie,
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Kielcach,
- Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Kielcach,
- organizacje pozarządowe (m.in. Kazimierskie Stowarzyszenie Kultury, Kazimierskie Stowarzyszenie Amazonki, Stowarzyszenie Rozwoju Inicjatyw Gospodarczych Gminy i Regionu Kazimierzy Wielkiej „Impuls gospodarczy”),
- przedsiębiorcy,
- mieszkańcy.

Partycypacja społeczna na etapie realizacji strategii i oceny jej efektów

Zmieniające się uwarunkowania, zarówno wewnętrzne jak i zewnętrzne, powodują konieczność modyfikacji zaplanowanych działań. Tak jak w przypadku przygotowania polityki rozwojowej również etap realizacji i wprowadzania ewentualnych zmian wymaga aktywnej współpracy ze społecznością lokalną, a także instytucjami, których funkcjonowanie i decyzje wpływają na sytuację społeczno-gospodarczą gminy.

Głównym „łącznikiem” pomiędzy samorządem a mieszkańcami są różnego rodzaju organizacje społeczne i grupy nieformalne działające na terenie gminy. Kontakt z mieszkańcami jest również utrzymywany dzięki innym, **mniej sformalizowanym mechanizmom**, które będą uruchamiane w sposób elastyczny, w zależności od potrzeb. Należą do nich:

1 działania informacyjne:

- informacje zamieszczane na stronie internetowej gminy oraz social mediach,
- informacje w materiałach drukowanych,
- współpraca z lokalnymi mediami.

2 spotkania, warsztaty i debaty:

- planowane do wdrożenia (w ramach niniejszej Strategii) spotkania władz gminy z przedsiębiorcami, rolnikami, organizacjami pozarządowymi; spotkania te umożliwią dyskusję na tematy bieżące, ale również na temat kierunków rozwoju gminy,

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

- dyskusje nad raportami o stanie gminy, których elementem będzie również informacja o stanie realizacji strategii rozwoju,
- dyskusje podczas spotkań sołeckich, zebrań komisji i Rady Miejskiej.

3 badania opinii i gromadzenie informacji:

- organizowanie badań ankietowych na temat oceny procesów, które zaszły na obszarze gminy w trakcie wdrażania *Strategii*,
- okresowe badania opinii mieszkańców dotyczące oceny efektów realizowanych projektów,
- zbieranie opinii o realizacji *Strategii* zgłaszanych różnymi kanałami, zarówno do przedstawicieli poszczególnych partnerów (NGO's, przedsiębiorców), jak i grup nieformalnych.

4 włączenie w działania:

- możliwość zgłaszania pomysłów projektowych w ustalonej procedurze,
- włączanie się mieszkańców w dyskusje dotyczące projektowania szczegółowych rozwiązań w ramach wybranych projektów (np. urządzenie przestrzeni publicznej),
- system zbierania, selekcji i wsparcia realizacji wartościowych przedsięwzięć lokalnych wzmacniających efekty realizacji projektów strategicznych (np. budżet obywatelski).

Spis tabel

Tabela 1 Korzystający z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej (wyrażona w %)	7
Tabela 2 Infrastruktura wodno- kanalizacyjna na terenie Miasta i Gminy Kazimierza Wielka.....	8
Tabela 3 Urządzenia rekreacyjno – sportowe przy obiektach szkolnych na terenie Miasta i Gminy Kazimierza Wielka	11
Tabela 4. Analiza SWOT Miasta i Gminy Kazimierza Wielka w obszarze przestrzennym	16
Tabela 5 Struktura ludności na terenie Miasta i Gminy Kazimierza Wielka	20
Tabela 6 Dynamika urodzeń i zgonów w Gminie Kazimierza Wielka.....	20
Tabela 7 Prognoza demograficzna dla powiatu kazimierskiego i województwa Świętokrzyskiego do roku 2050r.	21
Tabela 8 Struktura ludności w Gminie Kazimierza Wielka w roku 2016 i 2030 wg prognoz GUS.....	22
Tabela 9 Ruch naturalny i wędrownkowy na terenie gminy Kazimierza Wielka - prognozy	22
Tabela 10 Powody przyznawania pomocy społecznej przez M-GOPS w Kazimierzy Wielkiej w roku 2016 i 2020	23
Tabela 11 Stan organizacji publicznych szkół podstawowych na terenie Gminy Kazimierza Wielka w roku szkolnym 2020/2021	25
Tabela 12 Podstawowe przestępstwa odnotowywane na terenie Gminy Kazimierza Wielka w latach 2020 i 2021	25
Tabela 13 Liczba przestępstw i wykroczeń popełnionych na terenie Miasta i Gminy Kazimierza Wielka	26
Tabela 14 Dostęp do infrastruktury kulturalnej na terenie Miasta i Gminy Kazimierza Wielka	26
Tabela 15 Analiza SWOT Gminy Kazimierza Wielka w obszarze społecznym	30
Tabela 16 Liczba podmiotów gospodarczych według wielkości zatrudnienia na terenie Gminy Kazimierza Wielka w latach 2015-2020	34
Tabela 17 Bezrobocie na terenie Miasta i Gminy Kazimierza Wielka w latach 2016-2021	35
Tabela 18. Analiza SWOT Gminy Kazimierza Wielka - sytuacja gospodarcza	38
Tabela 19 Cele operacyjne oraz kluczowe kierunki działań	44
Tabela 20 Kluczowe kierunki działań wraz z planowanymi działaniami	46
Tabela 21. Obszary operacyjne oraz ich oczekiwane rezultaty i wskaźniki ich osiągnięcia oraz źródła finansowania	57
Tabela 22 Schemat zarządzania wdrażaniem strategii	93
Tabela 23 Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych na terenie gminy Kazimierza Wielka ..	105
Tabela 24 Charakterystyka Jednolitych Części Wód Podziemnych występujących na obszarze gminy Kazimierza Wielka	109

Spis map

Mapa 1 Położenie Gminy Kazimierza Wielka na tle Województwa Świętokrzyskiego i powiatu kazimierskiego ..	6
Mapa 2 Zasięg sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gminy Kazimierza Wielka	9
Mapa 3 Strefa uzdrowiskowa „A”	13
Mapa 4 Strefa uzdrowiskowa „A” i „B”	14
Mapa 5 Strefa „C” wraz z granicami obszaru „A” i „B” i terenami górniczymi	15
Mapa 6 Planowane trasy rowerowe w Województwie Świętokrzyskim (przebieg korytarzowy)	37
Mapa 7 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – podział administracyjny	71
Mapa 8 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – gospodarowanie przestrzenią	72
Mapa 9 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – komunikacja	73
Mapa 10 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – turystyka	74
Mapa 11 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – ochrona zdrowia, opieka społeczna, usługi społeczne	75
Mapa 12 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – tereny zabudowy	75
Mapa 13 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – planowane kluczowe działania	76
Mapa 14 Obszar strategicznych interwencji w ramach Strategii Województwa.....	81
Mapa 15 Kierunki polityki przestrzennej – synteza ustaleń wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego	82
Mapa 16 Kierunki rozwoju wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego	83
Mapa 17 Mapa obszary funkcjonalne gminy Kazimierz Wielka.....	85
Mapa 18. OSI Obszary uzdrowiskowy	88
Mapa 19 Obszar rewitalizacji.....	92

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kazimierza Wielka do roku 2030

Mapa 20 Mapa łącznego zagrożenia suszą suma klas zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną – ocena w siatce pól podstawowych	102
Mapa 21 Mapa zagrożenia powodziowego	114

Spis wykresów

Wykres 1 Ruch naturalny na terenie gminy Kazimierza Wielka w latach 2015-2021	21
Wykres 2 Stopa bezrobocia na terenie gminy Kazimierza Wielka w latach 2015-2021	35